

Mbulembu

¹ Lẹ mbulembu; bẹ Nchileke meru igwe; bya emee mgboko. ² Mgboko te nwe ugbugba; to nwe iphe nọ iya nụ. Yọ buru mini jiru ekemeke obule. Eli mini ono agbakọta ochi. Ume Nchileke eruphelephu l'eli mini ono ẹge ono.

³ Tọ dọ iya bụ; Nchileke asụ: “T'iphoro dọ.” Iphoro aduwaphu. ⁴ Iphoro ono adu Nchileke mma. Yọ bya edokahu iphoro ono yẹ l'ochi ono. ⁵ Nchileke abya agua iphoro ono “Eswẹ;” gua ochi ono “Enyashi.” Nchi ejihu bya abọhu. Ono aburu mbọku kẹ mbụ.

⁶ Ya ndono; Nchileke asụ: “T'iphe* nọdu l'echi mini ono; nọ-buhu iya ẹbo.” ⁷ Tọ dọ iya bụ; Nchileke abya emee iphẹ ono; yo do buhu mini ophu nọ l'imeli; l'ophu nọ l'alị. Yọ dọwaphu ẹge ono. ⁸ Nchileke eworu iphẹ ono gua “Ak-pamigwe.” Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'ẹbo.

⁹ Nchileke asụ: “Tẹ mini ophu nọ lẹ mgboko nọkobe l'ekalanu; tẹ ẹke, kpohuru nkụ mifuta.” Yọ dọwaphu ẹge ono. ¹⁰ Nchileke agua ẹke ono, kpohuru nkụ ono “Alị;” gua mini phụ “Eze Enyimu.” Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma.

* **1:6** 1:6 Iphe eeku “iphe” l'ẹke-a bụ iphe mbeke kuru “firmament” m'ọ kwanu “dome”, bụ iphe dọ l'ọ bụ eze bọlu, a waru ẹbo; yo shihu ike; hatabe nshinu; k'ophu bụ l'ọ kpuchitaru mgboko mgburumburu. Ọ bụ iya bụ akpamigwe yele urukpu; mẹ mkpọ-kpodo, tso iya nụ.

11 Nchileke asu: “T’ali fushia unwu iru; iphe, eye nebyi; me oshi-omi; t’ophu nonu mishia akpuru l’ugbagba nkiya.” Yo duwaphu ege ono. 12 Ali abya efushia unwu iru; fushia oshi, eye nebyi; me oshi-omi; ophu nonu amishia akpuru l’ugbugba nk’iya. Yo du Nchileke mma. 13 Nchi abya ejihu; bya aboju. Ono aburu mboku k’eto.

14 Nchileke asu: “T’iphoro nodu l’akpamigwe dokahuje eswe l’enyashi; shi ege ono koshije teke bu ogè iphe; me uboku; me teke bu l’afa gvuru. 15 T’iphoro ono, no l’akpamigwe ono chije le mgboko.” Yo duwaphu ege ono. 16 Nchileke abya emee iphoro labu, shihuru ike. Iphoro ophu ka nshinu b’o meru t’o chije l’eswe; bya emee iphoro ophu k’ola ali t’o chije l’enyashi. Yo bya emekwaaphu unwu mkpo-kpodo. 17 Nchileke abya eworu iphoro dobe l’akpamigwe t’o chije le mgboko: 18 eswe l’enyashi; mekwaphu ege ephe edokahu iphoro l’ochi. Nchileke abya elee ya enya; yo du iya mma. 19 Nchi abya ejihu; bya aboju. Ono aburu mboku k’eno.

20 Nchileke asu: “Te mini kpofuta anu l’otu t’o buru le mini; unwenu awata ophe le mgboko le mkpuli akpamigwe.” 21 To du iya bu; Nchileke emeshia ejo anu, bugbaa l’eze enyimu; me iphe, no ndzu, awu awuwu l’udu iya l’udu iya; ephe eburu le mini. Unwenu, ephe l’eli l’o ha ekpofutakwaphu l’udu iya l’udu iya; ophu nonu l’ugbugba nk’iya. Nchileke abya elee ya enya; yo du iya mma. 22 Yo bya agooru iya onu; su iya: “T’o zu; zu-jishia mini, no l’eze enyimu;

unwenu azukwaaphu zu-jia mgboko.” 23 Nchi abya ejihu; bya abohu. Ono aburu mboku k'ise.

24 Nchileke abya asu: “Te mgboko kprofuta iphe, nogbaa ndzu l'udu iya l'udu iya. T'iphe bu elu kprofuta; me ndu ophu awu l'epho; me anu ndu ophu bu l'egbudu. T'ophu nonu kprofuta l'ugbugba nk'iya.” Yo duwaphu ege ono. 25 Nchileke meshiru anu-egu-egbudu l'udu iya l'udu iya; mee elu l'udu iya l'udu iya; mekwaaphu anu ophu awu l'epho l'udu iya l'udu iya. Nchileke abya elee ya enya; yo du iya mma.

26 Nchileke asu: “T'ayi mee madzu t'o yeru ayi; mbu t'o du ege ayi du. T'o buru ishi, l'achi iphe, bu ema, no l'eze enyimu; unwenu, ephe l'eli; iphe, bu elu l'o ha; me eliphe gbaa mgburumburu jeyekpo l'iphe bu iphe, awu l'epho.”

27 To du iya bu;

Nchileke ekee madzu;

yo yeru iya.

Yo buru ege Nchileke du

bu ege o keru iya; yo du.

Yo kee ephe nwoke le nwanyi.

28 Nchileke abya agooru ephe

onu; su ephe:

“T'ephe zu ha l'igwe.

T'ephe zu zu-jia mgboko; buru ishi iya.

T'ephe buru ishi, ema,

bu l'eze enyimu;

buru ishi unwenu, ephe l'eli;

buru ishi iphemiphe obule,

e meru dobe le mgboko-a.”

29 Ya ndono; Nchileke asu:

“L'iphe, bu iphe, ami akpuru
 le mgboko-a; me iphe, bu oshi-omi;
 me akpuru iya l'o ha;
 be ya nukotawaru unu t'o buru unu nri.

³⁰ Iphe, bu anu, no le
 mgboko-a;
 me iphe, bu unwenu, ephe l'eli;
 me iphemiphe obule,
 awu l'epho;
 mbu iphe bu iphe no ndzu l'o ha;
 be ya nukotaru iru eswa t'o buru ephe nri.”
 Yo duwaphu ege ono.

³¹ Nchileke abya elee enya; phu iphemiphe
 obule, o meru; yo dukota mma. Nchi abya ejihu;
 bya abohu. Ono aburu mboku k'ishingu.

2

¹ Ono aburu ege e gude mee igwe yele mgboko;
 me iphemiphe obule, no iya nu.

² Le mboku k'esaa be Nchileke jegewaru ozi,
 o shi eje. Yo be le mboku k'esaa ono; yo tua
 ume ozi ono, o jekotaru ono. ³ Nchileke agooru
 mboku k'esaa ono onu; bya emee ya; yo du nsu;
 ke l'o bu mboku ono b'o turu ume ke iphemiphe
 obule ono, o meshiru ono.

Adamu yele Ivu

⁴ Owaa ege o gude mee igwe yele mgboko teke
 o meru iya.

Mboku Ojejoje, bu Nchileke meru mgboko yele
 igwe; ⁵ be to nwedu oshi, shiwa gvuru l'ali;
 ophu o nwedu iru, ruwaru l'egu; kele Ojejoje, bu
 Nchileke te shidu mewa te mini chije le mgboko;

madzụ ta nọwa k'okobe iphe l'alị. ⁶ Yọ bụru mini, shi l'alị mụfuta bẹ oogudeje agba mini l'alị. ⁷ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke abya egude eja, shi l'alị kpua madzụ; bya ekuru ume ndzụ ye iya l'imi; onye ono abya aburu madzụ, nọ ndzụ.

⁸ Ojejoje, bụ Nchileke abya eworu mgbabu gbaa l'uzo ęnyanwu-ahata lẹ Ídenu; bya eworu nwoke ono, ọ kpuru ono dobe iya.* ⁹ Ojejoje, bụ Nchileke abya emee t'oshi, dutsua iche iche fushia l'alị ono; mbụ oshi, dọ mma ole ęnya; bya adọ mma eriri. L'echi mgbabu ono; bẹ oshi, anuje ndzụ nọ; mę oshi, emeje t'a maru iphe, dọ mma yele iphe, dọ eji.

¹⁰ Yọ bụru l'alị Ídenu bẹ nggele, agba mini lẹ mgbabu ono eshije atsoshi. Nggele ono abya amakahụ uzo ęno lẹ mgbabu ono. ¹¹ Ẹpha nggele kẹ mbụ bụ Pishonu ghajahuru alị Havila, bụ ẹke mkpọla-ododo nọ. ¹² Okpobe mkpọla-ododo nọ l'alị ono. Bedelomu, bụ etse, eshi mkpọ anọdu iya; ónikùsù, bụ mkpuma, aswa nọ anọdukwa iya phụ. ¹³ Ẹpha nggele k'ẹbo bụ Gihonu. Yẹbedua ghajahuru echi alị Kúshi. ¹⁴ Ẹpha nggele k'eto bụ Táyigirisu; yẹbedua tsoru shia uzo ęnyanwu-ahata l'ibiyia kẹ Ashuru. Nggele k'eno aburu Yufurétusu.

¹⁵ Ojejoje, bụ Nchileke abya eduta nwoke ono je edobe lẹ mgbabu Ídenu t'o jeje iya ozi; letaje iya ęnya. ¹⁶ Ojejoje, bụ Nchileke abya atọaru nwoke ono ekemu; sụ iya: "L'a haru iya t'o rije akpuru oshi, nọkota lẹ mgbabu-wa; ¹⁷ ọbu lẹ

* **2:8** 2:8 Iphe, Ídenu bụ bụ ẹhu-ọtso-ęna.

nanu ọp̄hu ẹ too ridu bu oshi ono, emeje t'a maru iphe, du mma yele iphe, du ẹji ono; kele mboku, o riru iya be ọo-nwuhukwa.”

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje, bu Nchileke abya asu: “Lẹ to dukwa mma te nwoke ono ndu nwenkinyi iya. Lẹ ya e-metaru iya onye n-yemeka, gbaru iya nu.”

¹⁹ To du iya bu; Ojejoje, bu Nchileke egudetsua ẹja, shi l'ali mee unwu anumanu; me unwenu, ephe l'eli; bya achitaru iya Adamu t'o maru iphe, ọo-gushi iya. Yo buru iphe, Adamu gushiru iphemiphe obule ono, no ndzu ono be ephe wataru azaza. ²⁰ To du iya bu; Adamu abya eworu ep̄ha gushia elu l'o ha; me unwenu, ephe l'eli; me anegu-egbudu l'o ha.

Obenu le Adamu te nwedu onye n-yemeka, gbaru iya nu, a cho-vuru iya. ²¹ To du iya bu; Ojejoje, bu Nchileke abya emee Adamu; okpobe mgbenya atsụ iya. Yo ndu le mgbenya ono; Nchileke abya ahata iya okpu-nggara; gude anu ehu rachita iya. ²² Ojejoje, bu Nchileke abya egude okpu-nggara ono, o hataru Adamu l'ehu ono mee nwanyi; bya edutaru iya eya.

²³ Adamu echia mkpu; su:

“Onye owaa bu okpu,

shi mu l'okpu;

buru ehu, shi mu l'ehu mu.

Iphe, ee-ku iya bu 'nwanyi';

ke l'e shi l'ehu nwoke wofuta iya.”

²⁴ Oo ya kparu iphe, nwoke a-haje nne iya; haa nna iya; yele nyee ya atugbabe; buru ugwehu lanu.

²⁵ Nwoke ono yele nyee ya ono ajiko gbaru ọtu; ọphu iphere 'adudu ẹphe.

3

Adada madzu

¹ Agwo bu anu, shi kakota ẹregede l'iphe, bu anegu-egbudu, Ojejoje, bu Nchileke meshiru l'ọ ha. Ya ndono; yo ji nwanyi ono: "Nchileke; ọ sọru t'ẹ b'ọ dushi akpuru oshi, no le mgbabu-wa, unu e-rije to?"

² Nwanyi ono asu agwo ono: "Le Nchileke sukwaru t'ayi rije iphe, bu akpuru, shi l'oshi, no le mgbabu-a. ³ Obenu le Nchileke sukwanuru t'ayi be erikwa akpuru oshi, shi l'oshi ọphu no l'echi mgbabu ono. Mbụ t'ayi be edenyikwa iya ẹka edenyi le phuu; l'ayi denyiwa iya ẹka be ayi a-nwuhukwa."

⁴ Agwo asu nwanyi ono: "E to dukwa anwuhu, unu a-nwuhu. ⁵ Iphe gbe mechia nu bu le Nchileke marua l'unu -ria ya; be ẹnya a-sahu unu; unu adu l'ọ bu Nchileke; maru iphe, du mma; me ọphu du eji."

⁶ Nwanyi ono abya elee ẹnya l'akpuru oshi ono; phu l'ọ du mma k'eriri; l'amakwaphu mma ole ẹnya. Yo gukfuru iya te ya ria akpuru oshi ono; maru mmamiphe. Yo bya awota iya taa; bya awotakwaphu nu nji iya, yele iya tuko nodu l'ẹke ono; yo takwaaphu. ⁷ Ẹnya abya asahukota ẹphe; ẹphe abya amaru l'ẹphe gba ọtu. Ẹphe abya adzükobewaphu mkpekwo figu weru.

⁸ Ẹphe abya anua ukporo Ojejoje, bu Nchileke l'ẹke oojephe le mgbabu ono le gerigeri

urenyashi; je eworu onwephe domishia l'azu oshi, notsua le mgbabu ono te Ojejoje, bu Nchileke ba aphu ephe. ⁹ Ojejoje, bu Nchileke abya ekua Adamu; su iya: “?Bu awe b'i no?”

¹⁰ Adamu asu iya: “Le ya nukwaru ukporo ngu le mgbabu ono; je eworu onwiya domia l'eke ya atsu egvu; kele ya gba otu.” ¹¹ Ojejoje asu iya: “?Bu onye suru ngu l'i gba otu? ?Ti riakwa nu akporu oshi ono, ya suru t'e b'i ri ono?”

¹² Adamu asu iya: “L'o kwa nwanyi-a, i doberu iya l'eka-wa be wotaru iya nu iya; ya ataa ya.”

¹³ Ojejoje, bu Nchileke abya aji nwanyi ono: “? Nanu ege o du b'i meru iya ege ono?”

Nwanyi ono asu iya: “L'o kwa agwo deru iya ye; ya eje eria ya.”

¹⁴ Ojejoje, bu Nchileke asu agwo:

“Le keshinu ophu i meru

egbe iphe owaa; be:

Bu nggubedua nwenkinyi ngu;

b'a turu onu l'iphe, bu elu;

me anegu-egbudu l'o ha.

Ii-wata owu l'epho.

Yo buru eja, no l'ali be ii-nodu eri

gbururu jeye ege ii-no-bebe.

¹⁵ Ya mewaru te nggu le nwanyi-a nodu l'okfu.

Awa ngu yele ke nwanyi-a

a-nodukwaphu l'okfu.

Oo-dzopyaje ngu ishi;

nggubedua emeka iya

iphe l'ichirukfu.”

¹⁶ Nwanyi ono b'o suru:

“Ya e-me tẹ ọpa ẹpho-ime
karu ngu ẹhuka.
Ii-jenwuje ẹhu
temanu nggu amua nwa.
Obenu le nji ngu
a-nodujele-e agu ngu ẹgu.
Yo buru nji ngu ono
a-buru ngu onye ishi.”

17 Adamu b'ọ suru: “Keshinu ọphu i kwetaru
ngaberu nyee ngu nchi; je eria akpuru oshi ono,
ya suru tẹ b'i rishi ono be

Ya gudeekwa okfu ẹka ngu tu ali onu.
Ii-jeje ntakfuru;
temanu nggu esebuta iphe, ii-ri.
Yo buru ẹge ii-noduje eje iya ndono
gbururu jeye ẹge
ii-nọ-bebe.”

18 “Ali a-wataru ngu ofushiru
ejo ẹgbudu; me ogvu.
Yo buru akpuru iphe, mitaru l'egu
a-bujeru ngu nri.

19 Ii-gbutaje ẹphuru phee
temanu nggu eria nri;
gbururu jeye teke ii-lata azu l'ali;
keshinu ọphu ọ bu l'ẹja b'i shi;
yo buru ẹja b'i bu.
Ọ bukwapu l'ẹja ono;
be ii-laphu azu.”

20 To du iya bu; Adamu agua nyee ya ono İvu;
ke l'ọo-buru nne oha mgburumgburu.

21 Ojejoje, bu Nchileke abya eworu akpo anu
mee ẹkwa webe Adamu yeje nyee ya. 22 Ya
ndono; Ojejoje, bu Nchileke asu: “Nta-a be

madzụ dūwa l'ọ bụ ayịbedua; mbụ l'ọ mawaru iphe, dū mma; maru ọphu, dū ẹji. Ẹ ta ahakwa iya t'ọ wotafua akpuru oshi, emeje t'a nọdu ndzụ ria; nọdu ndzụ ojejoje.”²³ Tọ dū ya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke achifu iya lẹ mgbabu Ídenu; t'o je ejeje ozi l'alì, bụ ẹke e shiru wota ẹja kpua ya.²⁴ Yọ chifutsulephu nwoke ono lẹ mgbabu ono; bya eworu ojozi-imigwe, bụ Cherobu dobe l'uzo ẹnyanwu-ahata mgbabu ono; bya eworu ogumbeke, enwu oku; l'egbu ifu l'azụ dobe t'o cheje ụzo, e shi eje l'oshi-ndzụ phụ nche.

4

Kenu yele Ebẹlu

¹ Ádamu yele nyee ya; mbụ Ivu abya azẹe; yọ tsuta ime; mụa Kenu. Ivu asụ: “Lẹ Ojejoje yewaru iya ẹka; ya amụa nwata nwoke.”² E metsua; yọ bya amụa Ébẹlu, bụ nwunne Kenu.

Ebẹlu aburu onye akpa elu; Kenu aburu onye akọ okfu.³ Yo be ujiku lanụ; Kenu ahata iphe, ọ kọtaru l'alì tẹ ya je anụ Ojejoje.⁴ Ébẹlu akputa nwa ọdungu l'aturu iya gbua; bushia ya anụ iya l'ẹke, ọ katsua ọgba ẹbà bya anụ Ojejoje. Ebẹlu; mẹ iphe, ono ọ nuru ono adu Ojejoje mma.⁵ Obenu lẹ Kenu; mẹ iphe ọphu ọ nuru b'ọ jikaru. Ya ndono; ẹhu eghulaha Kenu eghughu; yọ swikobe.

⁶ Ojejoje asụ Kenu: “?Bụ ngunu kparu iphe ẹhu eghu ngu eghughu? ?Nanụ ẹge ọ dū b'ì swikoberu?”⁷ Ọ -buru l'ì meru iphe, dū mma; ?bụ ngunu meru iphe ẹhu ta ga atsodu ngu ẹna.

Obekwanu; o -buru l'ẹ ti medu iphe, du mma; makwaru amaru l'ẹjo iphe vudokwa l'onu uto ngu; l'eme te ya ripyabe ngu. Olobu; kakwa iya ike!”

⁸ To du iya bu; Kenu asu nwunne iya; mbu Ebelu t'ephe je l'egu. Ephe atugbua; shi rua; Kenu egude nwunne iya ono gbua.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asu Kenu: “?Nanu nwunne ngu Ebelu?”

Kenu asu iya le ya ta amakwa. Wo iya: “?Bu yebedua bu onye eche nwunne iya nche to?”

¹⁰ Ojejoje asu iya: “?Bu onye ziru ngu ome egbe iya owaa?” Wo iya: “Ngabekwa nchi! Mee nwunne ngu ono be no l'ali l'echiku iya le mkpu.

¹¹ Nta-a bi buakwa onye, a turu onu. Ali ono, ghecharu onu; nga mee nwunne ngu ono atukwa ngu uchi. ¹² I -koo ali ono b'e to dukwa iphe, i meta iya. Ii-nodulephu agba oso ndzu; l'agha ngvudangvu le mgboko.”

¹³ Kenu asu Ojejoje: “Ahuhu owaa, ihu iya owaa be karikwaru iya aka. ¹⁴ Ege ichifuwa iya l'ali-a ntanu te ya gbeshi ngu l'ifu; wata ogha ngvudangvu le mgboko-a; be iphe, bu onye -phuru iya nu e-gbukwa iya.”

¹⁵ Ojejoje asu iya: “Le to dukwa ege ono. L'o nweru onye gburu nggube Kenu be aa-gwatakwa onye obu ugwo iya ugbo esaa.” Ojejoje abya emee Kenu iphe-ohubama; k'ophu bu l'e-to dudu onye, phuru iya nu e-je iya egbugbu. ¹⁶ To du iya bu; Kenu eshi l'eke, Ojejoje no gbeshi; je eburu le Nodu* l'uzo enyanwu-ahata Idenu.

* **4:16** 4:16 Iphe Nodu bu bu o-gha-ngvudangvu.

Eri Kenu

¹⁷ Kenu yẹle nyee ya abya azeẹ. Yọ tsuta ime; mua Ínọku. Kenu bẹ nweru mkpụkpu, ọokpu teke ono. Yo woru mkpụkpu ono gụa nwatibe iya; mbụ Ínọku. ¹⁸ Ínọku abya amụta Iradu; Iradu abya amụta Mehujayẹlu; Mehujayẹlu abya amụta Metushẹlu; Metushẹlu abya amụta Lamẹku.

¹⁹ Lamẹku luru unwanyi labụ. Onye lanụ bụ Ada; onye ophu aburu Zela. ²⁰ Ada abya amụta Jabẹlu. Jabẹlu ono bụ iya bụ nna ndu ebujẹ l'ulo-ékwa; l'akpa iphe-edobe. ²¹ Nwunne Jabẹlu bụ Jubalu. Yẹbedua, bụ Jubalu bụ nna ndu akpoje ogumogu; l'aphụ opu. ²² Ophube Zila bẹ mụturu nwata nwoke, epha iya bụ Tubalu-Kenu. Yẹbedua bụ onye gude ope; mẹ ígwè kpushia iphe, dụ iche l'iche, eegudeje eje ozi. Epha nwunne Tubalu-Kenu kẹ nwanyi bụ Naama.

²³ Ya ndono; Lamẹku asụ unyomu iya ono:

“Ada; nggu lẹ Zela;
unu gebe nchi!

Unubẹ unyomu Lamẹku;
unu lọ ẹka lẹ nchi!

Ya gbukwaru madzụ;
kẹ l'o mekaru iya iphe.
Ọ kwa nwokorọbya, meru;
ẹhu afua iya ọnya;
bẹ ya gburu.

²⁴ Ọ -buru lẹ Kenu b'a gwataru
ugwo-ochi iya ugbo ẹsaa;
bẹ kẹ yẹbe Lamẹku
a-bukwaru ugbo ukporo
ẹto l'ugbo iri l'ẹsaa!”

²⁵ Tọ dọ iya bọ; Ádamu yẹle nyee ya abya azẹe ọdo. Yọ bya atsuta ime mọa nwata nwoke; gọa ya Sẹtu; sọ: “Lẹ Nchileke nọwaru iya nwata nwoke ọdo, a-nọdu ọzori Ébẹlu ono, Kenu gburu ono.” ²⁶ Sẹtu abya amọta nwata nwoke; gọa ya Énoshi. Madzọ eshiwaphu teke ono wata ọkpo-ku ẹpha Ojejoje.

5

Eri Ádamu

¹ Ọwaa bọ iphe, e deru lẹ kẹ ndu eri Ádamu; mẹ iphe, ẹphe meshiru.

Teke Nchileke meru madzọ b'o meru iya; yọ dọ ẹge Nchileke dọ. ² O meru ẹphe nwoke lẹ nwanyi; bya aḡọru ẹphe ọnu; kua ẹphe “madzọ.”

³ Ádamu anọtsulephu ọkporo afa ishingu l'afa iri bya amọta nwata nwoke, dọlephu ẹge ọ dọ. Yo woru iya gọa Sẹtu. ⁴ A mọtsua Sẹtu; Ádamu abya anọ ọnu afa ẹbo. O mọshikwaruphu ọnwegirima unwoke; mẹ ọnwegirima ọnwanyi ọdo tsoke Sẹtu. ⁵ Ádamu nọru ọnu afa ẹbo l'ọkporo afa ishingu l'afa iri b'ọ nwọhuderu.

⁶ Sẹtu anọtsulephu ọkporo afa ise l'afa ise bya amọta Énoshi. ⁷ Yọ mọtsua Énoshi; bya anọfua ọnu afa ẹbo l'afa ẹsaa. O mọshikwaruphu ọnwegirima unwoke; mẹ ọnwegirima ọnwanyi ọdo tsoke Énoshi. ⁸ Sẹtu nọru ọnu afa ẹbo l'ọkporo afa ise l'afa iri l'ẹbo b'ọ nwọhuderu.

⁹ Énoshi anọtsulephu ọkporo afa ẹno l'afa iri bya amọta Kénanu. ¹⁰ Yọ mọtsua Kénanu;

bya anofua unu afa ebo l'afa iri l'ise. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi odo tsobe Kénanu. ¹¹ Énoshi noru unu afa ebo l'ukporo afa ise l'afa ise b'ò nwuhuderu.

¹² Kénanu anotsulephu ukporo afa eto l'afa iri bya amuta Mahálalèlu. ¹³ Yò mutsua Mahálalèlu; bya anofua unu afa ebo l'ukporo afa ebo. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi odo tsobe Mahálalèlu. ¹⁴ Kénanu noru unu afa ebo l'ukporo afa ise l'afa iri b'ò nwuhuderu.

¹⁵ Mahálalèlu anotsulephu ukporo afa eto l'afa ise bya amuta Jaredi. ¹⁶ Yò mutsua Jaredi; bya anofua unu afa ebo l'ukporo afa l'afa iri. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi odo tsobe Jaredi. ¹⁷ Mahálalèlu noru unu afa ebo l'ukporo afa eno l'afa iri l'ise b'ò nwuhuderu.

¹⁸ Jaredi anotsulephu ukporo afa esato l'afa ebo; bya amuta Ínoku. ¹⁹ Yò mutsua Ínoku; bya anofua unu afa ebo. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi odo tsobe Ínoku. ²⁰ Jaredi noru unu afa ebo l'ukporo afa esato l'afa ebo b'ò nwuhuderu.

²¹ Ínoku anotsulephu ukporo afa eto l'afa ise bya amua Metúsela. ²² Yò mutsua Metúsela yele Nchileke abya ayia ayiyi ukporo afa iri l'ise. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi odo tsobe Metúsela. ²³ Mkpakò iphe Ínoku noru bu ukporo afa iri l'esato l'afa ise. ²⁴ Ínoku be yele Nchileke yiru

ayiyi. A nonyaa; ta phuhe iya; kele Nchileke kutaru iya.

²⁵ Metúsela anòtsulephu ùkporo afa tete l'afa ẹsaa bya amùta Lamèku. ²⁶ Yò mùtsua Lamèku; bya anofua unu afa l'ùkporo afa iri l'etete l'afa ẹbo. Ọ mùshikwaruphu unwegirima unwoke; mẹ unwegirima unwanyi ọdo tsobe Lamèku. ²⁷ Metúsela nọru unu afa ẹbo l'ùkporo afa ẹsato l'afa tete b'ọ nwuhuderu.

²⁸ Lamèku anòtsulephu ùkporo afa tete l'afa ẹbo bya amùta nwata nwoke; ²⁹ gùya ya Nówá; sù: “L'ọo-dù ẹphe ike lẹ nsegbu-akanya-a, ẹphe ese l'alì-a, Ojejoje turu ọnu-a.” ³⁰ Yò mùtsua Nówá; bya anofua unu afa l'ùkporo afa tete l'afa iri l'ise. Ọ mùshikwaruphu unwegirima unwoke; mẹ unwegirima unwanyi ọdo tsobe Nówá. ³¹ Lamèku nọru unu afa l'ùkporo afa iri l'ẹsato l'afa iri l'ẹsaa b'ọ nwuhuderu.

³² Nówá anòtsulephu unu afa l'ùkporo afa ise bya amùta Shemu; mẹ Hamu; mẹ Jafetu.

6

Ùgbo Nówá

¹ Tọ dù iya bù; ndiphe l'aka nshinu eje lẹ mgboko; aamushi unwanyi l'eyeru ẹphe. ² Unwu Nchileke abya aphù l'unwanyi ono, ndiphe amùshitsua ono amagbaa mma; onyenọnu eje alùtatsua onye ọphu, dù iya mma. ³ Ojejoje asù: “Lẹ ya ta ahahedu Ume yẹbe Ojejoje t'ọ nọdu madzù l'ẹhu mgbe-'agvù-agvù; kele madzù bùlephu anù-ẹhu mmanu b'ọ bù. Tsube nta-a bẹ iphe ọo-noje bù ùkporo afa ishingu.”

⁴ Teke ono be ndu mkparawa, shi emeje iphe-kpaa* nokwadua le mgboko; nodukwa iya ru kwaseru; teke unwu Nchileke wataru ojekfu unwanyi ke ndiphe; ephe amushilahaaru ephe unwu. Ndu ono bu ndu ogbo-mkparawa, e shi maru amaru teke ndiche.

⁵ Ojejoje abya elee enya; phu ege madzu dutabewa eji le mgboko; l'iphe, ephe anoduje ari tekenteke bu ege ephe e-shi mee iphe, du eji. ⁶ Yo buru Ojejoje iphe-aphu le ya meru madzu dobe le mgboko; yo tsua ya l'ehu nshinu. ⁷ Ojejoje asu: "Le ya e-melephu te madzu, ya meru dobe le mgboko chihu. Madzu a-chihu; anu achihu; iphe, bu iphe awu l'epho achihu; je akpaa le nwenu, ephe l'eli; ke l'o buwa iya iphe-aphu le ya meru ephe." ⁸ Obenu le Nowa be tubaru Ojejoje l'obu.

⁹ Owaa ako ehuru Nowa:

Nowa bu onye doberu aka ndoo; onye uta e ta dudu l'ehu l'ogbo nk'iya. Yele Nchileke yiru ayiyi. ¹⁰ O mutaru unwegirima unwoke eto: Shemu; Hamu; me Jafetu.

¹¹ Teke ono be mgboko mebyishihuwaru l'enya Nchileke; yo buru iphe-kpaa be jiru ekemeke obule. ¹² Nchileke aphua ege mgboko rehabetaru; kele ndiphe metoshiwaru onwephe. ¹³ To du iya bu: Nchileke asu Nowa: "Le ya abyaakwa te ya bya ekpochafu ndiphe; ke l'iphe, jiru mgboko bulephu iphe-kpaa, shitaru ephebedua

* **6:4** 6:4 O bu ndu-a b'e ku Nefilimu. Ephe bu unwu Anaku, gbagbaaru ogologo; gbaa mkparawa; buru ndu emeje iphe-kpaa. Nefilimu ta bukwa epha madzu; to bu epha mkpukpu.

l'eka. Ya e-kpochafu ndiphe; mebyishia mgboko.
¹⁴ Oo ya bu; gude oshi gofa kua eze ugbo. Nngu atụ-bushia ya mkpura mkpura; gude umu chia ya l'ime iya; me l'azu iya. ¹⁵ Owaa ege ii-gude kua ya ndo-o: eze ugbo ono a-du ukporo nkwo-eka iri l'ise l'ogologo; usa iya adu ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri; eli iya adu ukporo nkwo-eka le nkwo-eka iri. ¹⁶ Nngu abya aku-chia eli ugbo ono aku-chi t'o gude nkwo-eka lanu ka l'eli. Ii-ku ugbo ono t'o du mkpo-kfu eto; nngu eye ibo le mgberemeku iya. ¹⁷ Ya e-gude utso bya le mgboko bya erigbushikota iphe, bu iphe no ndzu le mkpuli igwe-a; mbu iphemiphe obule, e meru ememe, atụ ume. Iphemiphe obule, no le mgboko a-buru kpurupyata. ¹⁸ Obenu le nggubedua be nngu l'iya a-gba ndzu; nngu abahu l'ugbo ono; nggubedua; me unwu ngu; me nyee ngu; me unyomu unwu ngu. ¹⁹ Nngu abya afo iphemiphe obule, no ndzu ebo ebo; okee le nyee; dobe ndzu l'eke i no. ²⁰ Nwenu, ephe l'eli adu ebo ebo du l'udu iya l'udu iya byakfuta ngu; anegu-egbudu yele anu, awu l'epho adukwaphu ebo ebo byakfutakota ngu t'i dobe ephe ndzu. ²¹ Nngu abya afo nri iche l'iche dobe t'o buru nri, unu l'ephe a-nodu eri.”

²² Nowa abya emekota iphemiphe obule ono ege ono, Nchileke suru t'o mee ya ono.

7

Utso ono

¹ E meebe; Ojejoje asu Nowa: “T'o bahu l'ugbo ono yele ndibe iya l'ephe ha; ke l'o buphu

yẹbedua nwenkinyi iya bẹ ya phuru, bụ onye doberu ẹka ndoo l'ogbo-wa. ² Fota anụ, ẹ ta sọdu nsọ ẹsaa ẹsaa: oke lẹ nyee. Nggụ afota anụ, aasọ nsọ ẹbo ẹbo: oke lẹ nyee. ³ Fota unwenu ẹsaa ẹsaa l'udu iya l'udu iya: okee lẹ nyee; k'ophu ọo-bya azufuta udu iya lẹ mgboko ọdo. ⁴ A - nọlephu ujiku ẹsaa nta-a bẹ ya e-me tẹ mini chia lẹ mgboko ukporo abali ẹbo: eswe l'enyashi; gude rigbushikota iphemiphe obule, nọ ndzụ, ya meru dobe lẹ mgboko-a.”

⁵ Nówa abya ajiko iphemiphe obule ono, Oje-joje sọru t'o mee ono mekota.

⁶ Nówa gbawaru unu afa l'ukporo afa iri teke utso ono byaru lẹ mgboko. ⁷ Nówa yele unwu iya; mẹ nyee ya; mẹ unyomu unwu iya awuba l'ugbo ono; t'ephe gbalaaru utso ono. ⁸ Anụ ẹbo ẹbo l'ophu ẹ ta sọdu nsọ; mẹ ophu aasọ nsọ; mẹ l'unwenu; mękpo iphemiphe obule, awu l'epho: ⁹ okee lẹ nyee abyakfutakota Nówa bya awuba l'ugbo ono ẹge ono, Nchileke ziru iya ono. ¹⁰ A nọtsulephu ujiku ẹsaa ono; utso abya eji mgboko.

¹¹ L'afa, kwe Nówa unu afa l'ukporo afa iri; lẹ mbọku, onwa k'ẹbo dulephu l'abali iri l'ẹsaa bẹ ogba-mini, nọtsua l'ime ime ali gbafushihuru; a gụhashia iphe, bụ onu-uzo mini k'akpamigwe. ¹² Igwe achia mini lẹ mgboko ukporo abali ẹbo: eswe l'enyashi.

¹³ Lẹ mbọku ono gẹdegede bẹ Nówa yele unwu iya, bụ iya bụ Shemu; Hamu; mẹ Jafetu; mẹ nyee ya; mẹ unyomu unwu iya ono ephe ẹto jiko wuba l'ugbo ono. ¹⁴ Anęgu-ęgbudu, dutsua

l'udu iya l'udu iya; me elu, dutsua l'udu iya l'udu iya; me iphemiphe obule, bu iphe awu l'epho, dutsua l'udu iya l'udu iya; me unwenu, dutsua l'udu iya l'udu iya; mbu iphemiphe obule, furu ebà be tukoru tsoru ephe bahu l'ugbo ono. ¹⁵ Iphemiphe obule, e meru ememe, no ndzu du ebo ebo byakfuta Nowa; bya abahu l'ugbo ono. ¹⁶ Anu, wubakotaru l'ugbo ono bukotalephu okee le nyee iphemiphe obule, no ndzu; ege ono, Nchileke suru Nowa t'o du ono. E meebe; Ojeoje abya agu-chia ugbo ono gu-buru ephe ye l'ime iya.

¹⁷ Ukporo abali ebo be utso ono byakotaru le mgboko; mini ono l'aka nshinu akaka l'eje; ugbo ono l'ese atugbu. ¹⁸ Yo buru ege utso ono abya kulakula l'atugbu bu ege ugbo ono ese l'eli iya. ¹⁹ Utso ono byataberu; k'ophu bu l'o kpukotaru iphe, bu ugvu ha l'eli le mgboko. ²⁰ O byataberu; k'ophu bu l'o gude nkwo-eka iri l'ise kakota ugvu l'eli. ²¹ Iphemiphe obule, no ndzu le mgboko-a; be lakotaru l'iyi. Mbu unwenu; elu; anegu-egbudu; iphe, bu iphe no le mgboko; je akpaa le madzu be bukotaru kpurupyata. ²² Iphemiphe obule, no l'eli ali, gude imi atu ume anwushihukota. ²³ Iphemiphe obule no ndzu le mgboko agvu. Mbu madzu; me anu; iphemiphe obule, awu l'epho; me unwenu b'e mebyishikotaru le mgboko. Yo buru Nowa yele iphemiphe obule ono, ephe l'iya no l'ugbo ono wafuru.

²⁴ Utso ono doru le mgboko ukporo abali esaa l'abali iri.

8

Alala utso ono

¹ Obenu ɽ Nchileke nyatarua N wa; m   nwu-anu-egu; m  elu, ephe l'iya jiko nodu l'ugbo ono. Y  bya emee; pherephere awata ephephe ɽ mgboko; mini ono awata alala.

² Nchileke abya eworu oġba-mini ime ali phu zu-chishia; woru onu-uzo mini k'akpamigwe phu gu-chishikwaaphu. Mini ono achu-buhu;

³ watawaphu alala. A nolephu ukporo abali esaa l'abali iri; mini ono alawa nshinu. ⁴ Onwa k'esaa agbalephu abali iri l'esaa; ugbo ono eje je asuru l'ugvu Araratu. ⁵ Mini ono alakpelephu jeye l'onwa k'iri. Y  buru ɽ mboku mbu l'onwa k'iri ono b'e beberu phua onungonu onungonu ugvu.

⁶ A nolephu ukporo abali ebo; N wa abya aguhaa windo, o yeru l'ugbo ono; ⁷ bya ezifu ophegu. Yo je ephephelaaha l'imeli: o -pheru jee; yo pheru laa; gbururu jeye teke mini ono tashukotaruru ɽ mgboko. ⁸ Y  bya ezifu ndo t'o maru m  mini ono; ?o tahukotawaru l'eli ali? ⁹ Obenu ɽ ndo ono ta phudu eke, oo-beru; kele mini kpukwaduru mgboko ekpukpu. Ya ndono; y  lashia azu lakfube N wa l'ugbo ono. N wa amachia eka; nwuta ndo ono ye l'ime ugbo ono odo. ¹⁰ Y  bya anoo ujiku esaa; bya eshikwa l'ugbo ono zifu ndo ono odo. ¹¹ Ndo ono alatashia l'urenyashi; takpuru mkpekwo oshi olivu ophungu l'onu. N wa amaru ɽ mini tahwaruru ɽ mgboko. ¹² Y  nokwaa ujiku esaa

odo; bya ezifukwa ndo ono odo. Ndo ono ta latahe.

¹³ Yo be le mboku mbu l'onwa mbu l'afa, kwe Nówa unu afa l'ukporo afa iri l'afa lanu; mini ono atashihuwa l'alì. Nówa abya ewofu iphe, e gude kuchia ugbo ono; bya aphu le mini tashihuwaru le mgboko. ¹⁴ Yo rua l'onwa k'ebo gbaru ukporo abali l'abali esaa; ali akposihukotawa nku.

¹⁵ Ya ndono; Nchileke asu Nówa: ¹⁶ "Unu lufuta l'ugbo ono; nggu le nyee ngu; me unwu ngu; ephe l'unyomu ephe. ¹⁷ Nggu achifuta iphemiphe obule, no ndzu, unu l'iya no l'eke ono: unwenu; me anu; mekpo iphemiphe obule, awu l'ephe; t'ephe bya azua azuzu zu-jia mgboko."

¹⁸ To du iya bu; Nówa abya alufuta ye le unwu iya; me nyee ya; me l'unyomu unwu iya. ¹⁹ Anu ono l'o ha; me iphemiphe obule, awu l'ephe; me unwenu kpamukpamu; mbu iphemiphe obule, ejephe ejephe le mgboko eshikota l'ugbo ono lufutakota l'udu iya l'udu iya.

²⁰ Nówa abya akpuru Ojejoje enya-ngweja; bya ahata anu ye le unwenu ndu ophu e taa sodu nsu; gwoo ngweja-ukfuru l'eke ono. ²¹ Ojejoje anulephu mkpo iya; kfu l'ime obu iya; su: "Le ya te egudehedu okfu ehu madzu tu ali onu odo; ke l'iphe, madzu anodujekpelephu ari l'obu iya shita le nwata bulephu ejo iphe. Ophu ya te emebyishihedu iphemiphe obule, ya meru ememe, no ndzu ege-a odo.

²² "Jeye ege mgboko a-no-bebe;

bẹ oge ọkobe iphe l'ali
 a-nọ;
 oge akpata iya anọdu.
 Oge oyi a-nọ;
 oge okpomọku anọdu.
 Udzu-mini anọ;
 winta* anọdu.
 Eswe a-nọ;
 ẹnyashi anọdukwapu;
 Ẹ to nwedu ọphu a-nọnyaa; ọọ nọhe.”

9

Ndzu, Nchileke yẹle Nónwa gbaru

¹ Nchileke abya agooru Nónwa yẹle unwu iya onu; sù ẹphe: “Unu zua; zu-jishia mg-boko. ² Unwu anu-egu-egbudu, nọkota lẹ mgboko; unwenu, ephe l'eli; iphemiphe ọbule, awu l'ẹpho; mẹ iphe bu ẹma, bu lẹ mini bẹ biribiri unu e-gudeje; ẹphe atsuhu unu egvu. ³ Iphemiphe ọbule, nọ ndzu; l'eme ukporo abukotaru unu nri. Ọ bu ẹge ya nukotaru unu iphe, bu oshi-omi bu ẹge ya anu unu iphemiphe ọbule.

⁴ “Ọlobu; unu ba atajekwa anu; taa ndzu iya; bu iya bu mee ya. ⁵ Ya a-jikwa aji ishi unu. Iphe bu anegu, gburu madzu bẹ ya a-jikwa aji ishi

* **8:22** 8:22 “Winta” bu teke oyi akagejee atsutsu l'ali mbeke. Ọbuje tsube l'onwa iri 'ẹ nanu; rua l'onwa k'eto l'afa ke mbeke. Iphe yẹ ya g'eyeru; bu uguru. Ọ bu l'uguru akpohuje nku; udzudzu atuko mgboko tua. Obenu l'oge ke winta; bẹ mini anọduje achij; suno l'ada. Yoo meje ogude ọkpa; m'ọ bu moto eswe l'uzo adu ẹhuka.

onye ono. Madzụ -gburu madzụ ibe iya bẹ ya a-jikwaphu aji ishi onye ono.

6 “Iphe bu onye -gburu madzụ
kwaphụ madzụ e-gbu iya;
kele Nchileke meru madzụ;
yọ dū l'ọ bụ Nchileke.

7 A -bya l'unubedua;
unu jaa àjàjà;
ka ẹswa l'igwe;
unu azụa azuzu zụ-jia mgboko.”

8 Ya ndono; Nchileke asụ Nónwa yẹle unwu iya, ẹphe l'iya jiko nọdu l'ẹke ono: 9 “Nta-a bẹ unu l'iya agba ndzụ; unubedua unu l'unwu unu ndu ophu nọ l'ifu. 10 Ẹge ono bẹ yẹle iphe, bụ iphe nọ ndzụ, unu l'iya shi jiko nọdu gbakwaruphu ndzụ; mbụ nwenu; elu; anegu-egbudu; mẹ iphemiphe obule ono, unu l'iya jiko shi l'ugbo ono lufuta ono; mbụ iphemiphe obule, nọ lẹ mgboko. 11 Unu l'iya gbaakwaru ndzụ. E te egudehedu utso rigbushia iphe, bụ iphe, nọ ndzụ ọdo. Ophu o nwedu l'utso, e-mebyishikwadua mgboko-a ọdo.”

12 Nchileke asụ: “Ọwaa iphe, a-nọdu ekoshi ndzụ ono, unu l'iya gbaru ono; mbụ ndzụ ono unu l'iya; mẹ iphe bụ iphe nọ ndzụ; mẹ l'ogbo ophu nọ l'ifu agba ono ndọ-ọ: 13 Ya wowaru evu-mini dobe l'akpamigwe. Ọ bụ evu-mini ono a-nọdu ekoshi ndzụ ono yẹle mgboko mgburumgburu gbaru ono. 14 Teke igwe ruru eruru; -gbaa evu-mini ono; 15 ya anyata ndzụ, unu l'iya gbaru; unubedua; mẹ iphe, bụ iphe, nọ ndzụ l'udu iya l'udu iya. Mbụ l'ẹ to nwehedu

lẹ mini erigbushia iphe, nọ ndzụ ọdo. ¹⁶ Iphe bụ teke evu-mini gbaru l'urukpu bẹ ya a-phụ iya; nyata ndzụ tutu yoyo ono, yẹbe Nchileke yẹle iphe, bụ iphe, nọ ndzụ l'ụdu iya l'ụdu iya lẹ mgboko-a gbaru ono.”

¹⁷ Nchileke asụ Nónwa: “Ọ bụ evu-mini ono a-nọdu ekoshi ndzụ ono yẹle iphemiphe ọbule, nọ ndzụ lẹ mgboko-a gbaru ono.”

Ụnwu Nónwa

¹⁸ Ụnwu Nónwa, shi l'ụgbo ono lufuta bụ Shemu; Hamu; mẹ Jafetu. Yọ bụru Hamu bẹ mụru Kénanu. ¹⁹ Ọ bụ shita l'ẹka ụnwu Nónwa; ẹphe unwoke ẹto bẹ madzụ shi dzuru mgboko kparamkamu.

²⁰ Nónwa, bụ onye akoje okfu, bụ iya bụ onye ọdungu, vuru ụzo wata ọko mgbo vayinu.

²¹ Yo be ujiku lanụ; yọ ngụ mẹ, shi l'akpuru vayinu ono. Mẹ ono egude iya; k'ọphu o wefuru iphe; gbaru ọtu je adaburu l'ụlo-ékwa iya. ²² Hamu, bụ nna Kénanu aphua nna iya l'ẹke ọ gba ọtu; je ekfuaru iya unwunne iya ẹphe ẹbo l'etezi. ²³ Shemu; mẹ Jafetu achita ẹkwa kobetsua onwẹphe l'ukuvu; kpọo l'azụ l'azụ je aphụ-kpua ya nna ẹphe ono. Ẹphe eworu ifu ghaa l'ibiyia ọdo t'ẹphe ba phụ nna ẹphe l'ẹke ọ gba ọtu.

²⁴ Mẹ ono ephohulephu Nónwa l'enyanya; yọ bya anụ iphe ono, mbuhu-ime iya meru iya ono.

²⁵ Yọ sụ:

“Kénanu buakwa onye
a tūru ọnu.
Ọo-buru ohu laaru ohu

l'èke unwunne iya phe nọ.”

26 Yọ sụkwaphu:

“T'e tua Ojejoje, bu
Nchileke ke Shemu epha!
Tẹ Kénanu bukwaru
ohu Shemu!

27 Tẹ Nchileke mekwaa tẹ

Jafetu jaa ajaja!
Tẹ Jafetu buru
l'ulo-ekwà Shemu;
Kénanu aburu ohu iya!”

28 L'utso ono byatsuaru ono be Nówa nọru
ụkporo afa iri l'esaa l'afa iri. 29 Mkpako afa,
Nówa nọru bu unu afa ebo l'ụkporo afa esaa
l'afa iri b'ọ nwuhuderu.

10

Eri unwu Nówa

1 Owa eriri unwu Nówa, bu iya bu Shemu;
Hamu; me Jafetu, bu ndu epe mushiru l'utso
ono latsuaru.

Eri Jafetu

2 Unwu Jafetu bu Goma; Magoğu; Madayi;
Javanu; Tubalu; Mesheku; me Tirasu.

3 Unwu ke Goma bu Ashukenazu; Rifatu; me
Togarama.

4 Unwu ke Javanu bu ndu Elisha; ndu Tashishi;
ndu Kitimu; me ndu Ródu. 5 Ndu ono bu ndu eri
Jafetu. Yọ buru l'ephe; be iphe bu oha ndu eli-
ali; me ndu butsua l'ikfuli shiru jakashia. Ndu
nonu enwetsuaru okè-ali nk'ephe; nweru okfu-
ali nk'ephe; nwekwaruphu ikfu nk'ephe.

Eri Hamu

⁶ Ùnwu kẹ́ Hamu bú Kúshi; Íjiputu; Putu; mẹ́ Kénanu.

⁷ Ùnwu kẹ́ Kúshi bú Séba; Havila; Sabúta; mẹ́ Réma yẹ́le Sabuteka.

Ùnwu kẹ́ Réma bú Sheba; mẹ́ Dedanu.

⁸ Kúshi bú iya múru Nimurodu, bú onye odungu, byaru bya aburu oke mkparawa lẹ́ mgboko. ⁹ Nimurodu bẹ́ Ojejoje meru; yọ́ búru onye achị́ nta nshinu. Ọ́ bú iya kparu iphe aanọ́duje anma iya l'ẹ́tu; sù: "L'onye ọ́waa dú l'ọ́ bú Nimurodu, Ojejoje meru; yọ́ búru iya ka lẹ́ kẹ́ ọ́chi nta." ¹⁰ Ẹ́ke ań-ẹ́ze iya byidoru bú lẹ́ Babelu; Ẹ́reku; Akadu; mẹ́ Kalune. Ẹ́ke ono nọ́kota l'alı́ Shina. ¹¹ Yo shi l'ẹ́ke ono jaa jarua Asiriya, bú ẹ́ke ọ́ nọ́ meta mkpukpu Nínive; Rehobotu-Iye; Kala; ¹² mẹ́ Resenu. Resenu ono nọ́ lẹ́ mgbaku Nínive yẹ́le Kala, bú iya bú oke mkpukpu ono.

¹³ Íjiputu bú iya bú nna ndu Ludu; ndu Anamu; ndu Lehabu; ndu Nafutu; ¹⁴ ndu Paturọ́su; ndu Kafuto; mẹ́ ndu Kasuluhu. Ndu Kasuluhu bú ẹ́phe metaru ndu Filisutayinu.

¹⁵ Kénanu bú yẹ́bedua múru Sayidonu. Yọ́ búru Sayidonu ono bú ọ́kpara iya. Ọ́ búkwaphu Kénanu bú nna ndu Hetu; ¹⁶ ndu Jebusu; ndu Amọ́ru; ndu Gigashi; ¹⁷ ndu Hevu; ndu Aruka; ndu Sinu; ¹⁸ ndu Avadu; ndu Zéma; mẹ́ ndu Hámatu.

A nọ́nyaa; ikfu ndu Kénanu abya ajakashia. ¹⁹ Ókẹ́-alı́ ndu Kénanu shi lẹ́ Sayidonu nọ́o jeye e gude ala Géra; mbụ́ jerua Gáza. O shikwaphu

lẹ Gáza nọ jeye e gude ala Sódomu; Gómóra; Adama; mẹ Zeboyimu; mbù jeyewaru lẹ Lasha.

²⁰ Ono bụ ụnwu Hamu ndono; mẹ ikfu, ẹphe shitsua; okfu-alì ẹphe; mkpụkpụ ẹphe; mẹ mba ẹphe l'iche l'iche.

Eri Shemu

²¹ Shemu mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke. Nwunne Jafetu k'ogurennya bụ Shemu. Yọ bụru Shemu bụ ochechoroche ụnwu Eba l'ẹphe ha.

²² Ụnwu Shemu bụ Élamu; Ashuru; Afakusadu; Ludu; mẹ Áramu.

²³ Ụnwu kẹ Áramu bụ Uzu; Hulu; Geta; mẹfua Mashu.

²⁴ Afakusadu bụ yẹbedua mụru Shela. Shela amụa Eba.

²⁵ Eba mụtaru unwoke labụ. Onye lanụ b'ọ gụru Pélegu;* kẹ l'a mụru iya teke ndu mgboko kekashihuru. Nwunne kẹ Pélegu ono bụ Jọkutanu.

²⁶ Jọkutanu bụ yẹbedua mụru Alumodadu; Shẹlefụ; Hazamaveti; Jera; ²⁷ Hadoramu; Uzalụ; Dikila; ²⁸ Obalu; Abímẹlu; Sheba; ²⁹ Ofi; Havila; mẹfua Jobabu. Ẹphe l'ẹphe ha bụkota ụnwu Jọkutanu.

³⁰ Ẹphe buru tsube lẹ Méssha jerua e gude ala Sefa laa l'ọha, bu l'ugvu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata.

³¹ Yọ bụru ụnwu Shemu ndono; l'ikfu l'ikfu; okfu-alì ẹphe; alì ẹphe; mẹ mba ẹphe l'iche l'iche.

* **10:25** 10:25 Iphe, "Pélegu" bụ bụ "ekekashi."

³² Ndu ono l'ẹphe ha bụkota eri unwu Nówa; l'ẹge ẹphe, shi fọkashia bụtsuaru ikfu; shikwaphu ẹge ono ghọtsua mba iche l'iche. O bụ ẹphebedua bẹ bakashihuru nụ; ghọo mbakeshi; dzuru mgboko l'utso ono byatsuaru.

11

Origodo ụlo-eli Babelu

¹ Ndiphe gbaa mgburumgburu bụ okfu-alị lanụ bẹ ẹphe shi ekfu; olu ẹphe aburu nanụ. ² Ya ndono; yo be teke ndiphe tughuru ụzo ẹnyanwuahata; je aphua ẹke alị daburu swanmangu l'alị Shina; ẹphe eje ebukobe l'ẹke ono.

³ Ẹphe asụ onwẹphe: “Unu bya t'ayi yọo ẹja hua ya l'ọku hụ-ghee ya ahụ-ghe.” Yọ bụru ẹja ono, ẹphe yọshiru ayoyo ono bẹ nọ ọzori mkpuma. Ẹphe abya egude korota nyia ya ọzori ẹpotọ. ⁴ Ẹphe asụ: “Unu bya t'ayi metaru onwayi mkpukpu; t'ayi kpua origodo ụlo-eli, e-je etsukfuru l'igwe. Oo ya bụ; ayi aburu ndu aa-maru ẹpha ayi; k'ophu ayi ta agbakashihudu dzuru mgboko.”

⁵ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya enyizita tẹ ya phụ mkpukpu ono yele origodo ụlo-eli ono, unwu eliphe akpụ ono. ⁶ Yọ bya asụ: “Ndu-a bụkwa ndu lanụ; l'ekfukota okfu-alị lanụ; bya awata ome iphe-a. Ẹ to nwekwa iphe, ẹphe chiru idzu ememe, ẹphe ẹ-te meghedu. ⁷ Unu t'ayi nyizita je akpaka okfu ẹphe; t'ẹ b'ọ dūhe onye a-nọdu anukwadu iphe ibe iya ekfu.”

⁸ To du iya bụ; Ojejoje abya achikashia ẹphe; ẹphe edzuru mgboko; paru okpu mkpukpu ono

haa. ⁹ Ọ bu iya kparu iphe e gude kua ẹke ono Babelu; ke l'ọ bu l'ẹke ono be Ojejoje gbaghashiru unwu eliphe okfu; shi l'ẹke ono chikashia ephe; ephe edzuru mgboko.

Tsube l'oge ke Shemu rua l'oge ke Ebiramu

¹⁰ Ọwaa eri Shemu:

A noleruphu afa ẹbo l'utso ono byatsuaru le Shemu nowaru ukporo afa ise; Shemu abya amua Afakusadu. ¹¹ Yo mutsua Afakusadu; bya anofua unu afa l'ukporo afa ise. Ọ mushikwaruphu unwegirima unwoke odo; me unwegirima unwanyi odo tsoke Afakusadu.

¹² Afakusadu abya anoo ukporo afa l'afa iri ise; bya amua Shela. ¹³ Yo mutsua Shela; bya anofua unu afa l'afa eto. Ọ mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi odo tsoke Shela.

¹⁴ Shela abya anoo ukporo afa l'afa iri; bya amua Eba. ¹⁵ Yo mutsua Eba; bya anofua unu afa l'afa eto. Ọ mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi odo tsoke Eba.

¹⁶ Eba abya anoo ukporo afa l'afa iri l'eno; bya amua Pẹlegu. ¹⁷ Yo mutsua Pẹlegu; bya anofua unu afa l'ukporo afa l'afa iri. Ọ mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi odo tsoke Pẹlegu.

¹⁸ Pẹlegu abya anoo ukporo afa l'afa iri; bya amua Rewu. ¹⁹ Yo mutsua Rewu; bya anofua ukporo afa iri l'afa tete. Ọ mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi odo tsoke Rewu.

²⁰ Rewu abya anọ ụkporo afa l'afa iri l'ẹbo; bya amụa Sérugu. ²¹ Yọ mụtsua Sérugu; bya anọfua ụkporo afa iri l'afa ẹsaa. O mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Sérugu.

²² Sérugu abya anọ ụkporo afa l'afa iri; bya amụa Nahọ. ²³ Yọ mụtsua Nahọ; bya anọfua ụkporo afa iri. O mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Nahọ.

²⁴ Nahọ abya anọ ụkporo afa l'afa tete; bya amụa Téra. ²⁵ Yọ mụtsua Téra; bya anọfua ụkporo afa ise l'afa iri lẹ tete. O mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Téra.

²⁶ Téra abya anọ ụkporo afa ẹto l'afa iri; bya amụa Ébiamu; Nahọ; mę Hárano.

²⁷ Qwaa eri Téra:

Téra bụ iya mụru Ébiamu; Nahọ; mę Hárano. Hárano bụ iya mụru Lótu. ²⁸ Hárano bę nwuhuru nụ lẹ Úru l'alị Kalúdiya, bụ ẹke a mụru iya teke nna iya; mbụ Téra nọkwaduru ndzụ. ²⁹ Ébiamu yẹle Nahọ abya ajịko lụa nwanyi. Ẹpha nyee Ébiamu bụ Seráyi; ẹpha nyee kẹ Nahọ abụru Milika. Onye mụru Milika bụ Hárano. Yọ bụkwaruphu Hárano ono mụru Isuka. ³⁰ Ophu Seráyi amụtadu nwa; kẹ l'ẹ tọ tsụdu ime.

³¹ Ya ndono; Téra eduta nwatibe iya, bụ Ébiamu; dutakwaphu Lótu, bụ nwanwa iya. Lótu ono bụ nwatibe Hárano. O dutakwaruphu Seráyi, bụ nyee-nwa iya; mbụ nyee Ébiamu.

Ẹphe ajịko shi lẹ Úru lẹ Kalúdiya jeshia Kénanu. Obenu l'ẹphe ruru Háranu bukwaduaruphu l'ẹke ono.

³² Téra anọlephu ụkporo afa iri l'afa ise; nwụhu lẹ Háranu.

12

Nchileke eku Ébiramu

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Ébiramu: “T'ọ haa mkpụkpu iya; haa ndibe ẹphe; haa ndu ufu ẹphe; lashia alị, yẹbe Ojejoje e-koshi iya.

² “Ya e-me ngu;

nggu abụru mba,

ha nshinu.

Ya a-gọru ngu ọnu;

mee t'ẹpha ngu dee ude.

Nngu abụru ọnu-ọma nụ ndu ọdo.

³ Ndu gọru ngu ọnu;

bẹ ya a-gọru ọnu.

Ndu tọru ngu ọnu;

bẹ ya a-tụ ọnu.

Ya e-gude okfu ẹhu ngu gọru

ndiphe mgburumgburu ọnu.”

⁴ Tọ dụ iya bụ; Ébiramu atụgbua ẹge Ojejoje kfuru iya. Lótu etsoru iya. Teke ono, Ébiramu shi Háranu tųgbua ono b'ọ nọwaru ụkporo afa ẹto l'afa iri l'ise. ⁵ Tọ dụ iya bụ; Ébiramu achịko ẹku, ẹphe kpataru l'ọ ha gwota; duta nyee ya, bụ Seráyi; duta Lótu, bụ nwa nwunne iya; mẹ ndu, ẹphe shi lẹ Háranu gude. Ẹphe atụgbua; yọ bụru ẹphe ọla alị Kénanu. Ẹphe ejee jeye ẹphe ejerua ẹke ono.

⁶ Ébiramu phẹ etsoru alì ono kwasẹru gbururu jeye; ẹphe erua ẹke eze oshi More gvuru lẹ mgboro Shékemu. Teke ono bẹ ndu Kénanu bukwalu l'alì ono. ⁷ Ojejoje abyakfuta Ébiramu bya asụ iya: “Ọ kwa eri ngu bẹ ya a-nụkota alì-a.” Ébiramu abya akpụaru Ojejoje, ono byakfutaru iya nụ ono ẹnya-ngweja l'ẹke ono.

⁸ Ébiramu phẹ eshi l'ẹke ono tughua kwasẹru ụzo ẹnyanwu-ahata ugvu Bételu; je atụa ụlọ-ékwa ẹphe l'ụzo ẹnyanwu-arịba Bételu; l'ibya kẹ ẹnyanwu-ahata Eyayi. Ébiramu erua ẹke ono bya akpụaru Ojejoje ẹnya-ngweja; nọdu l'ẹke ono kpọ-kua ya. ⁹ Tọ dụ iya bụ; Ébiramu atughua chebe ifu l'ụzo echi-ẹgu ọhuda.

Ébiramu bu lẹ Íjiputu

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; ẹjo-ẹgu awata ememe l'alì ono; Ébiramu phẹ alashia Íjiputu t'ẹphe je ebutota; kẹ l'ẹgu ono ajawa madzụ agba l'ẹke ono. ¹¹ Ẹphe abahudelephu Íjiputu; Ébiramu asụ nyee ya, bụ Seráyì: “Ya makwarụa l'ì bụ nwanyi, manụkaru mma. ¹² Ndu Íjiputu -phụa ngu bẹ ẹphe a-sụkwa l'ì bụ nyee ya. Ẹphe eshi ẹge ono woru iya gbua; haa ngu t'ì nọdu. ¹³ Sujekwa lẹ nggu l'iya bụ nwunne; k'ọphu ẹphe e-gude okfu ẹhu ngu meeru iya ọhuma; nggu eshikwaphu ẹge ono mee t'ishi iya kpọ-kfuru.”

¹⁴ Ébiramu phẹ abya erua Íjiputu; ndu Íjiputu apha lẹ Seráyì bụ nwanyi, manụkaru mma. ¹⁵ Ndu bụ ishi l'ọchichi Fero apha lẹ Seráyì; je atụaru Fero ọnu iya. A bya eduta iya lashia kẹ Fero. ¹⁶ Fero egude okfu ẹhu Seráyì meeru

Ébiramu ọhuma: kpẹe ya aturu; kpẹe ya eswi; kpẹkwaa ya phụ nkakfu-igara: oke lẹ nyee; bya eduru unwoke yẹle unwanyi, a-nodu ejeru iya ozi nụ iya. Ọ kpẹkwaru iya phụ inya-ivu.

¹⁷ Obenu lẹ Ojejoje byaru bya aloru ejo iphememe tọ Fero yẹle ndibe iya; okfu l'o dutaru nyee Ébiramu, bụ Seráyi. ¹⁸ Ya ndono; Fero abya ekua Ébiramu; sụ iya: “?Nanụ ege ọ dụ b'i meru iya egbe iya ọwaa? ?Bụ ngunu b'ẹ tị kaduru iya l'ọo nyee ngu? ¹⁹ ?Nanụ ege ọ dụ b'i sụru l'ọo nwunne ngu nwanyi; nggu ahaa; ya eduta iya tẹ ya je alua ya? Ọwaa nyee ngu! Duta iya tųgbua!” ²⁰ Fero atua iwu tẹ ndu ozi iya chifu Ébiramu. Ẹphe abya achifu yẹle nyee ya; mẹ iphemiphe ọbule, o nweru.

13

Ébiramu yẹle Lótu ebukahu

¹ Ya ndono; Ébiramu yẹle nyee ya eshi lẹ Íjiputu chita iphemiphe ọbule, ẹphe nweru; yọ buru ẹphe ọla echi-egu ọhuda. Lótu etsoru ẹphe. ² Teke ono bẹ Ébiramu buwa eze madzụ l'elu; mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo.

³ Ẹphe eshi l'echi-egu ọhuda ono kwaseru: ẹphe -shi l'ibiyi ọwaa; ẹphe alufu l'ibiyi ọphu jeye ẹphe ejerua Bételu l'ẹke ono, ọ kpọbejehawaru ọlo-ékwa iya lẹ mgbaku Bételu yẹle Eyayi ono. ⁴ Ọ bụ l'ẹke ono bẹ Ébiramu vuru ọzo kpua ẹnya-ngweja. Yọ nodu l'ẹke ono kpọkua Ojejoje.

⁵ Ya ndono; Lótú-wa yẹ́lẹ́ Ébìramu yì-wa bẹ́ nwekwaruphu atùru l'igwe; mẹ́ eswi; mẹ́ ọ̀lọ-ékẁà. ⁶ Yo mee; alì ono te dzuhe ẹ̀phe ẹ̀bo; kẹ́ l'elu ẹ̀phe hatabe l'uru; k'ọ̀phu bụ́ l'ẹ̀phe ta anọ̀kota-ghehedu l'ẹ̀kalanu. ⁷ Ya ndono; okfu awata ọ̀daru ndu echeru Ébìramu elu; ẹ̀phe lẹ́ ndu ọ̀phu echeru Lótú nk'iya. Teke ono bẹ́ ndu Kénanu ẹ̀phe lẹ́ ndu Pẹ́rezu shikwaphu buru l'alì ono. ⁸ A nọnyaa; Ébìramu asụ́ Lótú: "T'okfu ba adashìnuru nggu l'iya; ọ̀phu ọ́ daru ndu echeru ngu atùru yẹ́lẹ́ ndu echeru yẹ̀bedua nk'iya; kẹ́ lẹ́ nggu l'iya bụ́kwa ndu ọ̀nu-ọ̀lo lanu. ⁹ ?Tọ́ bụ́du alì daburu ngu ẹ̀ge-a l'ifu. T'ayi nọkahunu anọ̀kahu; t'ayi bẹ́ akwọ̀kfuhenu l'ẹ̀kalanu ẹ̀ge-a. Hatakpelephu ẹ̀kiya ọ̀phu ìi-la je eburu. Ọ́ -bùru l'ìi-la l'ẹ̀ka-ìbyita; yẹ̀bedua alaa l'ẹ̀ka-ùtara. Teke bụ́ l'ìi laru l'ẹ̀ka-ùtara; yẹ̀bedua alaa l'ẹ̀ka-ìbyita."

¹⁰ Lótú apalia ẹ̀nya bya aphụ́ l'ọ̀kpa-ugvu Jódanu, nọru je kpaa lẹ́ Zówa bẹ́ mini nọ̀kota ọ̀huma. Yọ́ dulephu l'ọ̀bu mgbabu Ojejoje; dukwaphu l'ọ̀bu alì Íjiputu. Teke ono bẹ́ Ojejoje te emebyidua Sódomu mẹ́ Gómóra. ¹¹ Tọ́ du iya bụ́; Lótú egude ẹ̀ka iya hata ọ̀kpa ugvu Jódanu kpamukpamu; bya egwota lashia ọ̀zo ẹ̀nyanwu-ahata. Yọ́ bụru iya bụ́ lẹ́ yẹ́lẹ́ Ébìramu ebukahu: ¹² Ébìramu eburu l'alì Kénanu; Lótú eje eburu lẹ́ mkpụ̀kpụ́ lanu lẹ́ mkpụ̀kpụ́, nọtsua l'ọ̀kpa ugvu ono; woru ọ̀lọ-ékẁà iya kpọ̀be lẹ́ mgboro Sódomu. ¹³ Ndu Sódomu bụ́ ndu, teru iphe, dọ́ eji ote uswe; bụru ndu menukaru ẹ̀jo iphe l'ẹ̀ke Ojejoje nọ́.

14 Ya ndono; Lótu alufutsulephu; Ojejoje asụ Ébiamu: “Palia ẹn̄ya lee l'ụzo isheli; m̄ l'ụzo ọhuda; m̄ l'ụzo ẹn̄yanwu-ahata; m̄ l'ụzo ẹn̄yanwu-ariba. 15 Alị ono, ị phuru ono b̄ ȳbe Ojejoje a-nụkota nggu l'awa ngu t'unu nweru jeye l̄ tutu yoyo. 16 Ya e-me awa ngu t'ephe ha l'igwe l'ọ bụ ẹja, n̄ l'alị; k'ophu bụ l'ọo onye d̄uru ike ḡta ẹja, n̄ l'alị b̄ a-d̄u ike ḡta awa ngu. 17 Gbeshi; tsophekota alị ono maru ẹge ogologo iya ha; nggu amakwaruphu ẹge ụsa iya ha; k̄le ya a-nụkota ngu iya.”

18 Tọ d̄u iya b̄; Ébiamu ekwe bya afota ụlọ-ékwa nk'iya t̄gbua je eburu l'iku ọswa Mamure l'iku Héburonu. Yọ n̄du l'ẹke ono k̄p̄aru Ojejoje ẹn̄ya-ngweja.

14

Ébiamu adzọ Lótu

1 Yọ b̄uru teke ono b̄ Amuraf̄elu, b̄ eze ndu Shina; ch̄itaru ndu eze ndu ọdo; ephe ejeshia ọgu. Ndu eze ndu ọphu b̄ Ariyoku, b̄ eze ndu Elasa; Kedolawoma, b̄ eze ndu Élamu; m̄ Tidalu, b̄ eze ndu Goyimu. 2 Ndu ephe jeru je etso ọgu b̄: Bera, b̄ eze ndu Sódomu; Bisha, b̄ eze ndu Gómóra; Shinabu, b̄ eze ndu Adama; Sheméba, b̄ eze ndu Zeboyimu; ọwaa eze ndu Béla, b̄kwa iya ph̄ b̄ eekuje Zówa. 3 Ndu eze k'ikperazu-wa abya edzukoo ch̄ita ndibe ephe jeshia ọgu l̄ ns̄da Sidimu, b̄ iya megeeru b̄uru Eze Ẽnyimu Únú. 4 Iphe, k̄paru ọgu ono b̄ l'ephe n̄ru Kedolawoma l'ẹka afa iri l'ẹbo. Yo

be l'afa k'iri l'eto ya; ephe ekwefu ikè l'ephe ta nòhedu ephe l'eka.

⁵ Yo rua l'afa k'iri l'eno; Kedolawoma yele ndu eze ono, wu-kfutaru iya nu ono eje anodu le Ashiterotu Kanayimu lu-gbua ndu Réfa; nodu le Hamu lu-gbua ndu Zuzu; je anodukwaphu le Shave Kiriayatayimu lu-gbua ndu Emimu. ⁶ Ephe abya eje anodu l'ali ugvu Séyi lu-gbua ndu Hòru; lua ephe je akpaa le Elu-Paranu, no l'iku echi-egu. ⁷ Ephe alatashia azu bya eje anodu le Enu-Mishupatu, bu iya bu Kadéshi; lutakota ali ndu Amaleku kpmukpamu; bya emekputa ndu Amoru, bu le Hazazonu Táma.

⁸ To du iya bu; eze ndu Sódomu; eze ndu Gómóra; eze ndu Adama; eze ndu Zeboyimu; mofua eze ndu Béla, bu iya bu Zówa; awufuta bya eje akwaa k'ogu le nsuda Sidimu. ⁹ Ndu ephe kwaberu aburu Kedolawoma, bu eze ndu Élamu; Tidalu, bu eze ndu Goyimu; Amurafelu, bu eze ndu Shina; owaa Ariyoku, bu eze ndu Elasa. Ephe adu ndu eze eno l'etso ndu eze ise ugu. ¹⁰ Nsuda Sidimu ono be iduma iduma, epoto korota hatsua nshinu. Yo be teke ndu eze Sódomu me Gómóra ono; ephe le ndibe ephe jederu t'ephe gbalaa; uphodu ephe adalashihu l'iduma ono. Ndu ophu phoduru nu agbaru laa l'ugvu ugvu je anodu. ¹¹ Ndu eze eno ono abya ajiko eku ndu Sódomu me ke ndu Gómóra; me nri ephe gwoo tugbua. ¹² Ephe kputakwaruphu Lotu, bu nwa nwunne Ébiramu; gwoo eku iya; keshinu ophu o bu le Sódomu.

¹³ Onye lanu le ndu ono, gbalaru nu ono;

abya ekfuaru iya Ébiramu, bụ onye Híburu. Ébiramu bu ị mgboro eze ọswa Mamure. Mamure bụkwanu onye Amọru; bụru nwunne Eshukolu mę Ana. Ndu ono bę ẹphe ị Ébiramu tųgbaru bụru nanu. ¹⁴ Ébiramu anụlephu ị nwa nwunne iya b'a kputaru l'ọgu; yo kua ụkporo unwoke iri l'ise l'unwoke iri l'ẹsato, a mụshiru ị nk'iya, bụkwaruphu ndu e ziru ẹge aaluje ọgu; ẹphe achipyabe ẹphe; gbakfu ẹphe ị Dánu. ¹⁵ Yo rua l'enyashi; Ébiramu abya ekekashia unwoke ono ẹge ẹphe e-shi tso ndu ono ọgu. Ndu kę Ébiramu ono alua ẹphe; chia ẹphe gbururu jeye ẹphe agbarua Hoba, bụ isheli Damásukọsu. ¹⁶ Yo nakọta ẹphe ivu ono, ẹphe gworu ono; bya edulata Lọtụ, bụ nwa nwunne iya yele ẹku kę yebe Lọtụ; mę unwanyi; męwaru ndu ọdo, ẹphe kputaru.

¹⁷ Ébiramu alu-gbutsua Kedolawoma yele ndu eze ono, tso iya nu ono bya alatashia; eze ndu Sódomu abya iya ndzuta ị Nsuda Shave, bụkwa iya phu bę eekuje Nsuda Eze.

¹⁸ Tọ dụ iya bụ; Melikizedeku, bụ eze ndu Salemu egude buredi; mę mę byakfuta ẹphe. Melikizedeku ono bụ onye achijeru Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nu ẹja. ¹⁹ Yo bya agọru Ébiramu onu; sụ iya:

“Tę Nchileke, bụ
 Ọkaribe-Kakọta-Nu
 gọru onu-oma nu nggube Ébiramu;
 Mbụ Nchileke ọphu
 bụ iya meru igwe
 bya emee mgboko.

20 T'e tua Nchileke, bu
 Ọkaribe-Kakọta-Nụ ẹpha;
 Mbu onye ono, woru ndu
 ọhogu ngu ye ngu l'ẹka ono!"

Ébiramu eworu iphemiphe ọbule ono, ọ
 lutaru l'ọgu ono kee ọzo iri; gworu ọzo lanu nu
 iya. ²¹ Eze Sódomu asu Ébiramu t'ọ haaru iya
 ndu ọphu bu madzu; gwotawaru ọphu bu ivu
 nworu.

²² Ébiramu asu eze ndu Sódomu: "Ya riakwaru
 Ojejoje angu; mbu Nchileke, bu Ọkaribe-Kakọta-
 Nụ; onye meru igwe bya emee mgboko; ²³ l'ẹ tọ
 dudu iphe, shi ngu l'ẹka ya a-nata; mbu m'ọo eri
 owu; m'ọ kwanu eri akpọkpa; t'ẹ b'ọ du teke ị-
 su l'ọo nggu meru yẹbe Ébiramu; ya abaa eze.
²⁴ Ẹ tọ dukwa iphe, ya anata; gbahaa ọphu ndu
 ẹphe l'iya yi riwaru eriri; mẹ okè ọphu ruberu
 Ana yẹle Ẹshukolu; mẹ Mamure. Tẹ ndu onanu
 hata okè-iphe ẹphe."

15

Ọgba-Ndzu Nchileke yẹle Ébiramu

¹ E mebetsua; Ébiramu abya aphua àphù.
 L'àphù ono; bẹ Ojejoje suru iya:

"Ébiramu; ba atsukwa egvu.

Ọ bu yẹbe Ojejoje bu

onye egbochitaje ngu nu;

buru iya bu obunggo ngu, ha nshinu."

² Ébiramu asu iya: "Nnajiufu, bu Ojejoje; ?bu
 ngunu bẹ ị-nu iya, ka nwa-a, ya ta mutadu-a?
 ?Tọ budu Eliyéza-a, bu onye Damásukosu-a e-
 mekochaa ria ẹku iya?" ³ Ébiramu asukwaphu:

“Keshinu ẹ ti nūdu iya nwa; bunu l'ọo ohu ono, a muru l'ufu iya ono e-mekochaa ria iphe iya.”

⁴ Ojejoje asu iya: “L'ẹ tokwa onye ono e-ri iphe ngu. Onye e-ri iphe ngu kwa nwata nwoke ophu shi nggubedua l'ehu gededede.” ⁵ Yo bya eduta iya lufu etezi; su iya: “T'o palia enya lee l'akpamigwe; yo gu mkpo-kpodo, no iya nu ogo; m'o -buru l'oo-du ike gukota iya.” Su iya: “Ono bu ege awa iya a-ha.”

⁶ Ebiramu ekweta iphe ono, Ojejoje kfuru ono. Yo guaru iya eya l'odobe-eka-ndo.

⁷ Ojejoje asukwa iya phu: “Oo yebe Ojejoje be shi le Uru l'ali Kaludiya dufuta ngu te ya bya anu ngu ali-a t'o buru nke ngu.”

⁸ Ebiramu asu iya: “Nnajiufu, bu Ojejoje; ? nanu ege ya e-shi maru l'ali ono a-bu nk'iya?”

⁹ Ojejoje asu iya: “Kputaru iya ada eswi; me ada egu; me ebyila, gbatsuaru afa eto eto; nggu eyekwa iya phu ndo; owaa kparakobe.”

¹⁰ Ebiramu ajiko iphe ono wotaru iya; bya atukota iya ibe. Yo bya eworu ibe iya ono doo; k'ophu o chegbatsuaru onwiya ifu. Ndu ophu bu unwenu b'e to tudu ibe. O haru ephe ege ono.

¹¹ Yo be teke unwenu, erije anu byaru t'o bya avukaa anu ono; Ebiramu achikashia ya.

¹² Enyanwu anyihudelephu; oke mgbenya abya avota Ebiramu. Ochi, du egvu abya agbaa l'eke ono; k'ophu bu l'egvu iya gbe bya egude iya. ¹³ Ojejoje asu iya: “T'o doo ngu enya ohuma l'eri ngu e-mekochaa buru mbyamumbya l'ali, e tabudu nk'ephe. Ee-me ephe ohu; kpaa ephe ehul'eke ono unu afa. ¹⁴ Obenu l'oha ono, ephe

e-jeru ozi l'ọ bụ ohu ono bẹ ya a-nụ aphụ. E-megelephu bẹ ẹphe e-vu ẹku, ha nshinu lata. ¹⁵ A -bya lẹ nggubedua; ịi-ka nka; laa l'oge nka-ezekuna nke ngu l'ẹhu-gudangu. ¹⁶ O -rua l'ogbo k'eno bẹ eri ngu a-lata azụ l'ẹke-a; kẹ l'iphe, ụ eji, ndu Amọru eme te ebuhudua.”

¹⁷ Yo rua l'enyanywu nyihutsuaru; ọchi abyawa; ite, a kpọberu ọku, akpọ tututu yẹle itsu-ọku, enwu phophopho abya eshijahu ibè anụ ono ẹbo. ¹⁸ Yọ bụru mbọku ono bẹ Ojejoje yẹle Ébiamu gbaru ndzụ. Yọ sụ Ébiamu: “Ọ bụ eri ngu bẹ ya nuru alị-a; tsube lẹ Ẹnyimu Íjiputu jeye lẹ Ẹnyimu Yufurétusu. ¹⁹ Mbụ alị ndu Kenu; kẹ ndu Kenazu; kẹ ndu Kadumọnu; ²⁰ kẹ ndu Hetu; kẹ ndu Pérezu; kẹ ndu Réfa; ²¹ kẹ ndu Amọru; kẹ ndu Kénanu; ọwaa kẹ ndu Gigashi; mẹ kẹ ndu Jebusu.”

16

Héga yẹle Ishimelu

¹ Seráyi, bụ nyee Ébiamu ta mụta duru iya nwa. Ọ bụ lẹ Seráyi nwekwanuru nwamgbọko Íjiputu, ọ gbaru ohu. Ẹpha nwamgbọko ono bụ Héga. ² Ya ndono; Seráyi asụ Ébiamu: “Ege Ojejoje mewaru; ya ta mụta nwa; bẹ nggu l'ohu iya-a a-zẹkwa t'a maru; ?ya e-shi iya l'ẹka nweru unwegirima?”

Ébiamu ekweta iphe, Seráyi kfuru. ³ Ébiamu buwaru afa iri lẹ Kénanu teke Seráyi, bụ nyee ya dutaru nwamgbọko Íjiputu ono, bụ ohu iya ono

dee ya t'ò luru. ⁴ Ébiramu yele Héga abya azẹ; yò tsùta ime.

Yò maleruphu lẹ ya dụwa ime; to nwehe iphe ọ gùbkwaduru nnufu* iya ono. ⁵ Seráyi asù Ébiramu: “Iphe-ẹhuka-wa, ya eje-wa kwa nggu b'o shi l'ẹka. Ya dutaru ohu iya dee ngu. Yò maleruphu lẹ ya dụwa ime; to nwehe iphe ọ gùbkwaduru iya. Ọ kwa Ojejoje e-kpe ikpe ẹhu nggu l'iya.”

⁶ Ébiramu asù Seráyi: “Ohu ngu ono kwa nggu b'ọ nọ l'ẹka. Ọ kwa ẹge dụ ngu mma; nggu emee ya.” Ya ndono; Seráyi awata ọkpo Héga mkpọnwu; k'ọphu bụ l'a nọnyaaru; Héga akwata gbalaa.

⁷ Tọ dụ iya bụ; ojozi Ojejoje apha Héga l'iku ọgba-mini, nọ l'echi-egu. Ọgba ono, nọ l'uzo, shiru jee Shu. ⁸ Yò bya eku iya: “Héga; nggube ohu Seráyi; ?bụ awe b'i shi? ?Bụkwanu awe b'i je?”

Héga asù iya: “Lẹ ya agbalaru nnufu iya; Seráyi.”

⁹ Ya ndono; ojozi ono asù iya: “Laphu azù lakfu nnufu ngu. Nggu ewozita onwongu alì meje iphe, ọ sùru t'i mee.” ¹⁰ Ojozi ono asùkwa iya phụ: “Lẹ

* **16:4** 16:4 nnufu Lẹ ome-l'alì kẹ Ikwo; bẹ “nnufu” bụ (1) nwanyi, gude nwatibe nwanyi ọdo; m'ọ kwanu (2) nwanyi, bụ iya gude nwanyi ọdo, nji iya lùtaru yeru iya l'ulo (Mbù 16:4, 8, 9); (3) m'ọ bụ nwanyi, kẹ nwoke, epyofuje teke kẹ nyee ya ta gadu. Obenu l'ome-l'alì kẹ ndu Ju; l'ẹge e deru iya lẹ Bayiburu ọwaa; bẹ “nnufu” bụ nwanyi, ẹ te jedu okfu iya ejeje; k'ọphu a lùtaru iya ẹge aalùtaje nwanyi. Obekwanu l'unwegirima, ọ mùtaru l'ẹke ono; bụ nwoke ono, ọnono l'ẹka ono nwe iya (Mbù 22:24; 2 Sám 15; 1 Eze 11:13).

ya e-me tẹ awa iya ha l'igwe; k'ọphu ẹphe a-buru 'aguta aguta."

¹¹ Ojozi Ojejoje ono asu iya:

"I dukwa ime;
iphe ii-mu aburu nwata nwoke.
Iphe, ii-gu iya bu 'Ishimelu';[†]
kele Ojejoje nuwaru ekwa, iira
t'a gbaaru ngu mkpu.

¹² Oo-buru nkakfu-igara oswa;
l'etso onyemonye obule okfu;
onyemonye obule
l'etsokwa iya phu okfu.
Ye le unwunne iya e-buru
le mgba-l'ogu."

¹³ Yo woru epha gu Ojejoje, bu onye ono, kfuru yeru iya ono. Iphe, o guru iya bu Elu-Royi, bu iya bu "Nchileke, enya iya du l'eke, ya no;" kele Hega sukwanuru: "?Ya gbe phuwanu Nchileke; nodukwadu ndzu."¹⁴ Oo ya kparu iphe, a guru welu ono "Biye-Lahayi-Royi" O no le mgbaku Kadeshi ye le Beredu jeye nta-a.[‡]

¹⁵ Ya ndono; Hega abya amuaru Ebiramu nwata nwoke. Ebiramu agua nwata ono Ishimelu. ¹⁶ Iphe Ebiramu nowaru teke Hega muru iya Ishimelu bu ukporo afa eno l'afa ishing.

17

Ndzu, e gude obu-utsu gbaa

[†] 16:11 16:11 Iphe, "Ishimelu" bu bu "Nchileke angabeje nchi." [‡] 16:14 16:14 Iphe, "Biye-Lahayi-Royi" bu bu "O-no-ndzu-ele-mu-enya",

¹ Ébiramu anọlephu ụkporo afa ẹno l'afa iri ẹ tete; Ojejoje abyakfuta iya bya asụ iya: “L'ọ kwa yẹbedua, bụ Nchileke bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.* Tsoje iya t'ụta ba ụ ẹ ndzụ ngu. ² Ya e-me ẹ ndzụ, nggu l'iya gbaru vuru ire. Ya emee ngu t'ị jàà ájaja ha l'igwe.”

³ Ébiramu adaa kpube ifu l'alị; Nchileke asụ iya: ⁴ “Ndzụ ọwaa, nggu l'iya gbaru-wa bẹ bụwa nke ngu: ịi-buru nna mba, ha l'igweligwe. ⁵ Ẹpha ngu ta abụhedu Ébiramu. Ẹpha ngu bụwa Ébirihamu; kẹle ya mewaru ngu nna mba, ụ l'igweligwe. ⁶ Ya e-me ngu t'ị zụa azụzu nshinu. Ya eshi l'eri ngu mee ọha, ụ iche l'iche; ndu eze eshikwaphu l'eri ngu lụfuta. ⁷ Ya e-me ndzụ ono, nggu l'iya gbaru ono t'ọ bụru ọgba-ndzụ, a-ọ gbururu jeye ẹ gbururu. Ọgba-ndzụ ono a-buru kẹ nggu l'iya; bụru k'ụnwu ngu l'ọgbo ọphu ọ l'ifu; k'ọphu ya a-buru Nchileke ngu; bụru Nchileke k'ụnwu ngu ndu ọphu abya l'ụzo ifu. ⁸ Alị Kénanu l'ọ ha; mbụ ẹke ono, unu bụ mbyamụmbya nta-a ono bẹ ya a-nụ nggu l'eri ngu; t'ọ bụru ọkè-iphe unu jeyewaru; yẹbedua aburu Nchileke ẹphe.”

⁹ Nchileke asụ Ébirihamu: “A bya ẹ nggụbedua; dobekwa ọgba-ndzụ mu ono; nggụbedua; nggu l'ụnwu ngu ndu ọphu a-bya nụ l'ọgbo ọphu ọ l'ifu. ¹⁰ Ọwaa bụ iphe unu e-meje gude dobe ndzụ ono unu l'iya gbaru ono; nggụbedua mẹ l'ụnwu ngu ndu ọphu tso

* **17:1** 17:1 Iphe “Ọkaribe-Kakọta-Ike” bụ bụ “Ẹlu Shadayi” bụ iya bụ Nchileke, ẹ to nwedu iphe nyịberu iya nụ.

ngu l'azu: Tẹ ndibe ngu ndu k'unwoke l'ephe ha bujekwa útsù. ¹¹ Nggubedua l'onwongu e-bukwaphu útsù t'ọ buru iphe-ọhubama, a-nọdu ekoshi ndzụ ono, nggu l'iya gbaru ono. ¹² Iphe bụ nwata nwoke, a mụru lẹ nke ngu bẹ ee-bufutaje útsù; m'ọ -nọlephu abali ẹsato. Iphe, bụ onye nwoke, nọ lẹ nke ngu b'e bufutaje útsù; m'ọ -bụ onye a mụru lẹ nke ngu; m'ọ -bụ onye ọhodo, ẹ-te shidu l'eri ngu, i gude okpoga zuta azuta; ¹³ m'a mụru iya lẹ nke ngu; m'i gude okpoga ngu zuta iya; e bufutaje iya útsù. Ogba-ndzụ kẹ yẹbe Nchileke ono, iphe-ọhubama iya nọ ngu l'ehu ono a-buru ogba-ndzụ, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu. ¹⁴ Iphe, bụ nwoke, bụ akpapyi; mbụ onye ẹ te budu útsù; t'e bufukwa iya ebufu; kẹ l'ọ dakawaru ogba-ndzụ ono."

¹⁵ Nchileke asukwaphu Ébiriamu: "A bya lẹ kẹ Seráyi, bụ nyee ngu; be ekujehekwa iya Seráyi. Ẹpha iya buakwa Séra. ¹⁶ Ya a-gọru ọnu-ọma nụ iya; mee ya t'ọ mụtaru ngu nwata nwoke. Ya a-gọru iya ọnu-ọma; mee ya t'ọ buru nne, mụru ọha, dụ iche l'iche. Ya e-shikwa iya phụ l'ehu fota ndu eze."

¹⁷ Ébiriamu adaa kpube ifu l'ali; chia ọchi; sụ onwiya: "Bụ yẹbe nwoke, nọwaru ụkporo afa ise bẹ aa-mụtaru nwa nta-a tọ? Tẹmanu; ? bụ Séra ọphu nọwaru ụkporo afa ẹno l'afa iri bẹ a-mụ-ghekwadu nwa?" ¹⁸ Ébiriamu asụ Nchileke: "Byiko; tẹ Ishimelu nọdukporo iya nụ ndzụ; ẹnya ngu anọdu l'ẹke ọ nọ!"

¹⁹ Nchileke asụ: "Ọ dua mma. Ọbule nyee ngu; mbụ Séra a-mụtaru ngu nwata nwoke. Iphe ịi-

gụ iya bụ Áyizaku. Áyizaku ono; mę eri iya ndu ophu etso iya l'azu bę epe l'iya a-gba ndzu, a-nọ gbururu jeye lę gbururu. ²⁰ O -buru kę Ishimęlu bę ya nwaru iphe, i kfuru. Ya agoru onu-oma nu iya; mee ya t'ọ zua buru o-jaa-jagba-ęgu; mbu t'ọ zua inyinwuru. Oo-buru nna ndu ishi iri l'ębo; ya emekwa ya phu t'ọ buru mba, ha nshinu. ²¹ Obenu l'ọ bu lę Áyizaku bę ya a-kpọbe ogba-ndzu iya ono; mbu onye Séra a-mutaru ngu egbe nta afa odo." ²² Nchileke ekfuebetsuaru Ébirihamu iphe ono; paru iya haa tųgbua.

²³ Mbọku ono gędegede bę Ébirihamu dutaru nwatibe iya kę nwoke; mbu Ishimęlu; ndu ohu odo, a mųshiru lę nk'iya; mę ndu ophu o gude okpoga iya zuta azuta bushikota utsu. Iphe bu unwoke, nọ lę nk'iya b'o bukotaru utsu, bu iya bu ęge Nchileke suru t'o mee ya. ²⁴ Ébirihamu nwaru ukporo afa ęno l'afa iri lę tete b'o buderu utsu. ²⁵ Nwatibe iya; mbu Ishimęlu bę gbaru afa iri l'ęto; bua nkiya. ²⁶ O bu ujiku lanu ono b'e buru Ébirihamu yele nwatibe iya, bu Ishimęlu utsu. ²⁷ Unwoke, bukota lę kę Ébirihamu l'ępe ha: ndu ophu a muru amumu lę nk'iya; mę ndu ophu a zutaru azuta l'ęka ndu odo; bę epe l'iya jiko bukota utsu.

18

Umadzu ęto, kpakfutaru Ébirihamu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya abyakfuta Ébirihamu lẹ mgboro ọswa Mamure; l'ẹke ọ nọ l'ọnu ọlo-ékwa iya l'echi oke-eswe. ² Ébirihamu apalia ẹnya phua unwoke ẹto, vudonyabe iya nọ. Yọ phulephu ẹphe; zilihu l'ọnu-uzo iya gbakfushia ẹphe. Yọ gbakfu ẹphe bya ebyiaru ẹphe ikpere; ³ sụ ẹphe: “Onye nwe mu nọ; ọ -buru lẹ ya tũbaru ngu l'obu; be eswetakwa kẹ yẹbe nwozi ngu. ⁴ T'e kutaru unu nwa mini t'unu kwọo ọkpa; tuta ume lẹ mkpuli oshi-a. ⁵ Yẹbedua achọkwuanu unu iphe t'unu ria; ẹge ike a-dụ unu t'unu jeshia iphe, unu eje; keshinu ọphu unu batawaru kẹ yẹbe nwozi unu.”

Ẹphe asụ iya l'ẹge o kfuru dọa mma.

⁶ Ébirihamu emewaphu ẹgwegwa bahushia lẹ ọlo-ékwa iya; jekfube Séra; je asụ iya: “Ngwaa; mee ẹgwegwa tuta ntụ iphe eegudeje eme buredi ogbonga ẹto; gwọo; gude mee buredi.”

⁷ Yọ bya agbaru jeshia l'ẹke eswi iya dọru; je afọta nwada eswi, dọ nwa pelepele; kpee nwozi iya. Yọ kpata iya je egbua; bọkashia; woru iya shia. ⁸ Yọ bya apata ẹra eswi yẹle manụ, e gude ẹra eswi mee; mẹ anụ nwada eswi ono doberu ẹphe. L'ẹphe wataru ori nri ono; b'ọ byaru bya evudonyabe ẹphe lẹ mkpuli oshi ono.

⁹ Ẹphe aji Ébiriham ẹke nyee ya nọ.

Yọ sụ ẹphe l'ọ nọkwa lẹ ọlo-ékwa phụ l'ẹkaphu.

¹⁰ Ojejoje asụ iya: “L'egbe nta-a akele; bẹ ya a-lata azụ; nyee ngu; mbụ Séra amụa nwata nwoke.”

Séra bẹ nọ l'ọnu-uzo ọlo-ékwà ono, Ojejoje gharu azu ono gebe nchi. ¹¹ Ébirihamu yele Séra bẹ kahwaru nu; ogurennya ephe ahatsuwa nshinu; k'ophu bu le Séra ta aphujehedu nsọ iya. ¹² Séra egude obu iya tu-kpee ochi; su: “?Bu nta-a le ya kahutsuaru; nnajiufu iya akahukwaphu ege-a bẹ ọo-lakwaduru iya l'ulo ọdo.”

¹³ Ojejoje asu Ébirihamu: “?Bu ngunu kparu iphe Séra chiru ochi; l'aji ege ya e-shikwadu muta nwa nta-a, ya kahwaru ege-a? ¹⁴ ?O nweru iphe, akpoje Ojejoje eka? Ya a-laphuta azu l'ogè teke ono, ya turu ono l'akele; teke ono bẹ Séra a-mu nwata nwoke.”

¹⁵ Séra egude ọtsu egvu; tua ego le ya ta chidu ochi.

Nchileke asu iya l'ọ chirua ochi.

Ébirihamu arọ arọ ẹhu ndu Sódomu mę Gómóra

¹⁶ Unwoke ono aladelephu; chebe ifu l'uzo Sódomu. Ébirihamu etsoru ephe t'o duribe ephe. ¹⁷ Ojejoje asu: “?Nanu ege ya e-shi domiaru Ébirihamu iphe, ya abya ememe edomi; ¹⁸ keshinu Ébirihamu e-mekochaa buru eze mba; buru l'eka iya bẹ ya e-shi gọoru iphe bu mbakeshi le mgboko-a onu. ¹⁹ Ya fotawaru iya t'ọ buru onye a-kpo-ziru unwu iya uzo; yele ndibe iya ndu ophu etso iya l'azu; t'ephe tsoru uzo ke yebe Ojejoje, bu iya bu t'ephe meje iphe, vudo nhamunha; mę iphe, gbaru ephe; k'ophu yebe Ojejoje e-mekwanuru Ébirihamu iphe, ya kweru iya ukwa iya.”

20 To dụ iya bụ; Ojejoje asu: “Lẹ mkpu, e chiwaru kpua ya l'okfu ẹhu ndu Sódomu mẹ Gómóra bẹ hawa nshinu. 21 Ya ejewa tẹ ya je amaru: Ejo iphe, ẹphe eme; ?ọ dụ-tabe ẹji ẹge aatụ onu iya? Teke ẹ tọ dudu; ya amakwaruphu.”

22 Unwoke ono aghachi kwaseru ụzo Sódomu. Obenu lẹ Ébirihamu vudophu Ojejoje l'ifu l'ẹke ono. 23 Ébirihamu abya akpịrita iya ntse; sụ iya: “?Ii-gbukobe ndu doberu ẹka ndoo; ẹphe lẹ ndu eme iphe, dụ ẹji tọ? 24 Ọ -buru lẹ ndu doberu ẹka ndoo ruru ụkporo ụmadzu ẹbo l'ụmadzu iri lẹ mkpukpu ono; ?ii-mebyishikwa iya phụ tọ? ?Tii gudedu okfu ẹhu ụkporo madzụ ẹbo l'ụmadzu iri ọphu doberu ẹka ndoo, nọ iya nụ phụ haa ẹphe? 25 Tụsweka; ba ejekwa ome iphe, dụ ẹge ono; mbụ kẹ t'i gbua ndu doberu ẹka ndoo; ẹphe lẹ ndu ẹjo madzụ; m'ọ bụ t'i mee ndu doberu ẹka ndoo ẹge i meru ndu eme iphe, dụ ẹji. Tẹ ẹjo nrọ kwakwa lẹ maa! Nggube Onye Ikpe kẹ mgboko-a e-menu iphe, vudo nhamunha.”

26 Ojejoje asu: “Ọ -buru lẹ ya phuru ụkporo madzụ ẹbo l'ụmadzu iri, bụ ndu doberu ẹka ndoo lẹ Sódomu bẹ ya e-gudekwa-a okfu ẹhu ẹphe haa mkpukpu ono l'ọha.”

27 Ébirihamu ekfukwaaphu ọdo; sụ: “Ọwaa ya bya azịgabe k'okfu l'anụ nggube Nnajiufu; lẹ yẹbe onye ẹ-ta dudu iphe ọdo, ya bụ; gbahaa udzu-ẹja; mẹ ntụ-a; 28 ọ bụ; ?ọ -bukwanuru lẹ ndu ono te rudu ụkporo madzụ ẹbo l'ụmadzu

ire; mbù ọ -bùru l'ẹ̀phe phọ̀duru ọ̀madzu ise; t'ẹ̀phe rua ẹ̀ge ono eghe-e?"

Ojejoje asù iya: "Ya -phùà ọ̀kporo madzù ẹ̀bo l'ọ̀madzu ise l'ẹ̀ke ono bẹ̀ ya te emebyikwa iya."

²⁹ Ébirihamu abyakwa bya aji iya ọ̀do; sù: "Ọ̀ -bùkwanuru ọ̀kporo madzù ẹ̀bo damu b'a phùru eghe-e?"

Ojejoje asù iya: "Lẹ̀ ya e-gudekwa-a okfu ẹ̀hu ọ̀kporo madzù ẹ̀bo ono haa ya ememe."

³⁰ Ébirihamu asù iya: "Nnajiufu byiko; t'ẹ̀hu be ejekwa ngu oghu eghughu; tẹ̀ ya kfufukwaaru ọ̀do. Ọ̀ -bùkwanuru ọ̀kporo madzù l'ọ̀madzu iri b'a phùru l'ẹ̀ke ono eghe-e?"

Ojejoje asù: "Lẹ̀ ya te emebyikwa iya mẹ̀ ya phùà ọ̀kporo madzù l'ọ̀madzu iri l'ẹ̀ke ono."

³¹ Ébirihamu asù: "Keshinu ọ̀phu ya gbe kerebewanu k'okfu anù Nnajiufu; ọ̀ -bùkwanuru l'ọ̀ ọ̀kporo madzù b'a phùru l'ẹ̀ke ono eghe-e?"

Ojejoje asù iya: "Lẹ̀ ya e-gude okfu ẹ̀hu ọ̀kporo madzù ono haa ya emebyi."

³² Ébirihamu asù iya: "Nnajiufu byiko; t'ẹ̀hu be ejekwa ngu oghu eghughu; tẹ̀ ya kfufukwaa kẹ̀ nwugbo lanù-a: Ọ̀ -bùkwanuru l'ọ̀ ọ̀madzu iri nwenkinyi b'a phùru l'ẹ̀ke ono eghe-e?"

Ojejoje asù iya: "Lẹ̀ ya e-gudekwa-a okfu ẹ̀hu madzù iri ono haa ya emebyi."

³³ Ojejoje yẹ̀le Ébirihamu ekfugetsulephu; yọ̀ tųgbua; Ébirihamu alashia ufu.

19

Eemebyishi Sódomu; mẹ̀ Gọ̀móra

¹ Yo be l'urenyashi teke unwu ojozi labu ono jeruru Sodomu; Lotu anoduwa l'obu-edukfu mkpukpu ono. Yo phulephu ephe; gbakfube ephe; bya ebyia ikpere; kpuberu ephe ifu l'ali; ² su ephe: "Ndu nwe mu nu; ya arọ unu t'unu bataru le ke yebe nwozi unu; bya akwoọ okpa; unu aradu. O -rua l'oswi utsu; unu atugbuwaru jeshia iphe, unu eje."

Ephe asu iya: "Wawa; l'ephe a-radua l'edukfu."

³ Yo ronyaa ephe; ephe ekwe tsoru iya bahu nk'iya. Yo bya akwaaru ephe ebyee, ha nshinu; gheeru ephe buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi; ephe ataa. ⁴ Ephe abyade ọla l'ulo; unwoke ndu Sodomu: nwata me ogurennya eshi l'eke, du l'iche l'iche bya agbaa ọlo ono mgburumgburu. ⁵ Ephe abya ekua Lotu; ja ya eke unwoke ono, bataru nk'iya l'urenyashi ono no. Wo iya t'o je edufuta ephe t'ephe l'ephe zee!

⁶ Lotu abya alufu etezi; woru ọzo gu-chia jekfushia ephe; su ephe: ⁷ "Ndu mu; unu be emebukwaa egbe akpamara owaa! ⁸ Unu lekwa; le ya nwekwaru unwu-mgboko labu, ephe le nwoke ta azebu. Te ya dufutachiaru unu ephebedua; t'unu mee ephe ege du unu mma. O -buru k'unwoke owaa; unu be ebyikwa ephe eka; ke l'ephe kabekwa byaru iya ebyee."

⁹ Ephe asu iya t'o kpiberu ephe l'uzo. Wo iya: "Bụ nggubedua, bu mbyamubya-a; gbe emewa nu t'i turu ephe onu iphe, ephe a-nodu eme to." Wo iya t'o kpiberkwaru ephe l'uzo; odumeka be ephe e-mekwa iya iphe ka ophu ephe g'e-me ndu

ophu. Ephe enwube Lótu ẹka ikike; l'enwu iya t'ephe gbakpofu ibo ono.

¹⁰ Unwoke labu ono amachiwaphu ẹka lobata Lótu l'ulo; woru ibo ono gu-chia. ¹¹ Ephe emee; iphe bu ndu ono, vudokota l'onu ibo ono atsulahaa ishi: nwata me ogurennya; k'ophu ephe ta puhedu onu ibo ono.

¹² Unwoke labu ono aji Lótu: “?O nweru ndu odo, i nweru l'ẹke-a? ?O nweru ndu i keru nwanyi; unwu ngu ndu k'unwoke; ndu ke unwanyi; m'o kwanu ndu odo, bu le mkpukpu-wa, nggu l'ephe bu abubu. Tụkokwa ephe dufuta; ¹³ l'ephe abyakwa omebyi ẹke-a. Le mkpu, eechi anu Ojejoje le k'iphe, du eji ndu ẹke-a eme haakwa nshinu; k'ophu o ziru ephe t'ephe bya emebyishia ya.”

¹⁴ To du iya bu; Lótu atugbua je ekfutsuaru iya ndu abya olu unwu iya; su ephe: “Unu mekwaa egwegwa lufu le mkpukpu-a; kele Ojejoje abyaakwa iya emebyishi.” Obenu le ndu ogo iya ono gbe rile-e l'oo uja be oobo.

¹⁵ Yo be le gerigeri nchi-abohu; ojozi ono achishilahaa Lótu oku; su iya: “T'o mee egwegwa duta nyee ya; me unwu-mgboko ono ephe ebo lufu. Odumeka be unu l'unu ha a-bukwaru kpurupyata teke aa-nu mkpukpu-aphu.”

¹⁶ Lótu ejeshia ome mgbugbu; unwoke ono akputa iya l'eka; kputa nyee ya; me unwu-mgboko ebo phu; kpu fu le mkpukpu ono; kele Ojejoje aphuru ephe imiko. ¹⁷ Ephe alufutatsulephu; onye lanu asu ephe t'ephe gbakwaa oso ndzu ephe! T'ephe ba aghakwa

ɛnya l'azụ; ọphu ẹphe ejekwa ovudo evudo l'oghẹgu! T'ẹphe gbakwaru latsua l'ugvu! Odumeka bẹ ẹphe a-bụkwaru kpurupyata!

¹⁸ Lọtụ asụ ẹphe: “Wawakwa; ndu nwe mu nụ! ¹⁹ Keshinu ọphu yẹbe nwozi unu tūbaru unu l'obu; unu ekoshiwa l'unu yeru iya obu; dzọwa iya ndzụ; bẹ ya ta agbaghekwa ala l'ugvu: kẹ l'ejo iphe-ẹhuka-a a-byakfutakwa iya; bya egbua ya. ²⁰ Unu lekwa mkpụkpu phụ, nọ l'ẹkaphu. Ẹ to tekwa ɛnya; tọ ba nwishi. Tẹ ya gbanuru laa l'ẹke ono ẹge ndzụ e-dzua ya rụ.”

²¹ Nwoke ono asụ iya: “L'ọ dua mma. Lẹ ya te emebyishidu mkpụkpu ono, ookfu okfu iya ono; ²² Ọ bụphu t'ọ gbachilekwaphu lashia ya. Lẹ to nwekwa iphe, ya eje ememe jeye teke ọ gbaruru ẹke ono.” Ọ bụ okfu lẹ Lọtụ kfuru lẹ mkpụkpu ono ha nwanshi; meru iphe aawataru oku mkpụkpu ono Zówa.*

²³ Lọtụ abya eru Zówa; ɛnyanwu-ahata-wa. ²⁴ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje eshi l'imigwe chia ọku nshi-egbe ọchi mini lẹ Sódomu mẹ Gómóra. ²⁵ Yọ bụru ẹge ono b'o gude mebyishikota mkpụkpu ono; mẹ iphe, bụ nsuda, nọ iya nụ; mẹ iphe bụ ndu bu iya nụ; jeyekpo l'iphe bụ iphe, futaru efuta l'alị ono. ²⁶ Ya ndono; nyee Lọtụ eje eworu ɛnya ghaa l'azụ; ghọo únú; gvuru l'ọ bụ itso.

²⁷ Yo be l'ọnma-ẹwa utsu echile iya; Ẹbirihamu egbeshi lashia azụ l'ẹke, o shi nọduhawa Ojejoje l'ifu. ²⁸ Yọ nọdu l'ẹke ono lee ɛnya l'uzo Sódomu mẹ Gómóra; lekota ɛnya l'uzo ọkpa ugvu ono.

* **19:22** 19:22 Iphe Zówa bụ bụ “nwanshi”.

Iphe ọ phuru abuleruphu ẹnwuru-ọku, akpo tọtutu l'ọ bu ọ-tata-kfukfu ọku.

²⁹ Obenu lẹ teke ono, Nchileke mebyishiru mkpukpu, nọkota l'uzo nsuda ono; b'ọ nyataru-a Ébirihamu; bya edufuta Lọtụ l'ẹke ono, o shi buru teke ono, o gude ụmuruku bya ekpoo mkpukpu ono okpo-ntụ ono.

Eri ndu Móabu; mę eri ndu Amonu

³⁰ A nọnyaa; Lọtụ awata ọtsu egvu lẹ Zówa. Yo kwe tųgbua yẹle ụnwegirima ụnwanyi iya ono ẹphe ẹbo; je eburu l'ime ọgba. ³¹ Yo be ujiku lanụ; onye k'ọgurennya l'ụnwegirima ono asụ onye kẹ nwata: "Lẹ nna ẹphe buakwa ọgurennya; tọ bu l'o nweru nwoke, nọ l'uswe iya ọwaa gbaa mgburumgburu, ẹphe l'iya a-zẹ, bu ẹge emejekpo ya lẹ mgboko, gba mgburumgburu."

³² Wo iya t'ẹphe chee nna ẹphe ono mę. Teke o gudeleru iya phụ; ẹphe eje t'ẹphe l'iya zẹ; k'ọphu ẹphe e-shi ẹge ono mụta nwa t'ẹphe be ribuhu.

³³ Yo be l'enyashi iya; ẹphe abya echee nna ẹphe ono mę; yo gude iya. Onye k'ọgurennya ejekfushia ya yẹle iya azẹ. Ọphu nna iya ono amadụ teke ọ byaru bya azenyabe iya; tọ ma teke o gbeshiru.

³⁴ Yo be echile iya; onye k'ọgurennya phụ asụ onye kẹ nwata: "Lẹ yẹle nna ẹphe zẹkwaru l'enyashi. T'ẹphe chefukwaa ya phụ mę l'enyashi-a; nggu eje tẹ nggu l'iya zẹ; k'ọphu ẹphe e-shi ẹge ono mụta nwa; t'ẹphe be ribuhu."

³⁵ Ẹphe eworu mę chee nna ẹphe ono l'enyashi ono; yo gude iya. Onye kẹ nwata ejekfu iya yẹle

iya aze. Ophu nna iya ono amadu teke o byaru bya azenyabe iya; to ma teke o gbeshiru.

³⁶ To du iya bu le Lotu eyee unwegirima iya ono ime; ephe ebo. ³⁷ Onye k'ogurennya abya amua nwata nwoke; gua ya Móabu. Yo buru Móabu ono bu iphe, metaru ndu Móabu ntanu. ³⁸ Onye ke nwata abya amukwaaphu nwata nwoke; gua ya Benu-Ami. Yo buru Benu-Ami bu iphe, metaru ndu Amonu ntanu.

20

Ébirihamu yele Abyímeleku

¹ Ébirihamu eshi l'eke ono tugbua shia uzo ohuda; je eburu le mgbaku Kadéshi yele Shu. Yo nonyaa tugbua je ebutota le Géra. ² Yo buru l'eke ono be Ébirihamu no su le nyee ya; mbu Séra bu nwunne iya. Abímeleku, bu eze ndu Géra ezia; e je edutaru iya Séra.

³ Yo be l'enyashi; Nchileke abyakfutashia Abímeleku le nro; bya asu iya: "L'i buakwa maa. Ishi iya aburu nwanyi ono, i dutaru ono. Nwanyi ono kwa nyee madzu."

⁴ Obenu le Abyímeleku yele nwanyi ono ta zedua. To du iya bu; Abímeleku asu iya: "Nnajiufu; ?ii-gbu ndu, e-te nwedu iphe, ephe meru to? ⁵ ?Me Ébirihamu sukwaru iya le nwanyi ono bu nwunne iya. Nwanyi l'onwiya asukwa iya phu le nwoke ono bu nwunne iya? Iphe-a be ya te lebezikwa enya mee; to bu le ya meru iya te ya mebata madzu."

⁶ Nchileke asu iya le nro ono: "L'o bu oswi-okfu l'e to lebezidu enya mee ya. L'oo ya kparu

iphe, ya meru t'ẹ b'o meswe yẹbe Nchileke; mbu tẹ yẹle nwanyi ono ba azeshi. ⁷ Ngwaa; dulaaru nwoke ono nyee ya; kele nwoke ono bukwa onye nkfuchiru Nchileke. L'oo-kfurua nu yẹbe Nchileke l'okfu ẹhu kẹ nggube Abyímeleku tẹ ndzụ dzua ngu. Teke ẹ ti duladuru iya ẹya; makwaru amaru lẹ nggu lẹ ndibe ngu buakwa maa."

⁸ Yo be l'onmewa utsu; Abímeleku abya ekukoo ndu ozi iya l'ẹphe ha; woru nrọ ono zeeru ẹphe. Ẹphe anule ya phu; egvu erua ẹphe l'ẹhu. ⁹ Abímeleku abya ekua Ébirihamu; sụ iya: "Ọbụ egbe ngunu? Ọbụ awe bẹ ya mesweru ngu, meru iphe i wotaru iphe, du ẹji ophu ha ẹge-a bya ebobe yẹle ndu ali iya? I mekwaru iya iphe ta dudu kẹ t'i mee ya ẹya!" ¹⁰ Abímeleku abya aji Ébirihamu; sụ iya: "Ọbụ ngunu kpakpọoru iphe, i meru iphe ono?"

¹¹ Ébirihamu asụ iya lẹ ya riru lẹ keshinu ẹ to nwedu ndu atsụ Nchileke egvu, bu l'ẹke-a bẹ ẹphe e-gbu iya l'okfu ẹhu nyee ya. ¹² Odo abukpọoru nu lẹ nwanyi ono kwa nwanna iya gẹdegede. O kwa nna lanu muru yẹle iya; obule ẹphe te shidu lẹ nne lanu; ya alukwanuru iya. ¹³ Yo be teke Nchileke meru tẹ mu gbeshi l'ufu nna mu wata ogha-phe ẹge-a; mu asụ nyee mu ono l'ẹge oo-gude koshi lẹ ya yeru mu obu bu tẹ ọosuje lẹ mu l'iya bu nwunne iphe bu ẹke, ayi jejeru.

¹⁴ Abímeleku abya ahata aturu iya; mẹ eswi iya nu Ébirihamu; bya ahatakwaphu ndu ohu iya: ndu k'unwoke mẹ ndu k'unwanyi yeru iya

eya; metsua bya edulataru iya nyee ya, bu Séra.
¹⁵ Yò bya asu Ébirihamu l'ò bu yèbe Abímèleku bẹ nwekota alì ono, oole ẹnya ono. T'o je ahata ẹke, dù iya mma buru.

¹⁶ Yò bya asu Séra lẹ ya nùakwaru nwunne ngu unu mkpòla-òcha labù l'ùkporo mkpòla-òcha iri. Onò iphe, ya gude asu ngu paru haa l'ifu ndu unu l'ẹphe yì l'emeswe, e mesweru ngu. L'iswi dukotakwa ngu mma.

¹⁷ Tò dù iya bu; Ébirihamu abya ekfuru nù Nchileke; Nchileke abya emee Abímèleku; mẹ nyee ya; mẹ unwanyi ndu ophu bu ohu iya; ẹphe awata omu nwa ọdo; ¹⁸ kele Ojejoje shi mee; iphe bu unyomu Abímèleku l'ẹphe ha ekekotaru ekeru l'okfu ẹhu nyee Ébirihamu; mbù Séra.

21

Aamu Áyizaku

¹ Ojejoje abya emeeru Séra ẹge o kfulu; bya emeeru iya ẹge o kweru iya ukwa iya.

² Séra abya atsuta ime; mọaru Ébirihamu nwata nwoke lẹ nka; l'ògè teke ono, Nchileke kweru iya ukwa iya ono gèdegede. ³ Ébirihamu agua nwata ono, Séra mọru iya ono Áyizaku.

⁴ Áyizaku anọlephu abalì ẹsato; Ébirihamu ebua ya útsù, bu iya bu ẹge Nchileke sọru t'o meje iya.

⁵ Iphe Ébirihamu nọru b'a mọderu iya Áyizaku bu ukporo afa ise.

⁶ Séra asu: “Lẹ Nchileke meekwaru tẹ ya mọ ọnu-ọchi. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ iphe, bu onye nuru iya nù e-tsokwaru iya phu mọ ọnu-ọchi.”

⁷ Yò sùkwaphu: “?Bù onye photajeru Ébirihamu lẹ ya e-mekochaa chee nwa ẹra? Ya egbe byalẹ bya amutaru iya nwata nwoke lẹ nka.”

Aachifu Héga yẹle Ishimelu

⁸ Nwata ono abya evua; a mifu iya onu l'era. Mboku ono, a mifuru iya onu l'era ono; bẹ Ébirihamu gbaru aji, dù egvu. ⁹ Séra abya aphua lẹ nwata nwoke ono, Héga, bù nwanyi Íjiputu mutaru Ébirihamu ono ajalaha Áyizaku ewena; ¹⁰ sù Ébirihamu: “Chífukwa nwanyi ohu-wa yẹle nwa iya; kele nwatibe nwanyi ohu-a yẹle nwatibe nk'iya; mbù Áyizaku ta agbakwaru mgba l'iphe ngu.”

¹¹ Iphe ono atsua Ébirihamu l'ẹhu nshinu; kele o bù okfu ẹhu nwatibe iya b'e ekfu. ¹² Obenu lẹ Nchileke sùru iya: “Tẹ kẹ nwata ono yẹle nwanyi ono, bù ohu ngu ono ba atsukwa ngu l'ẹhu. Mekwaa iphe, Séra kfuru ngu; kẹ l'ọ bù lẹ Áyizaku bẹ awa ngu e-shi jaa. ¹³ Ya e-mekwaphu nwatibe kẹ nwanyi ohu phụ t'ọ bụru mba k'eka iya; kẹ l'ọ bụkwaphu nwatibe ngu.”

¹⁴ Yo rua l'onma-ẹwa utsu echile iya; Ébirihamu ewota nri; kuru mini ye l'eda-akpo, eeyeje mini woru nù Héga; bya eworu iya dẹe ya l'ukuvu; chifu iya yẹle nwata ono. Ẹphe atugbua je etsoru echi-egu Besheba gaphelaha.

¹⁵ Mini, nọ l'eda-akpo ono agvulephu; yọ togbọ nwata ono lẹ mkpuli iru lanu l'ẹke ono; ¹⁶ tugbua je anodu iche l'iku ẹke ono; l'ẹke bù a -gbaa akfu; yo jerua ya; kẹ l'o kpeburu lẹ ya

ta anọdudu ele nwata ono ęnya t'ọ nwụhu. Yo kpọ-kfuru l'iku ẹke ono; wata ọra ẹkwa.

¹⁷ Nchileke anụ nwata ono ẹkwa. Ojozi Nchileke anọdu l'imigwe kua Héga; sụ iya: “? Bụ ngunu Héga? Ba atsushi egvu; kele Nchileke nwaru olu nwata ono l'ẹke ono, ọ zẹ l'ara ẹkwa ono. ¹⁸ Gbeshi; je ekulia nwata ono; heta; kele ya e-me iya t'ọ bụru mba, ha nshinu.”

¹⁹ Nchileke abya emee; ęnya asahu Héga. Yọ phụ wẹlu, mini nọ; je ekujia mini l'ẹda-akpọ ono; bya echebe nwata ono.

²⁰ Nchileke echee nwata ono jeye yo vufuta. Yo bua l'echi-ẹgu ono ghọo ọ-ka-ibe l'ogba akfụ.

²¹ Yọ bụru l'echi-ẹgu Paranu b'o bu; nne iya eje alọaru iya nwanyi lẹ Íjiputu.

Ébirihamu yẹle Abyímeleku agbaa ndzu

²² Abímeleku yẹle Fikolu, bụ onye ishi ndu soja iya asụ Ébirihamu lẹ mgbaku ono: “Lẹ Nchileke nọkwa swiru ngu eswiru l'iphemiphe ọbule, iime ememe. ²³ Rinuaru yẹbe Abyímeleku angụ l'ifu Nchileke l'ẹke-a l'ẹ to nwedu l'ị gbaaru iya ẹregede; yẹbedua yẹle unwegirima iya; mẹ ndu awa iya l'ẹphe ha. Ọ bụchia t'i koshi l'ị yeru iya obu; bya eyeru mkpụkpu-a obu; mbụ mkpụkpu-a, ị byaru abyabya-a; ẹge ono, ya koshiru lẹ ya yeru ngu ono.”

²⁴ Ébirihamu ekweta lẹ ya e-ri-a nte ono.

²⁵ Ébirihamu abya echia Abímeleku ichi ke wẹlu, ndu ozi Abyímeleku nataru iya.

²⁶ Abímeleku asụ iya: “Lẹ ya ta makwa onye

meru iya nụ; ọphu i kfubukwaaru iya ọya. Ọ kwa ntañu ọwaa bẹ ya bebe anụ iya.”

²⁷ Tọ dụ iya bụ; Ébirihamu akpụta aturu yele eswi kpẹe Abímeleku; ọphe ọbo ono abya agbaa ndzụ. ²⁸ Ébirihamu abya eshi l'igwe aturu iya fọta ada aturu ọsaa dobe iche. ²⁹ Abímeleku asụ Ébirihamu: “?Bụ ngunu kparu iphe ị fọtaru ada aturu ọsaa ono dobe iche?”

³⁰ Ébirihamu asụ iya t'ọ nata ada aturu ọsaa ono t'ọ bụru iphe, a-nọdu agba ekebe l'ọ bụ iya turu wẹlu-a.

³¹ Tọ dụ iya bụ; e woru ọke ono gụa Besheba; ke l'ọke ono bụ ọke unwoke ọbo ono riru nte.

³² Ọphe agbatsulephu ndzụ ono le Besheba; Abímeleku; me Fikolu mbụ onye ishi ndu soja iya alashia Filisutayinu. ³³ Ébirihamu abya eworu oshi tamarisuku dzaa le Besheba; nọdu l'ọke ono kpọ-kua Ojejoje, bụ onye a-nọ jeye tutu yoyo. ³⁴ Ébirihamu ebua l'alị Filisutayinu ọlori.

22

Nchileke àhù Ébirihamu ama

¹ A nọnyaa; Nchileke abya ahụa Ébirihamu ama; kua ya: “Ébirihamu!”

Ébirihamu aza iya.

² Yọ sụ iya: “Duta nwatibe ngu ono, bụ Áyizaku; mbụ nwananụ ngu ono, i yeru obu ono gude je l'alị Moriya. Teke i ruru bẹ ya e-koshi ngu-a uguv ọke ịi-nọdu gude nwatibe ngu ono gwooru iya ngweja-ukfuru.”

³ Yo be l'õnma-ewa utsu echile iya; Ébirihamu enyikobe nkakfu-igara iya; duta nwatibe iya ono; mbu Áyizaku; duta umadzu labu le ndu ejeru iya ozi; yo buru ephe oje eke ono, Nchileke kfulu iya ono. O watakwaruphu nku, oo-gude gwoo ngweja-ukfulu ono. ⁴ Yo be mboku, kwe ephe eto l'ije ono; Ébirihamu ejenyaa bya apalia enya; phua eke ono l'eke teru enya. ⁵ Yo su ndu ozi iya ono t'ephe nodukwa l'eke-a; ephe le nkakfu-igara ono; te yele nwata-a jeribefua l'ekaphu je abaaru Ojejoje aja. Teke ephe metsuaru be ephe a-lata-a azu byakfuta ephe.

⁶ Ébirihamu apata nku ngweja-ukfulu ono bo nwatibe iya ono; mbu Áyizaku. Yebedua egude oku yele mma. Ephe ebo ayiru tugbua. ⁷ Ephe ejenyaa; Áyizaku eku iya: "Nna!"

Yo za iya.

Áyizaku asu iya: "Oku be nowa nu; nku anodu. O bu; ?nanuhunu aturu, ee-gude gwoo ngweja-ukfulu obu?"

⁸ Ébirihamu asu iya: "Nwa mu; Nchileke anu-a aturu, ee-gude gwoo ngweja-ukfulu obu." Ephe ebo atugbua; yo buru ephe ejeje.

⁹ Ephe erua eke ono, Nchileke kfulu iya ono; Ébirihamu abya akpu enya-ngweja l'eke ono; bya eworu nku doo ya. Yo bya ekee nwatibe iya ono; mbu Áyizaku egbu; pata iya tu-kobe l'eli nku ono, edoru l'eli enya-ngweja ono; ¹⁰ bya amachia aka; wota mma te ya gbua nwatibe ya. ¹¹ Ojozi Ojejoje anoduwaphu l'imigwe kua ya; su iya: "Ébirihamu! Ébirihamu!"

Yọ za iya.

¹² Yọ sụ iya: “Be byikwa nwata ono ẹka! Ba dukwa iphe, ii-me iya. Nta-a bẹ ya mawaru l’iitsu Nchileke egvu; kẹ l’i tii seladuru iya ẹka azụ l’ẹke nwatibe ngu ono nọ; mbụ nwananụ ngu ono.”

¹³ Ébirihamu abya apalia ẹnya; phua ebyila, mpo iya gbagaru l’iphe. Yo je akputa ebyila ono gbua ọzori nwatibe iya ono gude gwoo ngweja-ukfuru ono. ¹⁴ Ya ndono; Ébirihamu eworu ẹke ono gụa: “Ojejoje bụ Ọ-kwọ-ọ-ẹ-mkpa.” Gbururu jeye ntanụ ọwaa bẹ aasuje: “L’eli ugvu Ojejoje bẹ aa-kwọ ngu ọ-ẹ-mkpa.”

¹⁵ Ojozi Ojejoje anọdu l’imigwe kua Ébirihamu k’ugbo ẹbo; sụ iya: ¹⁶ “Lẹ yẹbe Ojejoje gudeekwa onwiya ria angụ ọ keshinu ọphu i du-gheru ike mee egbe iphe ọwaa; ti selaru iya ẹka azụ l’ẹke nwatibe ngu ono nọ; mbụ nwa-nanụ ngu ono; ¹⁷ bẹ ya gọfutajeru ngu ọnu; mee t’awa ngu ha l’igwe l’ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l’igwe; ha l’ọ bụ eveve mgbogidi ẹnyimu. Awa ngu phẹ a-luje ọgu lụta mkpukpu ndu ọhogu ẹphe. ¹⁸ Ọ bụ l’eri ngu bẹ ee-shi gọoru iphe bụ mbakeshi ọ mgboko-a ọnu. Ishi iya aburu l’i nuru yẹbe Ojejoje okfu.”

¹⁹ E mebetsua; Ébirihamu yẹle Áyizaku ejek-fushia ndu ozi iya ono; ẹphe ayiru lashia azụ ọ Besheba. Ébirihamu ebuwaruru ọ Besheba.

Ụnwu Nahọ

²⁰ A nọkwaru-o jeye; a bya ezia Ébirihamu ọ Milika mushiakwaru nwunne iya, bụ Nahọ ụnwegirima. ²¹ Uzu bụ ọkpara. Buzu aburu

nwunne iya nwoke ọ́le Kemuwẹ́lu. Kemuwẹ́lu bụ́ iya bụ́ nna Áramu. ²² A bya amụ́a Kẹ́sedu tsobe Kemuwẹ́lu; bya amụ́a Házo; ọ́waa Pílu-dashu ọ́le Jídulafu; mẹ́ Bétuwẹ́lu. ²³ Bétuwẹ́lu ono bụ́ ọ́bedua bụ́ nna, mụ́ru Ribéka. Ọ́ bụ́ru ụ́nwegirima ẹ́sato ono bẹ́ Milika mụ́taru Nahọ́, bụ́ nwunne Ébiríhamu. ²⁴ Nnufu iya ọ́phu aza Ruma bẹ́ mụ́taru iya Teba; Gahamu; Tahashu; mẹ́ Maaka.

23

Anwụ́hu Séra

¹ Séra nọ́ru ụ́kporo afa ishingu l'afa ẹ́saa. ² Ẹ́ke ọ́ nọ́du nwụ́hu bụ́ lẹ́ Kiriyatu Araba, bụ́ iya bụ́ Héburonu, nọ́ l'alí Kénanu. Ébiríhamu agụ́a aphụ́ Séra; kwaa ẹ́kwa iya.

³ Ébiríhamu ahaa odzu nyee ya ono; jekfu ndu Hetu; je asụ́ ẹ́phe: ⁴ “Lẹ́ ya bụ́kwa mbyamụ́mbya, shi eshishi lakfuta unu l'ẹ́ke-a. Byiko; unu renua ya alí; tẹ́ ya lia nyee ya-a.”

⁵ Ndu Hetu asụ́ iya: ⁶ “Onye nwe mu nụ́; ẹ́phebe ndu Hetu sụ́ru: L'í kwa eze madzụ́ l'ẹ́phe. Hatalẹ́phu ili ndibe ayi ọ́phu katsua ngu mma je elia nyee ngu. Ẹ́ to nwedụ́ onye ndu-ẹ́phe, a-jíka sụ́ t'ẹ́ b'í lishi nyee ngu l'ili iya.”

⁷ Ébiríhamu egbeshi bya ebyiaru ndu alí ono, bụ́ iya bụ́ ndu Hetu ikpere; ⁸ sụ́ ẹ́phe: “Ọ́ -bụ́ru l'ọ́ dụ́ unu tẹ́ ya lia nyee ya bẹ́ ya ekfu t'unu rọ́oru iya Éfurọ́nu Zóha; ⁹ t'ọ́ ree ya ọ́gba Makupela iya phụ́, nọ́ l'ishi alí iya phụ́. Iphe, bụ́ iphe ọ́ hụ́ru

iya ẹya bẹ ya a-kfụ iya l'ifu unu l'ẹke-a; t'ọ bụru ẹke ayi a-nọduje eli odzu.”

¹⁰ Ẹfurọnu ono, bụ onye Hetu ono bẹ yẹle ndu ndu-ẹphe jikokwa-a nọdukota l'obu-edukfu mkpụkpụ ono. Ẹfurọnu araa ya arara; k'ọpụ ndu Hetu, nọ l'ẹke ono nụkotaru iya; sụ Ẹbirihamu: ¹¹ “Onye nwe mu nụ; wawakwa! Ya sụru lẹ ya nọ l'ifu ndu alị iya-a l'ekfu iya; sụ t'i nwekotaru alị ono l'ọ ha; nggu enworu ọgba ono, nọ iya nụ ono; lia nyee ngu!”

¹² Ẹbirihamu abya ebyiaru ndu alị ono ikpere; ¹³ sụ Ẹfurọnu: “T'ọ ngabe nchị. Ya a-kfụ aswa alị ono. Nata iya rụ aswa iya; k'ọpụ ya e-je elia nyee ya l'ẹke ono.” O kfuru iya; k'ọpụ ndu alị ono nụkotaru iya.

¹⁴ Ẹfurọnu asụ iya: ¹⁵ “Onye nwe mu nụ; alị ono dzukwaru unu mkpọla-ọcha. Ọlobu; ?bụ ngunu b'ọ bụ l'ẹke nggu l'iya nọ? Jeru je elia nyee ngu l'ẹke ono.”

¹⁶ Ẹbirihamu ekweta iphe, Ẹfurọnu hụru iya l'alị ono; bya eworu iya kfụ ya l'ifu ndu Hetu l'ẹke ono. Iphe, ọ kfuru iya bụ unu mkpọla-ọcha, bụ ẹra iphe, a tụtaru l'iphe, eegude ere aswa teke ono.

¹⁷ Tọ dụ ya bụ; e woru alị Ẹfurọnu, nọ lẹ Makupela ree Ẹbirihamu. Makupela ọbu nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata Mamure. E reru iya alị ọbu yẹle ọgba, nọ iya nụ; mẹ iphe, bụ oshi, nọ iya nụ je akpaa l'ẹke oke iya jeberu. ¹⁸ Iphe, bụ ndu Hetu, nọ l'ọnu edukfu mkpụkpụ ono aphụa teke e reru Ẹbirihamu alị ono t'ọ bụru

alì iya. ¹⁹ E metsua; Ébirihamu elia nyee ya; mbù Séra l'ogba ono, nò l'alì Makupela ono l'uzo ẹnyanwu-ahata Mamure, bụ iya bụ Héburonu l'alì Kénanu. ²⁰ Tò dụ iya bụ lẹ ndu Hetu eworu alì ono yẹlẹ ogba, nò iya nù rekota Ébirihamu; yò bụru alì iya ẹke ee-lije odzu.

24

Áyizaku yẹlẹ Ribéka

¹ Nta-a bẹ Ébirihamu kahụwaru ọhuma; Oje-joje agọwaru iya ọnu l'iphemiphe ọbule. ² Yò bya ekua onye ọphu kage ọbu ọgurennya lẹ ndu ejeru iya ozi; mbù onye ọphu elektaru iya ẹnya l'iphemiphe ọbule, o nweru enweru; sù iya: “Gude iya ẹka l'ụtakfu;” ³ gude ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke k'imigwe; bụru Nchileke k'eliphe riaru iya angù l'ẹ tii lụduru nwatibe iya Áyizaku nwanyi lẹ Kénanu-a, ẹphe bu-a; ⁴ mbù l'ii-jechia l'alì yẹbe Ébirihamu; mbù lẹ kẹ ndu abubu iya gẹdegede je alutaru nwatibe iya Áyizaku nwanyi.”

⁵ Nwozi iya ono aji iya: “Ọ -bụkwanuru lẹ nwanyi ọbu te kwedu l'oo-tsoru iya lata ẹke-a; ? ya e-duta Áyizaku gude lashia l'alì ono, i shi ono tọo?”

⁶ Ébirihamu asù iya t'ẹ b'o dutakwa nwatibe iya laa ẹke ono ọdo! ⁷ “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke k'igwe, bụ onye dufutaru iya l'ufu nna iya; mẹ

* **24:2** 24:2 L'ome-l'alì ndu Híburu; bẹ teke madzụ gude ibe iya ẹka l'ụtakfu kfu okfu; b'ọ bụwa nte; yo ria ya: l'iphe ono, ya kfuru ono; bẹ ya ta agbanwedụ agbanwe.

l'ali eke, a muru iya; mbu onye kfuru nu iya; bya ekwee ya ukwa; riru angu yeru iya eya: 'Le awa iya be ya a-nu ali-a;' Nchileke e-zi-a ojozi iya t'unu l'iya yiru; k'ophu i-lu-ghe nwanyi l'eke ono dulataru Ayizaku l'eke-a. ⁸ O -buru le nwanyi obu te ekwedu tsoru ngu; evu ngu evu ogu. O buphu t'e b'i dukwa Ayizaku laa eke ono." ⁹ To du iya bu; nwozi ono abya egude nnajiufu iya ono mbu Ebirhamu eka l'utakfu; riaru iya angu l'okfu ono.

¹⁰ Ya ndono; nwozi iya ono abya akputa inya-ivu nnajiufu iya ono iri gude tugbua; bya egwokwaaphu iphe odo, dutsua mma, nnajiufu iya ono nutsuaru iya gude; yo buru iya oje Mesopotemiya. Yo jerua bya abahu le eke Nahobu. ¹¹ Yo rua; bya eruta inya-ivu ono jeshia l'iku welu, no l'azu mkpukpu ono. Yo rua iku welu ono; bya emee ya; yo byishikota ikpere; k'ophu o-du ike nyizita. Teke ono be buwa urenyashi teke unwanyi awufuje je oseta mini.

¹² Onye ozi Ebirhamu ono abya ekfuru nu Nchileke; su iya: "Ojejoje, bu Nchileke ke nnajiufu iya Ebirhamu. Mekwaa t'ije iya-a nweru ishi ntanu! Koshinu l'i yeru nnajiufu iya, bu Ebirhamu obu! ¹³ Mbu; o kwa l'iku welu-a be ya no ege-a; unwu-mgboko mkpukpu-a awu abya oseta mini. ¹⁴ Menua t'unwu-mgboko ono onye ophu ya suru: 'Byiko t'o zinua ite iya te ya nguta mini'; teke nwamgboko obu kweru chebe iya mini ono; bya asu le ya e-chebefua inya-ivu iya mini; ya amaru l'oo onye onanu b'i fotaru nwozi

ngu, bu Áyizaku. O bu iya e-me te ya maru l'i yeruphu nnajiufu iya, bu Ébirihamu obu.”

¹⁵ Yo gudekwadua ege ono ekfu anu Nchileke; owaa bu-wa Ribéka yele ite, o tukoberu l'ukuvu. Ribéka ono bu nwatibe Bétuwelu. Betuwelu bukwanu nwatibe Milika. Milika bu nyee Nahọ. Nahọ aburu nwunne Ébirihamu. ¹⁶ Nwamgboko ono ama mma nshinu; buru onye doberu onwiya ọgà; kele e to nwedu nwoke, chikahujewaru iya okpa. Yọ bya eje le welu ono sejiya mini l'ite iya gude lufuta.

¹⁷ Onye ozi ono abya agbakfukebe iya; su iya: “Byiko t'o kenua ya nwa mini l'ite iya ono te ya ngua.”

¹⁸ Ribéka asu iya: “Onye nwe mu nu; nguta nu iya!” Teke ono phu; yo pazitawaphu ite ono; paru iya l'eka; yo nguta iya.

¹⁹ Yo chebetsua ya mini ono; su iya: “Te ya setafukwaaruphu inya-ivu iya t'ọ ngua; k'ophu oo-dzuru iya.” ²⁰ Yọ bya awufu-kebe mini l'ite iya ono ye l'ochi-eswi, nọ l'eke ono; bya agbaphu azu le welu ono je esetafua mini ọdo. Yo see mini; jeye yo setakotaru inya-ivu ono mini, dzuru iya nu. ²¹ Onye ozi ono anodukpelephu nwandoo l'ege iya t'ọ maru: ?Bu-a ya be Ojejoje fotaru iya obu?

²² Inya-kamelu ono angutsua mini ono; nwoke ono abya achifuta echi-imi, e gude mkpola-ododo, ere ire mee; me mgbaleka labu, e gude mkpola-ododo iri mee gbabe iya. ²³ Yọ bya aji Ribéka onye muru iya nu. Ji iya; ?m'o nweru eke

èphe a-zè lè kẹ nna iya t'èphe je aradu l'ènyashi-a?

²⁴ Ribéka asù iya lè ya kwa nwatibe Bétuwèlu òphu Milika m̀t̀taru Nahò; ²⁵ sùkwa iya ph̀ l'èphe nwekwaru èwu onyingu; m̀ k'òkponku nshinu; nwekwaruphu ùlo, èphe a-zè l'ènyashi-a.

²⁶ Nwoke ono abya efozeta; baaru Ojejoje èja; sù iya: ²⁷ "T'ajaja bùru kẹ Ojejoje, bù Nchileke nnajiufu mu Èbirihamu; mb̀ Ojejoje ono, n-yemobu iya è-ta agv̀du agv̀gvu l'èke nnajiufu mu bù Èbirihamu nò. O koshiwaru l'ò gbaru tẹ nnajiufu mu ono gude ire iya èka. A bya lè mb̀dua; Ojejoje duwaru mu; mu eruta lè k'ab̀bu nnajiufu mu."

²⁸ Nwamgbòko ono agbaru lashia l'ùlo nne iya je at̀ko iphe ono l'ò ha k̀oru èphe. ²⁹ Ribéka nweru nwunne iya kẹ nwoke, aza Lébanu. Lébanu agbach̀waphu jeshia nwoke ono ndzuta lè wèlu ono; ³⁰ kẹ l'ò ph̀ru èchimi ph̀; m̀ mgbalèka ono, Ribéka gba ono; bya aǹkwaaphu iphe ono, ò sùru lè nwoke ono kfuru iya ono. Yò t̀gbua jekfushia nwoke ono; rua; yo vudonyabewa ìnya-ivu iya l'iku wèlu ono. ³¹ Lébanu asù iya: "Bata abata; nggube onye Ojejoje gòru ònu-òma nù! ?Nanù ège ò dù b'i vudo èke-a? Ya doziakwaru ngu ùlo èke ìi-zè; dozikwaaphu èke ìnya-ivu ngu a-dòru."

³² Tò dù iya bù; nwoke ono abya abah̀ l'ùlo òbu. Lébanu abya at̀shia ìnya-ivu iya ono iphe, o vu; bya ach̀taru ìnya-ivu ono l'èphe ha èwu onyingu; m̀ k'òkponku; bya apataru yèbedua; m̀ unwoke, yèle iya yì mini t'èphe gude kwòo

okpa. ³³ E mebetsua; a bya egwota nri doberu nwoke ono. Yọ sụ lẹ ya te erikwa nri jeye teke ya kfuodoru iphe, ya byaru.

Lébanu asụ iya t'o kfuedu iphe obu!

³⁴ Yọ sụ Lébanu lẹ ya bukwa nwozi Ébirihamu.

³⁵ Lẹ Ojejoje mewaru nnajiufu iya ono iphe-oma, du biribiri. O buwa onye nweru iphe nweshia ya ike. Ojejoje mewaru; yo nweru aturu; nweru eswi; nweru mkpola-ocha; me mkpola-ododo. O nukwaru iya phu ndu ejeru iya ozi: unwoke l'unwanyi; b'ọ byakwaruphu bya anushia ya inya-ivu; me nkakfu-igara. ³⁶ Séra, bu nyee nnajiufu mu; be mutaru iya nwata nwoke l'ishi ewo. Ébirihamu ewowaru iphemiphe obule, o nweru enweru nukota nwata obu. ³⁷ Nnajiufu mu ono be meru; mu eriaru iya angu; lẹ mu ta aluduru nwatibe iya ono nwanyi Kénanu.

³⁸ L'obu ndu ufu nna iya; mbu l'enya ufu ephe gedegede be mu e-je aluaru nwatibe iya ono nwanyi.

³⁹ "Mu aji nnajiufu mu ono; sụ iya: 'Ọ - bukwanuru lẹ nwanyi obu te ekwedu l'oo-tsoru mube nwozi ngu-a ala eke ono eghe?'

⁴⁰ "Yọ sụ mu lẹ Ojejoje ono, bu onye, ya abaru eja ono e-duru-a ojozi iya ye te mu l'iya yiru; k'opu oo-me t'ije mu nweru ishi; k'opu mu alukwanuru nwatibe iya nwanyi l'abubu ephe; mbu l'enya ufu ephe gedegede. ⁴¹ Lẹ mu - jekpowaa l'ufu ephe; ndibe ephe te kwe be evu mu; bukwa evu ogu.

⁴² "Ya ndono; mu abya abyaruta lẹ welu-a ntanu; bya ekfuru Nchileke; sụ iya: 'Nngube

Ojejoje, bu Nchileke nnajiufu mu Ébirihamu; o -buru l'ò dù ngu mma; byiko menua tẹ ije-a, mu byaru-a nweru ishi. ⁴³ Nta-a bẹ mu vudowa l'iku wẹlu-wa; o -buru l'o nweru nwamgboko, byaru oseta mini; mu -sụ iya: “Byiko tẹ mu ngutanu mini l'ite ngu ono;” ⁴⁴ o -buru l'o kwetaru chebe mu iya; bya asụ lẹ yẹbe nwamgboko ono e-jekwa echebefua ñnya-ivu mu; t'onye ono bukwaru onye nggube Ojejoje fọtaru nwatibe nnajiufu mu.’

⁴⁵ “Mu egudekwadua ẹge ono ekfu anụ Nchileke l'ime obu; Ribéka l'abyawaphu yẹle ite, o dẹru l'ukuvu. Yọ bya ejeshia lẹ wẹlu ono je eseta mini. Mu asụ iya: ‘Byiko t'o chebe mu nụ mini.’

⁴⁶ “Yọ pazitakebewaphu ite ono, o pa l'ukuvu ono; sụ mu tẹ mu nguta iya; ẹge ya e-je esetakwaruphu ñnya-ivu mu t'ẹphe ngụa.”

⁴⁷ “Mu aji iya nwatibe onye o bu.

“Yọ sụ mu lẹ ya bu nwatibe Bétuwẹlu Nahọ; onye ophu Milika mọtaru iya.”

“Mu abya eworu echi-imi ye iya l'imi; bya agbabe iya mgbaleka. ⁴⁸ Mu abya efozeta; baaru Ojejoje ẹja; jaa Ojejoje, bu Nchileke nnajiufu mu Ébirihamu ajaja; mbụ Ojejoje, bu onye duru mu; mu eshia ụzo, dù mma byaruta ẹke-a; bya aphua nwata, bu nwanwa nwunne nnajiufu mu, mu aluru nwatibe nnajiufu mu ono. ⁴⁹ Nta-a bu: o -buru l'unu e-koshi l'unu yeru nnajiufu mu obu; mbụ l'ò gbaru t'e gude ire unu ẹka; unu kfuwa tẹ mu maru. Teke ẹ tọ dudu; unu kfukwaa ya phụ tẹ mu maru ụzo ophu mu e-shi iya.”

⁵⁰ Lébanu yẹle Bétuwẹlu asu: “Ọ kwa Ojejoje bẹ iphe ọwaa shi l'ẹka; ?bukwadu ngunu ọdo bẹ ẹphe e-kfu? ⁵¹ Ọwaa Ribéka ndọ-ọ; duta iya lashia t'o je aluru nwatibe nnajiufu ngu ọbu; keshinu ọphu ọ bu ẹge Ojejoje suru l'ọo-du ndono.”

⁵² Onye ozi Ébirihamu ono anulephu onu, ẹphe yeru; byishi ikpere l'alị; baaru Ojejoje ẹja.

⁵³ Yọ bya egwota ngwa, e gude mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha mee chẹe Ribéka; chẹkwa ya phụ ẹkwa. Ọ nutsukwaaruphu nwunne Ribéka kẹ nwoke; mẹ nne iya iphe, eretsua ire nshinu.

⁵⁴ Ọ bu teke ono bẹ yẹle ndu ẹphe l'iya yị tukuru bya eria nri; ngua iphe. E metsua; ẹphe aradu l'ẹke ono mbọku ono.

Yo be l'utsu; nwozi ono asu t'ẹphe ha ya ru tẹ ya laa lakfu nnajiufu iya.

⁵⁵ Nwunne Ribéka ono yẹle nne iya arọo ya t'ọ haa t'ẹphe lẹ Ribéka nọfukpoonu m'ọ bu abalị iri; tẹmanu ẹphe ayiwaruru lashia.

⁵⁶ Yọ sụ ẹphe t'ẹphe be esedeshi iya; l'ẹke Ojejoje meekwaru ije iya; yo nweru ishi? Wo ẹphe t'ẹphe hanua ya tẹ ya lakfu nnajiufu iya.

⁵⁷ Ẹphe asu iya t'ẹphe kukpooduanu nwata jiedu iya; t'a maru iphe, oo-kfu. ⁵⁸ Ẹphe abya ekua Ribéka; jị iya: “?M'oo-tsoru nwoke-a tọo?”

Yọ sụ ẹphe lẹ ya e-tsoru iya-a.

⁵⁹ Tọ du iya bu; ẹphe abya eduru Ribéka nu iya; mẹkwaphu nwanyi, bu iya heru Ribéka teke ọ ha nwanshị. Onye ozi Ébirihamu ono; mẹ ndu yẹle iya yị eduta ẹphe lashia. ⁶⁰ Ẹphe abyade alala; ndu nwe Ribéka agọoru iya onu; sụ iya:

“Nwunne ayi nwanyi;
 zũkwaa azũzu buru nne unukurunu!
 T'awa ngu lujeeekwa ogu
 luta mkpũkpu ndu ohogu ephe!”

⁶¹ Ya ndono; Ribéka yeŕe ndu ozi iya akwakobe bya enyihu inya-ivu ephe; tsoru nwozi Ébirihamu ono. Yo duta ephe; yo buru ephe alala.

⁶² Teke ono be Áyizaku shiwa l'uzo welu Byiye-Lahayi-Royi bya; ke l'eke o bu ebubu bu l'echi-egu uzo ohuda. ⁶³ Yo be l'urenyashi ujiku lanu; Áyizaku ejeshia oghe-egu te ya je amachia ukfu. Yo bya ele enya phua inya-ivu, liberu l'abya.

⁶⁴ Ribéka apalikwaaphu enya; phu Áyizaku; bya eshi l'eli inya-ivu ono nyizita; ⁶⁵ ji nwozi ono: “Nwoke ono, shi l'egu eje abya ono; ?bu onye b'ohu?”

Onye ozi ono asu iya l'ohu kwa nnajiufu iya. Ribéka achitawaphu ulari-ifu iya phu-kpua onwiya ifu.

⁶⁶ Onye ozi ono abya akokotaru Áyizaku ege ya jeru iya. ⁶⁷ Áyizaku eduta Ribéka duba l'ulo-ekwa nne iya; mbu Séra; yo ghowaphu nyee ya. Yo yeeru Ribéka obu nshinu. Yo buru iya bu l'obu ago-zita Áyizaku le ke nne iya ono, nwuhuru nu ono.

25

Anwuhu Ébirihamu

¹ Ya ndono; Ébirihamu abya alua nwanyi odo, epha iya bu Ketúra. ² Ketúra amutaru iya Zimuranu; Jokushanu; Medanu; Mídiya;

Ishibaku; mę Shuwa. ³ Jòkushanu bụ nna Sheba; mę Dedanu. Ndu bụ ndu eri Dedanu bụ ndu Ashuru; ndu Letushi; mę ndu Leyumu. ⁴ Ụnwu Mídiya bụ Ifa; Efa; Hanọku; Abída; mę Ełudaa. Ephemel'ephel ha tũko bũru ụnwu Ketúra.

⁵ Ébirihamu atũko iphe, bụ iphe o nweru enweru haaru Áyizaku. ⁶ Obenu lę teke o ñokwadia ndzũ b'ọ hataru iphe keeru ụnwegirima iya; ndu ophu nnufu iya phę mụshiru iya. Yọ bya edufushia ụnwegirima ono je edobe l'uzo ęnyanwu-ahata t'ephel lę Áyizaku be ebushiru l'ękalanu.

⁷ Iphe Ébirihamu ñoru bụ ụkporo afa ęsato l'afa iri l'ise. ⁸ O karu nka lĩkpahu alĩkpahu b'ọ nwuhuderu lakfu ndiche iya phę ⁹ Yọ nwuhutsua ono; ụnwegirima iya; mbũ Áyizaku yele Ishimelũ elia ya l'ogba Makupela l'alĩ Éfuronu Zóha, bụ onye Hetu. Ogba Makupela ño l'uzo ęnyanwu-ahata Mamure. ¹⁰ Alĩ ono bụ alĩ, Ébirihamu zũru ndu Hetu. Yọ bũru l'ęke ono b'e liru Ébirihamu; mę nyee ya, bũ Séra. ¹¹ Ébirihamu anwuhutsulephu; Nchileke abya agooru nwatibe iya; mbũ Áyizaku onu. Teke ono be Áyizaku bu l'iku welu Byiye-Lahayi-Royi.

Ụnwu Ishimelũ

¹² Owaa eri Ishimelũ ophu nwanyi Ijiputu; mbũ Héga, bũ ohu Séra mũtaru Ébirihamu:

¹³ Owaa ụnwu Ishimelũ l'ęge e shi mũa ephel: Nebayotu bũ okpara iya. Ndu ophu etso iya nũ bũ Kéda; Adubelu; Mibusamu; ¹⁴ Mishima;

Duma; Masa; ¹⁵ Hadadu; Téma; Jeturu; Nafishi; ọwaa Kedema. ¹⁶ Ẹphe l'ẹphe ha bukota unwu Ishimelu; bukotaru ishi l'ikfu eke ẹphe shi. O bu ẹpha ẹphe b'e gudetsua maru mkpukpu; me edukfu eke ẹphe butsua l'iche l'iche. ¹⁷ Iphe Ishimelu noru bu ukporo afa ishingwu l'afa iri l'ẹsaa b'ọ nwuhuderu. ¹⁸ Eri iya shilephu le Havila bua jeye le Shu le mgboro oke onye le Ijiputu; l'e gude eje Asiriya. Ẹphe l'unwu Ẹbirihamu ndu ophu ta dubua le mma.

Jékọpu me Iso

¹⁹ Ọwaa eri Áyizaku Ẹbirihamu:

Ẹbirihamu bu iya bu nna Áyizaku. ²⁰ Iphe, Áyizaku gbaru bu ukporo afa labu teke o luru Ribeka, bu nwatibe Bétuwelu. Ribeka ono bu nwunne Lébanu. Eke ẹphe shi bu Áramu le Padanu Áramu.

²¹ Áyizaku abya ekfuru nu Ojejoje l'okfu ẹhu nyee ya; kele o keru ekeru. Ojejoje anu iphe ono, o kfuru iya ono; bya emee nyee ya; mbu Ribeka; yo tsuta ime. ²² Unwegirima ono anodu iya l'ẹpho l'akpa onwẹphe mkpa. A nonyaa; yo su: “?Bu ngunu kparu iphe, egbe iphe ọwaa amuru iya ege-a?” Yo tugbua jeshia okpata Ojejoje ishi iya.

²³ Ojejoje asu iya:

“L'ọ kwa mkpukpu labu no ngu l'ẹpho;
mbu l'ọ bu umadzu labu
e-shi ngu l'ẹhu;
kee onwẹphe ẹbo.
Onye lanu a-ka onye ophu ike;

onye k'ogurennya a-nodu
ejeru onye ke nwata ozi.”

²⁴ Yo rua ya l'ezeda; yo zeda mua ejima; yo bukotaru unwoke. ²⁵ Onye ophu vu uzo eke meeme; gbaka eji l'ehu iya. To du iya bu; ephe agwa ya Iso. ²⁶ Amu-tsuta, aamu-tsuta iya; nwunne iya etsowa iya phu; su-de iya aka l'ichirukfu. To du iya bu; a gwa ya Jekopu. Iphe Ayizaku nowaru bu ukporo afa eto teke Ribeka mushiru iya unwegirima ono.

²⁷ Unwegirima ono abya evufuta. Iso aburu onye maru enya nta; onye anoduje achi nta l'egu eke daburu adaburu. Jekopu aburu onye eme nggujungguji; l'anoduje l'ufu. ²⁸ Ayizaku yeru Iso obu; ke l'anu ono, oogbuje ono atsoje iya ena. Obekwanu le Ribeka bu Jekopu b'o yeru obu.

²⁹ Yo be ujiku lanu; Jekopu l'agwo ine. Iso eshi nta bata; l'abya oda mba. ³⁰ Yo su Jekopu: “T'o konua ya ine iya ono, nwuru vii ono te ya ria; le ya adaakwa mba.” O bu iya meru iphe a wataru iya oku Edomu.*

³¹ Jekopu asu iya: “L'o kwa; m'o -buru l'o haru te yebedua buru ogurennya.” ³² Iso asu t'o lekwa; le ya anwuhuakwa. ?Ya gude k'ogurennya eme ngunu?

³³ Jekopu asu iya t'o rioduru iya angu; woru ogurennya, gbaru iya nu nu yebe Jekopu. Yo kwe; riaru iya angu; shi ege ono woru ogurennya iya obu nu Jekopu.

* **25:30** 25:30 Iphe Edomu bu bu o-nwu-vii.

³⁴ Jékọpu abya awẹe Íso buredi; bya akọo ya ine azakú ono, ọ gwọru ono; yo ria. Yo riebetsua ya; nguru mini ye iya; gbeshi; tugbua.

Yọ buru ẹge ono bẹ Iso shi; woru ọgurennya, gbaru iya nù gbaa mgbukuma.

26

Áyizaku yẹle Abyímẹleku

¹ A nọnyaa; ẹjo-ẹgu abya abya l'ali ono; t'a gufukwa ọphu byajeru l'oge kẹ Ébirihamu. Áyizaku alakfu Abímẹleku, bụ eze ndu Filisutayinu lẹ Géra. ² Ojejoje abyakfuta Áyizaku bya asu iya t'ẹ b'ọ lakwa Ijiputu. T'o bukwaru l'ali ono, ya a-su iya t'o buru ono! ³ Wo iya t'o butota l'ali-a; lẹ ya a-nọdu-a swiru iya; ya agokwaruphu onu-oma nù iya. Kẹ l'ọ bụ nggubedua; nggu l'awa ngu bẹ ya a-nukota ali-a l'ọ ha. Odo bụ l'iphe, ya riru Ébirihamu angu lẹ ya e-meru iya bẹ ya e-mekotakwa. ⁴ Ya e-me awa ngu t'ẹphe ha l'igwe l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe. Ya anu ẹphe ali-a l'ọ ha. O bụ l'eri ngu bẹ ee-shi gọoru iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko-a onu. ⁵ Ishi iya aburu lẹ Ébirihamu nuru yẹbe Ojejoje okfu; mekota iphemiphe ọbule, ya toru iya ọkpa iya; dobekotakwaphu ekemu iya l'ọha. ⁶ Tọ dọ iya bụ; Áyizaku eburu lẹ Géra.

⁷ Unwoke ndu ẹke ono akpalahaa ya ishi nyee ya. Yọ su ẹphe l'ọ kwa nwunne iya; kẹ l'ọotsu egvu lẹ ya -su l'ọ bụ nyee ya bẹ ẹphe e-gbu iya; nata iya Ribéka. Ribéka ọphu bukwa nù nwanyi l'ẹke ọoma mma.

8 Yo be ujiku lanu; Abímeleku, bu eze ndu Filisutayinu epyofu enya le windo iya; phu Áyizaku l'eke okpabashi nyee ya, bu Ribéka. Teke ono be Áyizaku buakwaru l'eke ono ulori. 9 Ya ndono; Abímeleku abya ekua Áyizaku; su iya: “?O kwa le nwanyi ono be ilu alulu? ?Bu ngunu kparu iphe i suru l'o bu nwunne ngu?”

Áyizaku asu iya: “Le ya rikwaru l'ee-gude okfu iya kpaphua ya?”

10 Abímeleku asu iya: “?Bu ngunu b'i meru ephe ege-a? Ndege o -buru l'onye lanu l'unwoke-wa be jeru yele nyee ngu ono aze; me ii-ga emekwa t'a taa ayi uta.”

11 To du iya bu; Abímeleku abya aturu ndu eke ono l'ephe ha ekemu; su l'onye choru nwoke-a; m'o bu nyee ya okfu be ee-gbukwa egbugbu!

12 Áyizaku abya emebe iphe l'alí ono; iphe emehuru iya nshinu l'afa ono; mbu mehu gbaa mgburumburu ugbo ukporo ise; kele Ojejoje goru iya onu. 13 Yo bya enweru iphe; eku l'abyaru iya; jeye yo buru obaba. 14 O nweru aturu l'igweligwe; nweru eswi; bya agbashia ohu dobe. A nonyaa; ndu Filisutayinu ejila-haaruru iya ijimenya. 15 Ephe abya egude eja vuchishikota iphe, bu welu, unwu ohu nna iya; mbu Ebirhamu, tushiru teke o no ndu.

16 Abímeleku asu Áyizaku t'o kwata kwafuru ephe l'alí; ke l'o kawa ephe ekuku!

17 To du iya bu; Áyizaku abya akwafu je akpobe ulo-ekwa iya le nsuda Géra; buru l'eke ono. 18 Áyizaku abya atukwazikota welu ono,

a tushiru teke nna iya; mbu Ébirihamu shi nõdu ndzu ono; mbu welu ono, ndu Filisutayinu yechishiru le nna iya nwuhutsuaru ono. Yo bya agukwata welu ono epha ono, nna iya shi gushia ya ono.

¹⁹ Ndu ozi Áyizaku egvua nsuda ono; gvuvu mini, doru edodo l'eke ono. ²⁰ Obenu le ndu, echeru ndu Jira elu; me ndu, echeru Áyizaku elu nk'ia wataru odzo welu ono adzodzo. Epe asu le mini ono bu mini epebe ndu Géra. To du iya bu; Áyizaku agua welu ono Iseku ke l'a sworu iya uswo.* ²¹ Epe abya egvua welu odo; ndu Jira adzokfukwaru iya phu. Áyizaku agua onanu Sitina.† ²² Yo gbeshi l'eke ono je atua welu odo; to duhe onye dzoru onanu. Yo gua onanu Rehobotu bya asu: "Le nta-a be Ojejoje mewaru t'ephe tusaru ehú l'ali-a nõdu iya buru o-jaa-jagba-egu."‡

²³ Yo gbeshi l'eke ono; yo buru iya ola Besheba. ²⁴ Ojejoje abyakfuta iya l'enyashi ono; bya asu iya: "L'o kwa yebedua bu Nchileke ke nna ngu, bu Ébirihamu." Wo iya t'e b'o tsukwa egvu; kele ya nõ-o swiru iya. Ya e-gude okfu ehú nwozi iya; mbu Ébirihamu goru onu-oma nu yebe Áyizaku; mee t'awa iya ha igweligwe.

²⁵ Áyizaku abya akpua enya-ngweja l'eke ono; bya akpo-kua epha Ojejoje. Yo bya egvube ulo-ekwa iya l'eke ono. Ndu ozi iya abya atua welu l'eke ono.

* **26:20** 26:20 Ipe "Iseku" bu bu "uswo". † **26:21** 26:21 Ipe "Sitina" bu bu "ohogu". ‡ **26:22** 26:22 Ipe "Rehotobu" bu bu "o-jaa-jagba-egu".

26 Yọ buru teke ono bẹ Abímeleku yele Ahuzatu; onye akpo-zijeru iya ọzo; mę Fikolu, bu onye ishi ndu soja iya shi Gera kpakfuta iya.

27 Áyizaku aji ephe: “?Bu ngunu kparu iphe unu abya nk'ia; l'ẹke ya dukwa unu ashi; unu achifu iya l'ali unu.”

28 Ephe asu iya: “L'ephe makporu ohuma le Ojejoje no swiru iya eswiru. Oo ya kparu iphe ephe suru l'ọ du mma te nggu l'ephe ria nte; te nggu l'ephe gbaa ndzu; 29 l'ẹ ti medu ephe eji ege ono, ẹ to dudu iphe ephe mejeru unu teke ono, unu shi buru ndu-ephe ono. Yọ buleruphu ohuma bẹ ephe mekotaru unu; bya edufu unu le domangu le rimangu ono. Nta-a bẹ Ojejoje byawaru bya agowaru ngu onu.”

30 Áyizaku abya agbaaru ephe aji; ephe eria; ngua. 31 Yo be l'onmewa utsu echile iya; ephe agbaa ndzu. Áyizaku abya edube ephe; ephe alashia l'ehu-gudangu.

32 Yọ buru mboku ono bẹ ndu ozi Áyizaku bya ekfuaru iya ke welu phu, ephe turu phu; su iya l'ephe phukwaru iya mini. 33 Yọ gua ya Shiba. Epha mkpukpu ono aburu Besheba jeye ntanu-a. §

34 Iso anolephu ukporo afa labu; je alua Juditu, bu ada Beri onye Hetu; bya alukwaaphu Basematu, bu ada Elonu, bukwaphu onye Hetu.

35 Ephe aburu iphe-ehuka noduru Áyizaku yele Ribeka.

§ 26:33 26:33 Iphe “Shiba” bu bu “Welu Ogba-ndzu”. Iphe odo, o bu bu “Welu esaa”.

27

Áyizaku agoru Jékopu onu

¹ Yo rua teke Áyizaku kahūwaru; k'ophu bụ lẹ nka lawaru iya l'enyā; yo kua Íso, bụ ọkpara iya.

Yọ za iya.

² Áyizaku asụ iya: “Nta-a bẹ ya bụakwa nwoke ọgurenya; tọ bụ lẹ ya maru mbọku, ya a-nwūhu.

³ Ngwaa; wota iphe, iigudeje achị nta; mbụ ẹda-akfụ ngu; mẹ akfụ ngu; gude je l'ẹgbudu je egbua anụ; ⁴ gude iya shia nri, atso ẹna; mbụ egbe iya ophu aduje iya mma. Teke i shitsuaru iya; nggu egwotaru iya ẹya; tẹ ya ria; gọoru ngu onu; tẹmanu ya anwuhude!”

⁵ Yọ bụru lẹ teke Áyizaku ekfuru Iso iphe ono bẹ Ribéka nūkotaru iphe ookfu. Íso atugbulephu jeshia nta ono; ⁶ Ribéka asụ nwatibe iya Jékopu: “Lenu; lẹ ya nūkwaru ẹke nna ngu shi ekfuru nwunne ngu Iso; ⁷ t'o je egbua anụ gude shiaru iya nri, atso ẹna tẹ ya ria; ẹge ya a-goru iya onu l'ifu Ojejoje; tẹmanu ya anwuhude.” ⁸ Nwa mu; nta-a kwa t'ị ngabekwa nchị ọhuma; mee iphe-a, ya abyaru ngu ekfuru-a! ⁹ Jee l'ẹke, elu dọru; fota ada egbu labu, dụ mma; tẹ ya gude shiaru nna ngu nri, dụ mma. Ya e-shile iya phụ ẹge ọo-dụ iya mma. ¹⁰ Teke ya shituaru iya; nggu egwota iya je anụ nna ngu t'o ria; k'ophu ọo-goru ngu onu; tẹmanu yọ nwuhude.

¹¹ Jékopu asụ nne iya; mbụ Ribéka: “Mẹ nwunne iya; mbụ Íso gbakwaru ẹji; yẹbedua

aburu onye ẹhu kwọru akwọkwo. ¹² O nwekwaru ẹge ọo-du; nna mu ejeshia mu ọra ẹka l'ẹhu; ọo-makwa l'ọ bu ụgho bẹ mu aghọru iya. ?T'oo-medu nụ; yo gbe tū mu ọnu l'ọzori ọnu, ọo-ga agọru mu."

¹³ Nne iya asụ iya: "Nwa mu; ọ -tụa ngu ọnu tẹ ya vukwaru iya! Ọ bụlephu t'i mee iphe, ya sūru t'i mee. Tugbua je akputaru iya egbu ono!"

¹⁴ Ya ndono; yọ tugbua je akputaru nne iya egbu ono. Nne iya abya egude iya mee kẹ nri, atso ẹna; mee ya ẹge aduje nna iya mma.

¹⁵ Ribéka abya achita uwe Iso, bu ọkpara iya; mbu uwe iya ọphu kakota oma mma; yee onye kẹ nwata, bu iya bu Jékọpu. Uwe Iso ono bẹ shi koru l'ulo Ribéka. ¹⁶ Yọ bya eworu akpo egbu ono kwee ya l'ẹka; bya aphu-kpua ya ẹya l'olu ẹke kwọru iya akwọkwo. ¹⁷ Yọ bya aparu nri ono, o shiru, a tso ntumatu ono pee Jékọpu; nukwa iya phu buredi, o gheru ye iya.

¹⁸ Jékọpu egwota iya gwojeru nna iya; je eku iya: "Nna!"

Yọ za iya; bya aji iya: "?I bu onye; nwa mu?"

¹⁹ Jékọpu asụ iya: "L'ọ kwa yẹbedua, bu Iso, bu ọkpara ngu. Ya meekwaru ẹge i ziru iya. Gbeshi nū nodu anodu taa anu obu, ya gburu obu; k'ọphu ịi-goru iya ọnu."

²⁰ Áyizaku aji iya: "Nwa mu; ?nanu ẹge i meru gbukebewa anu obu egwegwa ẹge-a?"

Jékọpu asụ iya: "L'ọ kwa Ojejoje, bu Nchileke ngu yetaru iya ẹka."

21 Áyizaku asu Jékọpu t'ọ kpírítaedu tẹ ya raẹdu iya ẹka; maru: ?m'ì bụ-a nwatibe iya Íso tẹ tì bụdu?

22 Jékọpu abya ejekfube nna iya, bụ Áyizaku ntse. Yọ bya araphee ya ẹka l'ẹhu; sù iya: "L'olu ngu kwa olu Jékọpu; obenu l'ẹka ngu bụkwanu kẹ Íso." 23 Ẹ tọ hụbehedu Jékọpu ama; kẹ l'ẹka iya dọ eji eji l'ọ bụ kẹ nwunne iya; mbụ Íso. Yọ gọoru iya ọnu; l'arị l'ọ bụ Íso. 24 Yọ jì iya: "Bụ-a nggu bụ nwatibe iya Íso?"

Jékọpu asu iya: "Iye-e!"

25 Yọ sù iya: "Nwa iya; patanuru iya anụ ọbu, i gburu; bya eshia ọbu; k'ọphu ya a-ta iya; gọoru ngu ọnu ọbu!"

Jékọpu abya apataru iya ẹya; yọ taa. Yọ bya anụ iya mọe; yọ nguru ye iya. 26 Nna iya ono; mbụ Áyizaku asu iya t'ọ bya bya anmaa ya akpa!*

27 Yo jenyabe iya ntse je anmaa ya akpa. Áyizaku anụ mkpọ uwe iya; bya agọoru iya ọnu; sù iya:

"Ha! Mkpọ nwatibe iya dọkwa

l'ọ bụ mkpọ ẹgu,

Ojejoje gọru ọnu-ọma nù.

28 Tẹ Ojejoje mekwaa tẹ

igwe chijeru ngu mini;

Yo mekwaaphu ẹke,

i meberu iphe t'ọ mehujeru ngu.

T'ọ mee t'ì nweru nri;

nweru mọe; nweru k'etsushi iya.

* 27:26 27:26 Iphe ọ kwata kfuwa bụ t'ọ tsuta iya ọnu.

29 Tẹ iphe bụ mbakeshi jejeru ngu ozi;
 iphe, bụ ọha, nọnu ebyijeru ngu ikpere!
 T'ọ bụru nggubedua a-buru
 nnajiufu unwunne ngu phẹ;
 unwunne ngu phẹ
 ebyijeru ngu ikpere!
 Iphe, bụ onye tūru ngu ọnu
 buakwa onye a tūru ọnu;
 onye gọru ngu ọnu
 aburu onye a gọru ọnu!"

30 Áyizaku agọebetsuaru Jékpọpu ọnu ono; ọ
 bukwadua alufu, ọ lufu l'ẹke, nna iya ono nọ;
 ọwaa buwa nwunne iya; mbụ Íso l'ẹke o shi nta
 ono ala. 31 Íso abya eshikwaaphu nri, atso ẹna
 gwojeru nna iya; sụ iya: "Nna; gbeshi bya ataa
 anụ, ya gburu; shiaru ngu ọbu; ẹge ịi-gọru iya
 ọnu ọbu."

32 Áyizaku aji iya: "?Bụ onye b'i bụ?"

Yọ sụ iya: "L'ọ kwa yẹbedua bụ nwa ngu
 nwoke; mbụ ọkpara ngu, bụ Íso."

33 Ẹhu anmahu Áyizaku kpakpakpa. Yọ ji: "?
 Buhunu onye gburu anụ wotaru iya, ya gudek-
 wadua l'ẹka ata; nggu abata-a? Ya gọokwaru
 onye ono ọnu; mbụ l'onye ono buakwa onye a
 gọru ọnu-ọma nụ."

34 Íso anulephu iphe ono, nna iya kfuru ono;
 gude aphụ; gude ẹkwa; sụ nna iya ono: "T'ọ
 gọoru iya rụ ọnu. T'ọ gọoru iya rụ ọnu nk'iya!"

35 Áyizaku asụ iya: "Lẹ nwunne ngu gudeekwa
 ugho bya anata ọnu-ọma ngu."

36 Íso asụ iya: "L'ọ bulephu Jékpọpu ono, a guru
 iya ono bẹ gbaru iya nụ. ?Ọwaa te kweedua ugbo

ẹbo, o kputaru iya. Ọ nataru iya ọgurennya, ya bu. Nta-a b'ọ byawaru bya anatafua ya ọnu, a ga agoru iya.” Yo kfutsua ẹge ono bya aji nna iya ono: “?To nwekpodua nwonu ọphu phoduru nu, i goru iya to?”

37 Áyizaku asu iya: “Le ya meekwaru Jekopu t'o buru nnajiufu ngu; bya emekwaaphu te ndu abubu iya l'ephe ha jejeru iya ozi. Ya gookwaru onu nu iya le nri; me le mee. ?Bu ngunu be ya e-meru ngu nta-a nggube nwa iya?”

38 Iso asu nna iya ono: “Nna; ?bulephu onu-oma lanu b'i nweru kpu? Nna; gonuaru iya onu nk'iya!” Iso awata ekwa.

39 Nna iya mbu Ayizaku asu iya:
 “Eke ii-bu be bu ali
 eke, e-te emehujedu iphe;
 eke mini ta achiduru ngu.

40 O bu ogu-mbeke be ii-gude buru;
 nwunne ngu be ii-nodu agbaru mboyi.
 Obenu le teke o wataru ngu otsu l'ehu;
 be ii-kwefuru iya ikè;
 nggu l'iya ebukahu.”

Jekopu agba ala ke Lebanu

41 Iso abya akpo Jekopu ashì le k'onu ono, nna iya goru nu iya ono. Yo su onwiya: “?O kwa le nna iya abyawa anwuhu? Teke ono be ya e-gbu-a nwunne iya; mbu Jekopu.”

42 Ribeka anulephu iphe, Iso kfuru; bya ezia t'e je ekuaru iya nwa iya ke nwata; mbu Jekopu. Yo rua; Ribeka asu iya: “Lekwa l'iphe nwunne ngu Iso gude l'adu onwiya ike; bukwa le ya e-gbu

ngu. ⁴³ Oo ya bu; nggube nwa iya; mekwaa iphe-a, ya abyaru ngu ekfuru-a: Gbalaa nta-a lakfu nwunne iya, bu Lébanu le Háránu; ⁴⁴ te nggu l'iya butota; t'e gude t'obu dazita nwunne ngu. ⁴⁵ Teke o ghubuhuru iya eghughu; yo zahawa iphe ono, i meru iya ono be ya ezia ti lata. ?Bu ngunu a-kpakwanu iphe ya a-nodu t'unu nwushihu l'ujiku lanu?"

⁴⁶ Ya ndono; Ribéka asu Áyizaku l'ike onodu ndzu ta duhekwa iya; ke l'ike unwanyi Hetu-a gvukwaru iya. O -buru le Jékopu e-je alufua nwanyi Hetu odo; ?ya a-nokwadu ndzu k'ome ngunu odo?

28

¹ To du iya bu; Áyizaku abya ekua Jékopu; gooru iya onu; bya anmaaru iya okwa; su iya: "Ba alukwa nwanyi Kénanu! ² Tugbulekwaphu jeshia ke Lébanu, bu nwunne nne ngu le Padanu-Áramu t'o kee ngu nwanyi; mbu l'ufu nna, muru nne ngu, bu iya bu Bétuwelu. ³ Te Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike gokwaru onuma nu ngu le nwa; yo mee ti jaa ajaja buru nna igweligwe mba. ⁴ Te Nchileke mekwaa t'onu ono, o goru nu Ébiriamu ono bukwaruphu nke ngu; nggu l'unwu ngu; k'ophu ali ono, iibu nta-a lo bu onye mbyamumba ono a-buru nke ngu; mbu ali ono, Nchileke nuru Ébiriamu ono." ⁵ Ya ndono; Áyizaku abya ezifu Jékopu; yo tugbua jeshia ke Lébanu le Padanu-Áramu. Lébanu ono bu nwatibe Bétuwelu, bu onye Áramu;

bùkwaruphu nwunne Ribéka, bù nne Jékòpu yéle Íso.

⁶ Ya ndono; Íso abya amaru lẹ Áyizaku gòwaru Jékòpu ònu; bya ezifuwa iya t'o je Padanu-Áramu; je alua nwanyi; bya amaru lẹ teke ono, o gòru iya ònu ono b'ò nmaru iya okwa t'ẹ b'ò lùkwa nwanyi Kénanu; ⁷ bya amaru lẹ Jékòpu nùwaru nna iya mẹ nne iya okfu; tughuwa jeshia Padanu-Áramu. ⁸ O bù teke ono b'ò bya edoo Íso ẹnya ẹge unwanyi Kénanu dù-be nna iya; mbù Áyizaku ẹji. ⁹ Yò tughua jeshia kẹ Ishimelu; je alua Mahalatu yekobe l'unwanyi ndu ophu ooluhawa. Mahalatu ono bù nwunne Nebayotu, bù okpara Ishimelu; buru nwanwa Ébirhamu.

Nrọ, Jékòpu rọru lẹ Bételu

¹⁰ Ya ndono; Jékòpu egbeshi lẹ Besheba; yò buru iya oje Háranu. ¹¹ Yo jenyaa; nchi ejikfu iya l'uzo; yò nọdu tẹ ya radu. Yo je apata mkpuma lanu l'ẹke ono; dobe; zẹ-zita; chebe iya ishi kuru mgbenya. ¹² Yò bya arọ nrọ phua ubube, e gvuberu l'alì; yo je adu-kfuru l'igwe. Unwu ojozi Nchileke l'enyi iya gòdógòdó; ndu enyihu enyihu; ndu enyizita enyizita. ¹³ Ojejoje evudo l'onungonu ubube ono; sù: "L'ọ kwa yẹbedua bù Ojejoje; bya aburu Nchileke kẹ nna ngu, bù Ébirhamu; bùkwaruphu Nchileke kẹ Áyizaku. Alì ono, ì zẹ ono bẹ ya a-nu nggu l'awa ngu. ¹⁴ Awa ngu a-ha igweligwe l'ọ bù ẹja, nọ l'alì. Unu e-bu jeye ọzo ẹnyanwu-arìba;

bya ebua jerua ụzo ẹnyanwu-ahata. Unu e-bukwaphu jeye ụzo isheli; bua jerukwaaphu ụzo ọhuda. Ya e-shi l'ẹka nggu l'awa ngu ọọru ndiphe mgburumgburu onu. ¹⁵ Ya e-swiru ngu eswiru; l'eleta ngu ẹnya l'iphe, bu ẹke ii-jekpo. Ọdo aburu le ya e-dulata ngu azu l'alị-a. E to nwedu le ya aha ngu jeye teke ya e-mekotaru ngu iphe ono, ya kweru ngu ukwa iya ono.”

¹⁶ Jékpọ etehu; bya asu: “Ha! ?Ọo ya bu le Ojejoje nọ l'ẹke-a; ya ta ama.” ¹⁷ Yọ wata ọtsu egvu; su: “L'akpaji ẹke-a be dukwa egvu! E to nwekwa iphe ọdo, ẹke-a bu; 'abudu ọlo Nchileke. O kwa ẹke-a bu onu-uzo imigwe!”

¹⁸ Yo be l'ọnmewa utsu echile iya; Jékpọ apata mkpuma ono, o shi chebe ishi ono; gvube l'ọ bu itso; bya eworu manụ gbashi l'eli iya. ¹⁹ Yọ gua ẹke ono Bételu; e guderu l'iphe, e shi ekuje ẹke ono bu Luzu.*

²⁰ Jékpọ abya eribua ya le nte; su: “O -buru le Nchileke e-swiru iya; leta iya ẹnya l'ije iya-a; mee te ya phuje iphe oye l'ọnu; me iphe owe l'ukfu; ²¹ k'ọphu bu le ya jeru iphe ọwaa lata l'ufu nna iya l'ẹhu-gudangu; be Ojejoje a-bukwaru Nchileke iya! ²² Mkpuma-wa, ya gvuberu l'ọ bu itso-wa a-buru ọlo Nchileke; iphe bu iphe, nggube Nchileke nuru iya be ya e-ke ụzo iri nu ngu ụzo lanu.”

29

Jékpọ jeruru Padanu Áramu

* **28:19** 28:19 Iphe “Bételu” bu bu “Ọlo Nchileke”.

¹ Ya ndono; Jékoṗu akwaseru ije iya jeye yọ bya erua ali ndu ọzo ẹnyanwu-ahata. ² Yo rua ẹke ono bya aphụ wẹlu, nọ l'oghe-ẹgu l'ẹke ono; mẹ uzi aturu ẹto l'iku iya; ke l'aturu ono bu le wẹlu ono b'ọ nguje mini. Mkpuma, e gude swichia ọnu wẹlu ono aha nshinu. ³ Yọ buje; aturu ono -dzukolephu l'ẹke ono; ndu eche iya nọ abya agbakọ ẹka swifu mkpuma ono l'ọnu wẹlu ono; seta mini doberu aturu ono. Ẹphe -megee; ẹphe abya eswikwazi mkpuma ono l'ọnu wẹlu ono.

⁴ Jékoṗu abya aji ndu eche aturu ono ẹke ẹphe shi.

Ẹphe asụ iya l'ẹphe shikwa Háranu.

⁵ Yọ sụ ẹphe mẹ ẹphe maru Lébanu, bu nwanwa Nahọ?

Ẹphe asụ iya l'ẹphe makwaru iya-a.

⁶ Jékoṗu aji ẹphe: “?Mẹ ẹhu dụ iya-a mma?”

Ẹphe asụ iya l'ẹhu dukwa iya-a mma; l'ọ kwa nwatibe iya; mbụ Rechẹlu bẹ chị aturu abya ẹgaphu.

⁷ Yọ sụ ẹphe: “?Unu ta phudu l'uboku hakwadia nshinu; l'ẹ tọ gbadua teke, aachikobeje aturu. Unu setanu mini doberu aturu ono t'ọ ngua. Teke e metsuaru; unu achiru iya je ẹke ọokpaje nri t'ọ kpafua nri!”

⁸ Ẹphe asụ iya: “L'ẹphe te emeghekwa iya ẹge ono. L'ọ kwa teke aturu ono dzuleruphu edzudzu l'ẹke-a; e swifu mkpuma ono l'ọnu wẹlu ono. Teke ono; e setaru iya mini t'ọ ngua.”

⁹ Yọ buru teke ono, ẹphe l'iya ekfu ono bẹ Rechẹlu chị aturu nna iya byaruta; ke l'ọ bu nwamgboko eche aturu. ¹⁰ Jékoṗu aphulephu Rechẹlu; mẹ aturu Lébanu ono, ọ chị ono;

tugbua je eswifu mkpuma ono l'ònu wèlu ono; bya eseta mini doberu aturu nwunne nne iya ono; yò ngwa. ¹¹ Jékòpu abya anmaa Rechèlu akpa; wata èkwa. ¹² Jékòpu asù Rechèlu lẹ yẹle nna iya bukwa; lẹ ya bukwa nwatibe Ribéka. Rechèlu agbagbua je akòoru iya nna iya.

¹³ Lébanu anùlephu kẹ nwa nwunne iya ono; mbù Jékòpu; gbagbùwaphu gbakfutashia ya. Yo rua je anmaa ya akpa; tsuta iya ònu; duta iya jeshia nk'iya. Èphe erua; Jékòpu abya akòkotaru iya iphemiphe òbule ono, meru nù ono. ¹⁴ Lébanu asù iya lẹ yẹle iya bukwa mee lanù; mbù e -kee; e-kehe-òdo.

Jékòpu alùta Lii yẹle Rechèlu

Jékòpu ebulephu ònwa ophu lẹ kẹ Lébanu; ¹⁵ Lébanu asù iya: “?Bù okfu lẹ nggu l'iya bù abùbu b'ii-nòdu ejeru iya ozi kẹ mmanu tọ?” Wo iya t'ò kfua iphe, ya a-nòdu akfù iya.

¹⁶ Lébanu bẹ mùtaru unwu-mgbòko labù. Èpha onye k'ògurennya bù Lii; onye kẹ nwata abùru Rechèlu. ¹⁷ Lii bẹ ẹnya dù ẹruru-ẹruru; obenu lẹ Rechèlu ama mma; dù uguvù. ¹⁸ Rechèlu bẹ shi túbahawa Jékòpu l'ẹnya. Yò sù Lébanu: “Tẹ ya jenuaru iya ozi afa ẹsaa; t'ò kee ya nwatibe iya kẹ nwata; mbù Rechèlu.”

¹⁹ Lébanu asù iya: “L'ò gbe kakwa mma lẹ ya keru ngu iya; malẹ ya keru iya akataka onye òdo. Ngwanù; t'èphe buwaruru.” ²⁰ Tọ dù iya bù; Jékòpu ejee ozi afa ẹsaa changù t'e kee ya Rechèlu. Afa ẹsaa ono adùle-ẹ Jékòpu l'ò bù nwujiku olemole; kẹ l'ò yeru Rechèlu obu nshinu.

21 Ya ndono; Jékòpu asù Lébanu: “Lẹ ya nọ-dzuakwaru afa ẹsaa ọbu. Dee ya nyee ya; k'ọphu yẹ ya a-zẹ.”

22 Tọ dọ iya bọ; Lébanu abya ekua ndu ẹke ono; shiaru ẹphe nri. 23 Yo be l'urẹnyashi; yo duta ada iya; mbọ Lii; dee Jékòpu; yẹ ya azẹ. 24 Lébanu abya eshi lẹ ndu ohu iya duta nwamgbọko ọphu aza Zilipa duru nọ Lii t'ọ jejeru iya ozi-ọlo.

25 Nchi abọhulephu; Jékòpu abya amaru l'ọ bọ Lii b'e gbe dee ya. Yọ sọ Lébanu: “?Bọ ngunu b'i meru iya egbe iya ọwaa. ?Tọ bọdu Rechẹlu bẹ ya jeru ngu ozi iya. ?Nanọ ẹge ọ dọ b'i gbaru iya egbe ẹregede ọwaa.”

26 Lébanu asù iya: “Tì madu l'ẹ tọ bọdu ome-l'alì ayi l'ẹke-a t'e vuru ọzo kee onye kẹ nwata nji; tẹmanu e kede onye kẹ ọgurennya. 27 Taa nshi megeodu ẹswa-nwanyi k'onye ọwaa l'idzu-wa. E megee; ya ekefua ngu onye kẹ nwata; ọbule ii-jekwaru iya phọ ozi afa ẹsaa ọdo.”

28 Jékòpu ekweta; bya emee ẹswa-nwanyi l'ẹhu Lii idzu ọphu. Lébanu abya ekefua ya Rechẹlu. 29 Lébanu abya eshi lẹ ndu ohu iya duta nwamgbọko ọphu aza Biliha duru nọ Rechẹlu t'ọ jejeru iya ozi-ọlo. 30 Jékòpu yẹle Rechẹlu abya azẹ. Yọ ka oyeru Rechẹlu obu; malẹ Lii. Yọ bya jejeru Lébanu ozi afa ẹsaa ọdo.

Ọnwu, Jékòpu mọtaru

31 Ojejoje abya elee ẹnya phọ l'e te yeduru Lii obu; mee ya; yọ wata ọtsu ime; Rechẹlu ekeru ekeru. 32 Lii abya atsọta ime; mọ nwata

nwoke; gua ya Rúbenu; * ké l'ò sùru: “Lẹ Ojejoje phụwaru iphe-ẹhuka, ya eje. Nta-a bẹ ya maru lẹ nji iya a-kabẹ-ẹ yeru iya obu.”

³³ Yọ bya atsuta ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke; sù: “Lẹ Ojejoje nùwaru l'ẹ t'e yeduru iya obu kparu iphe ọ nufukwaaru iya phụ onye ọwaa.” Yọ gua ya Símiyọnu.†

³⁴ Yọ bya atsutakwa ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke. Yọ sù: “Nta-a bẹ ya maru lẹ nji iya e-kwe-e rụkota iya; kẹle ya mụtaru iya unwoke ẹto.” Yọ gua ya Lívayi.‡

³⁵ Yọ tsuta ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke; bya asù: “Ugbiya-a bẹ ya e-tu Ojejoje ẹpha.” Yọ gua ya Júda.§ Yọ mụtsua Júda; tsùbuhu ime.

30

¹ Rechẹlu apha lẹ ya ta amutaduru Jékọpu nwa; kolahaaru nwunne iya onọ okopho. Yọ sù Jékọpu: “L'o -yedu iya ime bẹ ya a-nwuhukwa!”

² Iphe onọ, o kfulu onọ eghua Jékọpu eghughu. Yọ sù Rechẹlu: “?Bụ iya bụ Nchileke, meru t'ẹ b'ị mụta nwata?”

³ Ya ndono; Rechẹlu asù iya: “Ọwaa Biliha ndọ-ọ, bụ nwata ejeru iya ozi-ọlo. Duta iya tẹ nggu l'iya zẹe t'ọ mụtaru iya nwa; k'ọphu ya e-shi l'ẹka iya nweru akọ.”

⁴ Tọ dụ iya bụ; yọ bya eduta Biliha, bụ nwata mgbọko, ejeru iya ozi-ọlo dee ya; yọ luru.

* **29:32** 29:32 Iphe Rúbenu bụ bụ “Lekwa nwata nwoke!”

† **29:33** 29:33 Iphe Símiyọnu bụ bụ “Onye anuje iphe, eekfu.”

‡ **29:34** 29:34 Iphe Lívayi bụ bụ “arụkota”; m'ọ kwanu “atugbabe.” § **29:35** 29:35 Iphe Júda bụ bụ “Ekele.”

Jékoṗu yeḗ Biliha abya azẹ; ⁵ yọ tsuta ime; mọaru iya nwata nwoke. ⁶ Rechẹlu asu: “Nta-a bẹ Nchileke hawaru iya enge. O ngabẹwaru nchị nua iphe, ya rọru iya; bya anụ iya nwata nwoke.” Yo gude k'ono gụa ya Dánu.*

⁷ A nonyakwaa; Biliha abya atsuta ime odo; mọaru Jékoṗu nwata nwoke k'ẹbo. ⁸ Rechẹlu asu: “Lẹ yeḗ nwunne iya kparu ẹnya nshinu; ọbule nta-a bẹ ya kaakwanu iya ẹkuku.” Yọ gụa ya Náfutali.†

⁹ Teke Lii bya amaru lẹ ya tsu-buwaru ime; b'odutaru nwata ọphu ejeru iya ozi-ulo; mbụ Zilipa dee Jékoṗu t'ọ luru. ¹⁰ Onye ozi-ulo kẹ Lii ono; mbụ Zilipa abya amutaru Jékoṗu nwata nwoke. ¹¹ Lii asu: “Ọwaa kwa iphe-ekweru.” Yọ gụa nwata ono Gádu.‡

¹² Onye ozi kẹ Lii ono; mbụ Zilipa abya amutaru Jékoṗu nwata nwoke k'ẹbo. ¹³ Lii asu: “Ehu atsokwa nụ yeḗ Lii ntumatu. Nta-a bẹ unwanyi a-ọdu eku iya onye ehu atso ẹna.” Yọ gụa nwata ono Ásha.§

¹⁴ Yo be teke eebuje witu; Rúbenu atugbua jeshia l'egu; je aphua akpuru mandureku; wota iya wolataru nne iya Lii. Rechẹlu asu Lii: “T'ọ henua ya mandureku ono, nwatibe iya wotaru ono.”

¹⁵ Lii asu iya: “Nji iya b'i nataru iya. Onanu te dzu ngu; ?iime t'i natafua ya mandureku, nwatibe iya wotaru iya to?”

* **30:6** 30:6 Iphe Dánu bu bu enge; lẹ “Nchileke kperu ikpe; haaru iya enge.” † **30:8** 30:8 Iphe Náfutali bu bu “Ọkpa-ẹnya.”

‡ **30:11** 30:11 Iphe Gádu bu bu “Iphe-ekweru.” § **30:13** 30:13 Iphe Ásha bu bu “Ehu-otso-ẹna.”

Rechelu asu iya: “T’o laaruru nji iya l’ulo l’enyashi-a ugwo mandureku nwatibe iya obu.”

¹⁶ Ya ndono; Jékopu eshilephu l’egu lata l’urenyashi ono; Lii agbakfube iya; je asu iya: “L’o-lakwaru iya l’ulo l’enyashi-a; kele ya gudeekwa mandureku, nwatibe iya zuta iya.” Ya ndono; yo be l’enyashi; yo laaru iya ulo obu.

¹⁷ Nchileke anua ekfukfu, Lii kfuru nu iya; yo tsutawaphu ime; mvaru Jékopu nwata nwoke k’ise. ¹⁸ Lii asu: “Le Nchileke buakwaru iya nggo; kele ya dutaru nwamgboko, e jeru iya ozi-ulo dee nji iya.” Lii agua nwata ono Ísaka.*

¹⁹ Lii abyakwa bya atsuta ime odo; mvaru Jékopu nwata nwoke k’ishingu. ²⁰ Lii asu: “Nchileke mewaru iya iphe-oma, du biribiri. Nta-a be ya maru le nji iya a-nodu akwabé iya ugvu; keshinu ophu ya mutawaru iya obodo okoro ishingü.” To du iya bu; yo gua nwata ono Zébulonu.†

²¹ A nonyakwaa; yo bya atsuta ime odo; mua nwamgboko; gua ya Dayina.

²² Nchileke abya anyata Rechelu; ngaberu iya nchi; bya emee ya; yo wata otsu ime. ²³ Yo bya atsuta ime; mua nwata nwoke; bya asu: “Nta-a be Nchileke wofuwaru iya iphe-iphere.”

²⁴ Yo gua nwata ono Joséfu;‡ su: “Te Ojejoje yekwafukwaaru iya nwata nwoke odo l’owaa.”

Jékopu me Lébanu

* **30:18** 30:18 Iphe Ísaka bu bu “O-bu-nggo.” † **30:20** 30:20 Iphe Zébulonu bu bu “Ügvù.” ‡ **30:24** 30:24 Iphe Joséfu bu bu “Eyekwa”.

²⁵ Rechele amùtsulephu Jósefu; Jékoṗu asù Lébanu t'ò ha ya tẹ ya la kẹ nna iya, bu ẹke a mọru iya. ²⁶ T'ò haaru iya unyomu iya; haaru iya unwegirima iya, bu ndu ya jeru iya ozi l'ishi ẹphe; tẹ ya chita la. L'ò phuwaru ẹge ya jeberu iya ozi.

²⁷ Obenu lẹ Lébanu sọru iya: “Ọ -buru lẹ ya tũbaru ngu l'obu; byiko nonyafunua! Lẹ ya phuwaru l'ò bu l'okfu ẹhu ngu bẹ Ojejoje gude gọoru iya ọnu ẹge-a.” ²⁸ Sùkwa iya phẹ t'ò kfua iphe, ya a-kfufe iya tẹ ya kfufe iya ẹya.

²⁹ Jékoṗu asù iya: “L'i mawaru ẹge ya jeberu ngu ozi; maru ẹge elu ngu gude zuta-be lẹ ya echeru ngu iya. ³⁰ Nwiphe ono, i shi nweru bẹ ya byaderu ono abarahụ bya aha ẹge-a; kẹ l'ọobuje; ibyiya ọphu ya shiru; Ojejoje agọoru ngu ọnu. Nta-a bu; ?buhunu teke ole bẹ ya a-wata ọgba mkpu ẹhu kẹ yele ndibe iya?”

³¹ Lébanu aji iya iphe ya a-kfụ iya?

Jékoṗu asù iya t'ẹ b'ò dushi iphe ọo-kfụ iya. “L'iphe e-gbe mechianu bu lẹ ya a-nọdu echeleru ngu-a aturu ẹge ya eche iya; m'ọ -buru l'i kwetaru iphe-a, ya abya ekfukfu-wa: ³² Tẹ ya tsoo iphe bu ẹke elu ngu kuru ntanụ; foshikota aturu ndu ọphu turu iphe poopoo; mẹ ndu ọphu deberu iphe edebe; mẹ iphe bu nwaturu ndu ọphu eji uji; mẹ iphe, bu egbu, deberu iphe edebe; mẹ ọphu turu iphe poopoo. Ndu onanu a-buru aswa ozi iya. ³³ O -rua l'uzo ifu bẹ yi-ma-a mẹ ya bu onye ire-lanụ. Teke yi-bya ọphu elu ndu onanu, i gude kfua ya ugwo ozi iya ono; ọ -buru l'i phuru iya egbu, ẹ ta atudu iphe poopoo;

o dudu buru ophu e te edebedu iphe edebe; m'ò bu nwaturu ophu e te ejidu uji; maleruphu l'ò bu ezita be ya zitaru iya."

³⁴ Lébanu ekweta; sù iya tò dù ege ono, o kfulu iya ono. ³⁵ Mboku ono gedegede be Lébanu tugburu je afoshikota mkpi, dengashiru iphe edengashi; ndu ophu debetsuaru iphe edebe; ndu ophu turu iphe poopoo; me nebyi egu ndu ophu tushiru iphe ocha; owaa iphe bu unwu aturu ndu ophu eji uji; chiru iya nu unwu iya t'ephe cheje. ³⁶ Yo chita elu ono tugbua. Iphe o jeru ije bu abali eto b'o jeruru eke oje, bukwanu eke yele Jekopu a-nodu onwephe otenya. Jekopu anodu l'eke ono, o gharu iya ono chelahaaru iya egu ndu ophu o chi-phodoru.

³⁷ Jekopu abya egbuta ekali-oshi popula onyingu; me oshi alumundu; me oshi pulenu. Yo bya aswashia ekali-oshi ono ugbò; mee ya; yo du l'a kashiru iya iphe ocha. ³⁸ Yo bya achita ekali-oshi ono, o swashiru ugbò ono yetsua l'ochi, elu anguje mini; dobe iya ege onoduje ephe nhamunha l'ifu teke ephe byaru ongu mini; ke l'ò bu teke ono, ephe byaru ongu mini ono be ephe agbaje l'òkéé. ³⁹ Yoo buje; teke ephe no l'ifu ekali-oshi ono gbaa l'òkéé; ephe -bya amu nwa; ephe amushia ndu ophu dengashiru iphe edengashi; ndu ophu tushiru iphe poopoo; me ndu ophu debetsuaru iphe edebe. ⁴⁰ Jekopu abya afoshia unwu elu ono dobe iche; bya achiru ndu ophu yeru ndu ophu dengashiru iphe edengashi; me ke ojingu yeru ndu ke Lébanu l'ifu. Yo shiwaphu ege ono

nweru elu k'eka iya; t'ọ chikobejehe iya lẹ kẹ Lébanu. ⁴¹ Yọ buje teke ndu ọphu bu nyee ya, shihuru ike byaru ọgba l'òkée; Jékoṣu achita ẹkali-oshi ono yetsua l'ochi, elu ono anguje mini; dobetsua ẹge ifu ẹphe l'iya e-chekotsua; k'ọphu ẹphe a-nọduje l'iku ẹkali-oshi ono gbaa l'òkée. ⁴² Teke ọ buru elu ndu ọphu du nyegenyege; too dobeduru ẹphe ẹkali-oshi ono. E shiwaphu ẹge ono; elu ndu ọphu du nyegenyege alaaru Lébanu; ndu ọphu shihuru ike alaaru Jékoṣu. ⁴³ Ya ndono; Jékoṣu eshiwaphu ẹge ono báhú; buru ụbabanyi; nwee elu igweligwe; gbashia ohu: ndu k'unwanyi me ndu k'unwoke; bya enweshia inya-ivu; me nkakfu-igara.

31

Jékoṣu agbafu lẹ kẹ Lébanu

¹ A nonyaa; Jékoṣu anulahaa l'unwu Lébanu ekfu l'ọ jikowaru iphe, nna ẹphe nweru chita; l'iphemiphe ọbule ono, o nweru ono bukota ẹku nna ẹphe. ² Jékoṣu abya aphukwaaphu l'ẹ tọ buhedu umere, Lébanu shi emejeru iya b'o mekwaduru iya.

³ Ya ndono; Ojejoje asu Jékoṣu: “Tugbua lakfu ndibe unu l'alì nna ngu phe. Ya a-nọ-ọ swiru ngu.”

⁴ Tọ du iya bu; Jékoṣu abya ezia t'e je ekuaru iya Rechelu yele Lii t'ẹphe byakfuta iya l'egu l'ẹke elu iya nọ. ⁵ Ẹphe erua; yọ su ẹphe: “Lẹ ya phuwaru l'ẹ tọ buhedu ẹge nna unu

shi emejeru iya umere be oomeru iya eya nta-a. Obule Nchileke ke nna iya be swiru iya-a. ⁶ Unu makotaru-a le ya gude ike iya l'o ha jeeru nna unu ozi. ⁷ E megee; nna unu ekputale iya-a; gbanwee aswa ozi iya ugbo iri. Obenu le Nchileke te kwekwanu t'o merua ya ehu. ⁸ Oobuje; o -su l'oo elu ndu ophu turu iphe poopoo bu aswa ozi iya; elu ono -bya omu unwu; yo mushikota unwu, turu iphe poopoo. Teke o suru l'o bu ndu ophu dengashiru iphe edengashi a-buru aswa ozi iya; elu ndu onanu -bya omu unwu; yo mushilephu unwu, dengashiru iphe edengashi. ⁹ Oo ya bu; l'o bu Nchileke rutaru elu nna unu nu yebedua.

¹⁰ "Oge teke elu agbaje l'okée; be ya rojeru nro; phua mkpi ndu ophu dengashiru iphe edengashi; phua ndu ophu turu iphe poopoo; me ndu ophu deberu iphe edebe; l'eke oochi ndu ophu. ¹¹ Ojosi Nchileke abya ekua ya le nro ono; su iya: 'Jekopu!' Ya aza iya. ¹² Yo su iya: 'Paliduduphu enya apali; phu le mkpi ono, echikota elu ono be bukota mkpi, dengashiru iphe edengashi; ndu ophu turu iphe poopoo; me ndu deberu iphe edebe. Iphe kparu iphe o du ege ono bu le ya phuwaru iphe Lebanu eme ngu. ¹³ O bu yebedua bu Nchileke ke Betelu. Betelu bu eke ono, i wuru manu l'eli mkpuma; bya aburu eke ono, i kweru yebe Nchileke ukwa ono. Gbeshilekwaphu nta-a lufu l'ali-a; la eke, a muru ngu.' "

¹⁴ To du iya bu; Rehelu yele Lii abya eyeeru iya onu; su iya: "O nwekwaduru okè, gbaru

èphe l'iphe nna èphe. ¹⁵ ?Nna èphe ta agùbedua èphe ndu òhodo. È t'ò bùlekwa l'e reru èphe erere; obenu l'okpoga, a kwaru l'ishi èphe b'ò kpaphushiwaru. ¹⁶ O doru ènya l'iphe, bù èku ono, Nchileke nataru nna èphe ono; bè bù nk'èphe; mề k'unwu èphe. Oo ya bù t'i mee iphe, bù iphe, Nchileke sùru t'i mee!"

¹⁷ Tò dù iya bù; Jékòpu abya achìta unwu iya; mề unyomu iya ye l'eli ìnya-ivu; ¹⁸ bya achìru elu iya l'ò ha yee l'ifu; mề l'iphemiphe òbule, o setakotaru lẹ Padanu Áramu; yò bùru èphe òla kẹ nna iya, bù Áyizaku l'alì Kénanu.

¹⁹ Teke Lébanu jeru tẹ ya je ebyishia aturu iya èji bè Rechẹlu jeru je ezikoo unwu ntẹkpe nna iya ono. ²⁰ Jékòpu agbakpuru Lébanu, bù onye Áramu l'akọ; kẹ l'ẹ to kfuduru iya lẹ ya abyawa agbala. ²¹ Yò chìta iphemiphe òbule, o nweru gbalaa; je adaa Ènyimu Yufurétusu; tughua ọzo, nọ l'e gude eje l'alì ugvu Gíledu.

Lébanu achì Jékòpu t'ò gude

²² Ya ndono; yo be mbọku k'ẹto k'òphu Jékòpu gbalaru; ama eje agbaaru Lébanu lẹ Jékòpu gbalaakwaru. ²³ Yò chìtawaphu ndu abubu iya; èphe achìru Jékòpu tughua. Yo be lẹ mbọku k'ẹsaa ya; èphe agbakfu iya l'alì ugvu Gíledu. ²⁴ Obenu lẹ Nchileke byakfutaru Lébanu, bù onye Áramu lẹ nrọ l'enyashi; sù iya: "T'ò kwabẹnuphu ènya: t'ẹ b'ò dukwa iphe, oo-kfuru nù Jékòpu! T'ẹ b'ò kfukwaru iya k'ọma; to kfuru iya k'ẹjo iya!"

25 Teke Lébanu chị-kfuru Jékoṗu bẹ́ Jékoṗu gvubewaru ụlo-ékwà iya l'alì ugwu Giledu. Lébanu yẹ́le ndu abụbu iya ono ẹ́phe l'iya yì ono abya egvukwaaphu ụlo-ékwà nk'ẹ́phe l'ẹ́ke ono. 26 Lébanu asụ́ Jékoṗu: “?Bụ́ ngunu b'i meru iya ẹ́ge-a; gude ụgho; chịta ụnwu iya, ya keru ngu l'ọ́ bụ́ ndu a lụ́taru l'ọ́gu? 27 ?Bụ́ ngunu meru iphe ì ghọru iya ụgho; gbalaa l'edomi? ?Bụ́ ngunu kparu iphe ẹ́ ti kfuduru iya ẹ́ya; k'ọ́phu ya ga egude ẹ́hu-ọ́tso-ẹ́na; gude egvu; mẹ́ nkwa; mẹ́ une dua unu? 28 Nggwu emee tẹ́ ya ba anma ụ́nwunwa iya; mẹ́ ụ́nwegirima ono, ya keru ngu ono akpa; sụ́ ẹ́phe t'ẹ́phe lawaru. I mekwaru umere onye eswe. 29 Ya ga emekwa ngu iphe; ọ́ kwa-a lẹ́ Nchileke kẹ́ nna ngu bẹ́ byakfutaru iya nụ́ lẹ́ nrọ́ l'enyashi; sụ́ iya: ‘Tẹ́ ya kwabẹ́nuphu ẹ́nya: t'ẹ́ b'ọ́ dụ́kwa iphe, ya e-kfuru nụ́ ngu! Tẹ́ ya be ekfukwaru ngu k'ọ́ma; ya te ekfuru ngu k'ẹ́jo iya!’ 30 Nta-a b'ì tųgburu alala; kẹ́ l'obu ufu nna ngu dụ́wa ngu. Ọ́ bụ́; ?bụ́ ngunu kparu iphe i zitaru ụ́nwu ntẹ́kpe iya.”

31 Jékoṗu asụ́ Lébanu: “L'ọ́ kwa ẹ́gvù bẹ́ ya shi atsụ́; kẹ́le ya rịru l'ìi-nata iya ụ́nwu ngu ono, i keru iya ono k'ẹ́huka. 32 A bya lẹ́ k'ụ́nwu ntẹ́kpe ngu; ọ́ -bụ́ru l'ì phụ́ru onye gude iya nụ́ bẹ́ ndzụ́ ta aphọ́dukwaru onye ọ́bu. Nta-a kwa t'ì nọ́du l'ifu ndu abụbu ayi-wa; gude ẹ́ka ngu chọ́o t'ì maru; ?o nweru iphe ngu, ya gude? O -nweru ọ́phu i phụ́ru; nggwu ewota iya!” Jékoṗu ta ma lẹ́ Rechẹ́lu zikoru ụ́nwu ntẹ́kpe ọ́bu.

33 Tọ́ dụ́ iya bụ́; Lébanu abya abahụ́ l'ụ́lo-ékwà Jékoṗu; mẹ́ kẹ́ Lii; mẹ́ k'ụ́nwanyi labụ́ ono,

ejeru unyomu iya ozi ono; chokota iya; ophu o dudu iphe, o phuru. Yo shi l'ulo-ekwa Lii bahu le ke Rechelu. ³⁴ Ama le Rechelu be woru unwu ntekpe ono nwua l'iphe, anoduje anodu l'eli inya-ivu; nopyabe iya. Lebanu abya achiko iphe, no l'ulo-ekwa ono voshia avoshi; to du iphe o phuru.

³⁵ Rechelu asu nna iya ono: "Onye nwe mu nu; te b'o ghukwa ngu eghughu; le ya te gbeshidu egbeshi li byaru-a; o kwa nsọ eme iya." Lebanu ekwe iya; bya achọ unwu ntekpe ono nta; chọ ya imo; to phu iya.

³⁶ Iphe awata oghu Jekopu eghughu; yo su Lebanu: "?Bukpo awe be ya mesweru ngu ono?" Mbụ; "?bu egbe ejo iphe ngunu be ya mekpooru, kparu iphe ichi iya ke kparakpara ege-a? ³⁷ Nta-a, i tukowa iphe iya vọ avovo-a; ?bu ngunu bi phuru, bu nke ngu, no iya nu. O -buru l'o nweru iphe i phuru; wofuta nu iya l'ifu ndibe unu-a me ndu nk'ia-a; t'ephe kfua onye achọ ibe iya okfu le nggu l'ia!

³⁸ "Lime ukporo afa-a, nggu le iya buru-a; ? o nweru aturu ngu; me eghu ngu m'ọ nanu, phejeru nwa. ?Te ya wotajeru anu ebyila ngu m'ọ nanu taa. ³⁹ O -buru l'o nweru elu ngu ophu anu-egu-egbudu taru; ?ya vulatajeru ngu odzu iya; ?to budu yebedua gedegede be oobujeru usu su. Iphe bu iphe ngu, e zitaru l'eswe; m'o bu l'enyashi: ?o nweru ophu e ti sutedu te ya kfua ngu ugwo iya. ⁴⁰ Lewaru iphe yebe Jekopu shi ejeje: Anwu shi egheje iya egheghe l'eswe; oyi eshi abyaje iya atsugbu l'enyashi; mgbenya te edzubua ya. ⁴¹ O bu ege ono be ya jekotaru ngu

iya ukporo afa ophu. L'ime ukporo afa ono be ya gude afa iri l'eno jeeru ngu ozi l'ishi unwu ngu ephe ebo. Afa ishingu ophu phoduru nu be ya gude cheeru ngu elu ngu. Ugwo ozi yebe Jekopu b'i gbanweru ugbo l'ugbo iri. ⁴² Ndege Nchileke ke nna mu; mbu Nchileke ke Ebirhamu; mbu onye Ayizaku atsụ egvu ta anoru swiru mu; m'i gbabe mu eka otu; chia mu. Obenu le Nchileke phwaru ntakfuru, mu eje; me ege mu esetabe akanya, kparu iphe o baru ngu mba l'enyashi unyaphua."

⁴³ Lebanu asu Jekopu: "Unwanyi-a kwa unwu mu; unwegirima-a aburu unwegirima mu; elu-a abukotaru elu mu. Iphemiphe obule-a, iile enya-a l'o ha bukota nke mu. O bu; ?bu ngunu be mu e-me l'okfu ehu unwu mu-a; me unwegirima-a, ephe mushiru-a. ⁴⁴ Ngwa-a; bya t'ayi gbaa ndzu t'o buru ekebe noduru nggu l'iya!"

⁴⁵ To du iya bu; Jekopu abya apata mkpuma gvube; yo gvuru l'o bu itso. ⁴⁶ Yo su ndibe ephe ono t'ephe kpakoo mkpuma. Ephe abya akpaa mkpuma kube. Ephe anodu l'iku ikpo mkpuma ono ria nri. ⁴⁷ Lebanu agua eke ono Jega Sahaduta;* Jekopu agua ya Galidu.†

⁴⁸ Lebanu asu: "Ikpo mkpuma-a be bu ekebe nggu l'iya ntanu-a." O bu iya kparu iphe a guru iya Giledu ⁴⁹ E kukwaru iya phu Mizupa‡ ke l'o

* **31:47** 31:47 Iphe "Jega Sahaduta" bu l'okfu Aramu bu "Ikpo-mkpuma, l'agba ekebe". † **31:47** 31:47 Iphe "Galidu" bu bu "Ikpo mkpuma, l'agba ekebe." ‡ **31:49** 31:49 Iphe Mizupa bu bu "Ulo-eli eke nche."

suru: “Tẹ Ojejoje chejekwa ẹphe nche teke ẹphe gbakahutsuaru tugbua. ⁵⁰ I -mee unwu mu-a ẹji; ọ dudu buru l'i jeru je alua unwanyi ọdo; a gufu ẹphe ẹbo; a makwaru-a l'ẹ tọ nwe du onye, ayi ẹya nọ l'ẹke-a; ọ bu; nyatakwa lẹ Nchileke bu onye ekebe nggu l'ia.”

⁵¹ Lébanu asukwaphu Jékọpu: “Owaa bu ikpo mkpuma-a; mẹ itso-mkpuma-a, ya kpọberu t'ọ nọkahu nggu l'ia. ⁵² Ikpo mkpuma-a bu iphe ekebe. Ẹge ono kwaphu bẹ itso mkpuma ono bu iphe ekebe l'ẹke nggu l'ia nọ. Ya te eswetakwa ikpo mkpuma-a bya ọcho iphe e-me ngu nọ l'ẹka iya ophu. Ophu nggubedua 'eswetakanu ikpo mkpuma ono; mẹ itso mkpuma ono bya ọcho iphe e-me mu nọ. ⁵³ Tẹ Nchileke kẹ Ébirihamu, bu Nchileke kẹ Nahọ; bukwaruphu Nchileke kẹ nna ẹphe kpee nggu l'ia ikpe!”

Tọ du iya bu: Jékọpu abya egude ẹpha Nchileke ono, nna iya, bu Áyizaku atsu egvu ono riaru iya angu lẹ ya ta adakadu ndzọ ono, ẹphe gbaru ono. ⁵⁴ Jékọpu abya anọdu l'eli ugvu ono gwoo ẹja; bya ekukoo ndu abubu iya; ẹphe abya eria nri. Ẹphe eriebetsua nri ono; jiko radu l'ẹke ono l'enyashi mbọku ono.

⁵⁵ Yo be l'onmewa utsu; Lébanu abya anmatatsua unwunwa iya; mẹ unwu iya ono akpa; bya agooru ẹphe onu. Yo metsua; laphushia azu l'ufu iya.

32

Jékọpu akwakọbe k'ọkpofu Iso l'ifu

¹ Jékpọpu atugbua; yọ bụru iya alala. Yo jenyaa; ụnwu ojozi Nchileke awụ-kfuta iya. ² Jékpọpu aphulephu ụnwu ojozi ono; sụ: “Ha! Ẹke-a bụkwa ọdu ndu soja Nchileke!” Yọ gua ẹke ono Mahanayimu.*

³ Jékpọpu abya eyefu ndu ozi iya t'ẹphe vuru iya ụzo jekfu nwunne iya; mbụ Íso ị Sényi l'alị Édọmu. ⁴ Yo zia ẹphe; sụ: “Ọwaa iphe, unu ekfuru nnajiufu iya; mbụ Íso. Unu sụ iya ị nwozi iya; mbụ Jékpọpu sụru l'ọ bụ l'ẹke Lébanu bẹ ya shi keshinu ono butaru jeye nta-a. ⁵ Ị nta-a bẹ ya nwewaru eswi; nweru nkakfụ-igara; nweru aturu; mẹ egbu; nweru ohu: unwoke l'ụnwanyi. Ya eyefu ndu ozi iya-a t'ẹphe byakfuta nggube onye nwe mu nụ t'a maru; ?m'i kwee tẹ ya bata?”

⁶ Ndu ozi ono ejeebe; lata bya asụ Jékpọpu: “L'ẹphe jekfukwaru nwunne ngu ọbu; mbụ Íso. Ị nta-a b'ọ chikwa ụnu madzụ l'abya ngu ndzuta.”

⁷ Meji atọfu Jékpọpu; yọ tsulahaa egvu. Yọ bya ekekahu ndu yele iya yi uzi labụ; bya ekee aturu iya; egbu iya; eswi iya; mẹ inya-ivu iya uzi ẹbo ẹbo kwaphu. ⁸ Yọ rịa; sụ: “Teke ọ -bunuru ị Íso byaru bya etso uzi lanụ ọgu; t'uzi lanụ ọphụ phoduru nụ gbalaa.”

⁹ Jékpọpu abya ekfuru nụ Nchileke; sụ iya: “Nggube Nchileke kẹ nna mu oche, bụ Ẹbirhamu; Nchileke kẹ nna mu, bụ Áyizaku; nggube Ojejoje; onye sụru tẹ mu lashia azụ l'alị, a mụru mu; lakfu abụbu mu pẹ; l'ii-me-e t'iphe

* 32:2 32:2 Iphe Mahanayimu bụ bụ “Ọdu ndu ọgbo soja labụ”.

duru mu lẹ mma; ¹⁰ mbụ mụbe onye ta agbadu kẹ t'i meeru mu ọhuma ono, i mekotaru mu ono; ọphu mu 'adukpodua nụ kẹ t'i mekotaru mu iphe ono, i kwekotaru mu ukwa, l'ii-meru mụbe nwozi ngu ono. Teke mu daru Ịnyimu Jọdanu-a; bẹ bụ mgboro bẹ mu kpakfụ. Obenu lẹ nta-a bẹ mu jakawaru okpa ụzo labu. ¹¹ Ya ekfu anụ ngu sụ t'ị dzota iya l'ẹka nwunne iya Íso; kẹle ya atsu egvu l'oo-bya bya afuuru iya; mẹ unwanyi iya-a; mẹ unwegirima ephe. ¹² Obenu l'i kfuru sụ l'ii-me t'iphe duru mu lẹ mma; mekwaaphu t'awa mu ha l'igwe l'ọ bụ eveve mgbogidi ịnyimu; bụru 'aguta aguta."

¹³ Yọ radu l'ẹke ono l'enyashi ono. Yọ bya eshi l'iphe ono, o nweru ono fota iphe, oo-gude meeru Íso iphe-oma. ¹⁴ Iphe, ọ fotaru bu: ukporo nne egbu iri; ukporo mkpi; ukporo nne aturu iri; owaa ukporo ebyila. ¹⁵ Yọ bya afotakwaphu ukporo nne inya-ivu; lẹ nne inya-ivu iri yele l'unwu iya; ukporo nne eswi ebo; oke eswi iri; ukporo nne nkakfu-igara; mẹ oke nkakfu-igara iri. ¹⁶ Jékọpu edokota elu ono iche l'iche; yeshia ndu ozi iya t'ephe switsuaru iya iche iche. Yọ sụ ephe: "T'ephe vuru iya ụzo tugbua! Wo ephe t'ephe tushiaru onwephe ubara; t'ẹ b'ọ dụ onye yele k'ibe iya a-tugbabe."

¹⁷ Yọ sụ onye ọphu vu ụzo: "Ọ -buru l'unu lẹ nwunne iya; mbụ Íso dzudaru; yọ jị ngu: '?Unu bụ ndibe onye? ?bụ awe bẹ unu eje? ?bụ onye nwekota elu-a, kuru unu l'ifu-a;' ¹⁸ unu sụ iya: 'L'ọ kwa nwozi iya; mbụ Jékọpu nwe iya. Ọle ọ kwanu iphe ọ nuru t'e wotaru onye nwe mu nụ

Íso; le yebedua abyakwa-a; obu l'ò nòkwadua l'uzo azu.' ”

¹⁹ Yo kfukwaruphu ndu k'èbo; ndu k'èto; mē iphe, bu ēge ēphe hakōta, etso elu ono: “L'ò kwaphu iphe ono ya kfuru ono bē unu e-kfukotarū Íso teke unu l'iya dzudaru. ²⁰ Olobu; unu nyatakwa sū iya le nwozi iya; mbū Jékōpu abyakwa-a.” Iphe Jékōpu rīru bu l'iphe ono, ya nūru; yo vuta ūzo ono e-mee Íso t'obu jizita iya; k'òphu bu teke Íso phūru iya; t'o kweru nata iya. ²¹ Tò dū iya bū; e rutakota iphe ono, o gude eje ome iphe oma ono; ēphe evuru iya ūzo tūgbua; yebedua, bu Jékōpu aradū l'òdu ēphe l'enyashi ono.

Jékōpu yēle Nchileke agba mgbā

²² Jékōpu abya eduta unyomu iya ēphe ēbo l'enyashi ono; duta ūnwanyi labū ono, e deru iya t'ēphe jejeru unyomu iya ozi ono; dutakwaphu ūnwegirima nk'iya ēphe iri le nanū; duta ēphe je adaa Ēnyimu Jábōku dafū azū iya ophu. ²³ Yo dughatsua ēphe ēnyimu ono; latashia azū bya egwotakota iphemiphe obule, o nweru gwofu azū ēnyimu ono azū iya ophu. ²⁴ Tò dū iya bū; Jékōpu anòdu l'ēke ono nwenkinyi iya. Yo nweru nwoke lanū, byaru nū yēle iya agbalēphu mgbā jeye nchi abūru pētekengu. ²⁵ Nwoke ono abya amaru le ya te egudeghedu Jékōpu; woru ēka byia ya l'òkpu-nka l'ēphe agbakwadua mgbā ono; nka agbūfu iya. ²⁶ Yò sū Jékōpu t'ò haa ya tē ya la; le nchi abyawa abōhu!

Jékōpu asū iya “Lē ya ta ahakwa iya t'ò la; gbahaa l'ò gōru iya onu.”

27 Nwoke ono aji iya epha iya.

Yọ sụ iya l'epha iya bụ Jékọpu.

28 Nwoke ono asụ iya l'epha iya ta abuhedu Jékọpu. Iphe ọo-bụ bụ Ízurelu;† kele yele Nchileke ghawaru iya; yele madzụ aghaa ya; yo mekputakota.

29 Jékọpu asụ iya: “Byiko; t'ọ kọnuaru iya epha iya.”

Nwoke ono aji iya: “?I gude epha iya eme ngunu?”

Yọ bya agooru Jékọpu onu l'eke ono. 30 Ya ndono; Jékọpu agụa eke ono Penuwelu;‡ sụ: “Lẹ yele Nchileke phuru ifu l'ifu; ya anọdukwadua ndzụ.”

31 Jékọpu eswedelephu Penuwelu; ẹnyanwu-ahata-wa. Yo gbe etewa nụ ọkpa; lẹ k'ọkpu-nka ono, a gbụfuru iya ono. 32 Ọ bụ iphe ono kparu iphe ndu Ízurelu ta atajedu ájí, likfuru l'enu nka; mbụ jeye ntanụ ọwaa; ke l'ọ bụ l'eke ájí anoje l'enu nka b'e byiru Jékọpu eka ono.

33

Jékọpu yele Iso edzuda

1 Jékọpu apalia ẹnya; phua Iso yele unu madzụ, ọ chị abya. Yọ bya achita unwegirima iya keeru Lii yele Rechelu; me unwanyi ebo phụ, bụ ndu ejeru unyomu iya ozi phụ. 2 Yọ bya achiru unwanyi ebo ono, bụ ndu ejeru unyomu iya ozi ono yele unwu ephe ye l'uzo ifu. Yọ bya

† 32:28 32:28 Iphe Ízurelu bụ bụ “Onye yele Nchileke agba mgba.” ‡ 32:30 32:30 Iphe “Penuwelu” bụ bụ “Ifu Nchileke”.

edobe Lii yẹle ụnwu iya l'azu ndu ophu; bya edobe Rechelu yẹle Jósefu; ephe ekpechi azu. ³ Yẹbedua evutaru ephe ụzo. Yo jekfudelephu nwunne iya ono; bya ebyiaru iya ikpere ugbo esaa.

⁴ Ya ndono; Íso agbakfube iya; je atụ iya gbirimu; gbakua ya aka l'olu; nmaa ya akpa; bya etsua ya onu. Ephe ebo ajiko wata ekwa.

⁵ Íso abya apalia enya; phụ ụnwanyi ono yẹle ụnwegirima ono; bya ajị ya: “?Bụ ndu ole; mbụ ndu owaa, nggu l'ephe yi-a?”

Jékọpu asụ iya: “L'ọ kwa ụnwegirima, Nchileke gude k'eze-iphe-oma nk'iya nụ yẹbe nwozi ngu.”

⁶ Ụnwanyi labụ phụ, ejeru unyomu iya ozi phụ yẹle ụnwegirima ephe abyaruta; bya efooru iya ifu l'alị. ⁷ Lii yẹle ụnwegirima nk'iya abyakwaphu bya efokwaaru iya phụ ifu l'alị. Jósefu yẹle Rechelu abyakpe azu bya efokwaaru iya phụ ifu l'alị.

⁸ Íso ajị iya: “Igweligwe elu phuu, yẹle iya dzuru l'uzo phụ; ?bụ kẹ ngunu?”

Jékọpu asụ iya l'ọo iphe, ya gude eme t'obu dụ nggube onye nwe mu nụ mma l'ẹke ya nọ.

⁹ Íso asụ iya: “Nwunne mu; mẹ ya gbe nweekwaru iphe nshinu; wotaru iphe ngu nweru.”

¹⁰ Jékọpu asụ iya: “Wawakwa! Ọ -buru lẹ ya buphu nwunne ngu l'oswiya; natanu iphe-a, ya nuru ngu-a! L'ẹge i shiru nabata iya bẹ ifu ngu dulekwa iya phụ l'ọ bụ ifu Nchileke.

¹¹ Byiko; t'ọ nataru iphe ono, ya wotaru iya ono; kẹle Nchileke meekwaru iya eze-iphe-oma; ya

enwekotawa iphemiphe obule, mkpa iya duru iya.” Jékọpu aronyaa ya; yo kwa nata iya.

¹² Iso asụ: “Unu t'ayi la! Yẹbedua e-vutaru unu ụzo.”

¹³ Jékọpu asụ iya: “Onye nwe mu nụ; ị marua l'unwegirima-a te shihudua ike ohuma. Odo aburu ị ya eme ị ya leta aturu-a; mę eswi ndu owaa, mụshiru unwu k'ophungu-a ęnya; kę l'e-gude ike chita iya ęge ono tugbua; mbu-a m'oo ujiku lanu be ephe a-nwushihukotakwa. ¹⁴ Oo ya bu; onye nwe mu nụ; vururu yębe nwozi ngu uzo tugbua. Yẹbedua a-tokelephu nwehu letso elu-a; mę unwegirima-a gbururu jeye ya abyakfuta ngu ị Sęyi.”

¹⁵ Iso asụ iya: “Tę ya hanuru unwoke ndu nk'iya haaru iya t'ephe l'ephe yiru.”

Jékọpu asụ iya: “T'ọ haaru. L'iphe, bu iphe du iya mkpa buphu ị nggube onye nwe mu nụ kweru nabata iya l'oswiya.”

¹⁶ Tọ du iya bu; Iso egbeshi mboku ono; yo buru iya ọla Sęyi. ¹⁷ Jékọpu aswĩa ya ị Súkọtu. Yo rua Súkọtu bya akwata ufu buru l'ęke ono; bya atushiaru elu iya mkpu. O bu iya meru iphe eeku ęke ono Súkọtu.*

¹⁸ Jékọpu eshi ị Padanu Áramu; laruta Shékemu l'alị Kėnanu; to nwe iphe meru iya nụ. I -nodu l'odu ęke ephe nọ; nggu ele mkpukpu ono ęnya. ¹⁹ Yo gude ukporo mkpola-ocha ise zuta unwu Hamo alị ęke o gvuberu ulo-ękwà iya. Hamo ono bu iya bu nna Shékemu. ²⁰ Yo

* **33:17** 33:17 Iphe, “Súkọtu” bu bu “Eke, eedobeje ishi.”

buru l'ẹke ono b'ọ kpuru ẹnya-ngweja; kua ya Elu-Elohe† ke Ízurelu.

34

E guderu Dayina k'ẹhuka

¹ Yo be ujiku lanu; Dayina bu, nwata mgboko, Lii mutaru Jekopu akpafushia uri l'ẹke unwanyi ali ono. ² Shékemu aphua ya; gude iya k'ẹhuka; raa; shi ege ono mebyishia ya. Shékemu ono bu nwatibe Hamo; onye Hevu, bu eze achi onu-ogo ono. ³ Nwatibe Jekopu ono; mbu Dayina atsomahu Shékemu; yo bya eyeru iya obu; swalahaaru iya aswaru. ⁴ Ya ndono; Shékemu asu nna iya; mbu Hamo t'o luru iya nwamgboko ono t'o buru nyee ya.

⁵ To du iya bu; Jekopu abya anua le nwatibe iya; mbu Dayina b'e gudekwaru k'ẹhuka; fatoshia; kwe no-kirishia nwandoo jeye unwegirima iya ndu k'unwoke eshi l'ẹke epe shi nodu eche elu lata.

⁶ Ya ndono; Hamo, bu nna Shékemu atugbua jeshia te yele Jekopu kfugba. ⁷ Unwu Jekopu anulephu iphe ono, meru nu ono; wu-latashia. Ndumashi; me ehu-eghughu eji epe obu; kele Shékemu meru ndu Ízurelu iphe-iphere l'o raru nwatibe Jekopu, bu iphe, e ta gba du t'o mee.

⁸ Hamo asu epe: "Le nwatibe iya-a; mbu Shékemu be obu iya dukwa l'ẹke nwatibe unu-a no. Byiko; unu kenua ye eya t'o lu. ⁹ T'unu l'ẹpe lugbaje nu nwanyi: mbu t'unu kejee epe

† 33:20 33:20 Iphe "Elu-Elohe" bu bu "Nchileke bu Nchileke ke ndu Ízurelu."

nwanyi; ẹ̀phebedua ekee unu. ¹⁰ Ọ -bùru l'ọ dabaru unu l'obu; unu eburu l'alì ayi l'ẹ̀ke-a. Alì b'ẹ te gbe achọdu achọcho. Ọ -bùru nghọ; unu agba iya. Ọ -bùru alì; unu azùshia ya."

¹¹ Shékemu asù nna Dayina; mẹ unwunne iya: "Unu kweru t'unu l'ẹ̀phe gbaru. Iphe, bụ iphe unu sùkpooru tẹ ya nù unu bẹ ya a-nùkwa unu. ¹² Unu kfua iphe, ya a-kwaru unu lẹ nwada unu; unu ekfukwaaphu iphe, ọ dọ unu tẹ ya meeru unu. Iphe, bụ iphe, unu sùru tẹ ya kwaa bẹ ya a-kwaru unu. Ọ bùlephu t'unu kee ya nwamgbọko ọwaa tẹ ya lụa."

¹³ Ụnwegirima Jékoṗu abya oyeru Shékemu yẹ nna iya mbụ Hamọ ọnu; woru akọ ye iya; okfu k'egude ono, e guderu nwunne ẹ̀phe mebyishia ono. ¹⁴ Ụnwegirima Jékoṗu ono asù ẹ̀phe: "Tùswekwa! L'ẹ̀phe te ewotakwa nwunne ẹ̀phe kee onye akpapyì. Ọo-bùkwaru ẹ̀phe iphe-iphere mẹ ẹ̀phe -mee ya. ¹⁵ Ẹge ee-me iya; ẹ̀phe ekweta bụ t'unu wata ome l'ọ bụ ẹ̀phebedua: mbụ t'iphe, bụ nwoke l'unubèdua buje ugvu. ¹⁶ Teke ono; unu l'ẹ̀phe alùgbalahaa nwanyi. Teke ono kwaphu; unu l'ẹ̀phe abya ebua ẹ̀ghirigha; ghọ ndu lanu. ¹⁷ Ọlobu; ọ -bùru l'unu te ekwedu ẹge ono, ẹ̀phe kfuru ono; bushia útsù; bẹ ẹ̀phe e-dutakwa nwunne ẹ̀phe lashia."

¹⁸ Iphe ono, ẹ̀phe kfuru ono adu Hamọ yẹle nwatibe iya Shékemu mma. ¹⁹ Nwokorọbya ono, bụ iya b'a kakọta ọkwabe ugvu l'ufu nna iya ono te emekpodua mbekwa l'iphe ono, ẹ̀phe kfuru iya ono; kẹle nwatibe Jékoṗu ono bẹ dọ l'iya phụ mma. ²⁰ Tọ dọ iya bụ; Hamọ yẹle nwatibe iya

Shékemu atugbua jeshia l'obu-edukfu mkpukpu ephe; t'ephe kfulu iya ephe. ²¹ Ephe erua je asu ephe: “Le ndu-a be umere ephe dukwa mma. L'aa-hakwa ephe t'ephe buru l'alì-a; tusaru ehu; nodu iya agba ngho; keshinu ophu ali daburu phorongu, ephe e-buru. Odo aburu l'ephe l'ephe a-nodu alugba nwanyi. ²² Obenu le temanu ndu ono ekwe l'ephe l'ephe e-buru; tuko buru ndu lanu be ndu k'unwoke ayi l'ephe ha e-bukota utsu; l'o bu ephebedua. ²³ ?Unu ta amadu l'elu ephe; eku ephe; me iphe bu anu odo, ephe nweru enweru a-bukotaru nk'ayi? Oo ya bu; unu t'ayi kweta iphe, ephe kfulu; k'ophu ephe e-kweta buru l'alì ayi-a.”

²⁴ Iphe, bu unwoke mkpukpu ono l'ephe ha, bu ndu lufutaru l'obu-edukfu ono ekwetakota iphe Hamo yele nwatibe iya kfulu; a bya ebushikota ephe utsu.

²⁵ A nolephu abali eto teke ephe nokwadia onya ugwu ono; unwu Jekopu umadzu labu; ndu ophu ephe le Dayina shi le nne lanu, bu iya bu Simiyonu; me Livayi egbeshi mita ogumbeke ephe je afuaru ndu mkpukpu ono l'otu-l'ukfu. Ephe eje etso ndu mkpukpu ono ogu; jiko iphe, bu unwoke, no iya nu gbugee. ²⁶ Ephe egbua Hamo yele nwatibe iya Shékemu; bya eduta Dayina l'ulo Shékemu; yo buru ephe alala. ²⁷ Unwu Jekopu awuda le mkpukpu ono yele odzu ono, kuru iya nu ono; je akwaa ephe

l'okwata* l'okfu nwunne ephe ono, e guderu k'ehuka mebyishia ono. ²⁸ Ephe kpukoru aturu ephe; kpukoo eswi ephe; me nkakfu-igara ephe; jiko iphemiphe obule, bu ke ndu mkpukpu ono gwoo; mbu gwoo gwoo me iphe ophu notsua l'egu. ²⁹ Ephe gwokotaru eku ephe; kpukota unwanyi ephe; me unwegirima ephe le ndzu; bya gwoo tutua l'ulo ephe.

³⁰ To du iya bu; Jekopu asu Simiyonu yele Liviayi: "Owaa egbe iphe ophu unu kpataru iya nta-a! Nta-a be unu meru te ya buru ejo madzu l'eke ndu ali-a no; mbu ndu Kenuanu yele ndu Perezu. ?Mgbe unu marua le ya ha nwanshi. Ephe -zakota nta-a bya afuru iya be yele ndibe iya a-bukwaru kpurupyata!"

³¹ Ephe asu iya: "?O gbakwanuru t'o mee nwunne ephe l'o bu nwanyi okpara ege ono, o meru iya ono?"

35

Jekopu akwala Betelu

¹ Ya ndono; Nchileke asu Jekopu: "T'o kwalia lasha Betelu je eburu." Su iya: "O -rua; t'o kparu yebe Nchileke enya-ngweja; mbu yebe Nchileke ono, byakfutaru iya nu l'o shi agbaru nwunne iya iso oso ono."

² To du iya bu; Jekopu asu ndibe iya; me ndu ephe l'iya bu: "T'ephe pakotakwaru iphe, bu nte ndu ohodo, ephe gude haa; ephe emee onwephe

* **34:27** 34:27 Okwata bu ogwo iphe madzu l'ike; gwoo ya k'ophu bu l'e to nwedu ophu a haru iya. Okwata bu iphe etsoje l'eke aalu ugu; m'o kwanu l'eke utsu ada.

t'ephe du nso; yeshia uwe ephe; chitatsua ophu ka mma yee. ³ L'ephe abyakwa oje Bételu, eke ya a-kpuru Nchileke enya-ngweja. Nchileke bu onye ono, dzoru iya nu teke ono, ya shi eje ntakfuru ono; buru onye, chekotaru iya nu l'iphe bu ege ya jekotaru iya." ⁴ Ya ndono; ephe atuko iphe, bu nte ndu ohodo ono, ephe doru ono nu Jékopu; tukokwaphu iphe-nchi ephe yeshia nu Jékopu. Jékopu achita iya lia le mkpuli achi, no le Shékemu. ⁵ Ephe akwalia tugbua; Nchileke emee; egvu egudekota iphe, bu ndu mkpukpu, no-pheru ephe mgburumburu; k'ophu bu l'e t'o dudu ndu turu iya ama k'oje ephe ochi oso.

⁶ To du iya bu; Jékopu yele ndu ephe l'iya yi ejee bya ejerua Luzu, bu iya bu Bételu l'ali Kénanu. ⁷ Yo kpua enya-ngweja l'eke ono; bya agua eke ono Elu Bételu;* ke l'o bu l'eke ono be Nchileke koshiru iya onwiya teke o shi agbaru nwunne iya oso.

⁸ Ya ndono; Debóra, bu nwanyi, heru Ribéka teke o shi buru nwata abya anwuhu. E woru iya lia le mkpuli ukfu achi, no le nsuda Bételu. Oo ya meru; e woru eke ono gua Alonu Bakutu.†

⁹ Jékopu eshitsulephu Padanu-Áramu lata; Nchileke abyakfuta iya odo bya agooru iya onu. ¹⁰ Nchileke asu iya: "Epha ngu bu Jékopu; ole tsube nta-a be epha ngu ta abuhedu Jékopu; epha ngu a-buru Ízurelu." Yo buru iya bu le Nchileke agua ya Ízurelu.

* 35:7 35:7 Iphe "Elu Bételu" bu bu "Nchileke ke Bételu";

† 35:8 35:8 Iphe "Alonu Bakutu" bu bu: "Achi Uzu-Ekwa".

11 Nchileke asu iya: “L’o yebedua, bu Nchileke bu Okaribe-Kakota-Ike. Ii-zu azuzu bya adu l’otu. Ii-meta ndu a-buru mba; metakwaphu mbakeshi. Ndu eze e-shi ngu l’ehu lufuta.

12 Ali ono, ya nuru Ebirihamu; me Ayizaku ono be ya anukwa ngu phu; l’anukwa iya phu unwu nwanwanwaranwa ngu.” 13 Nchileke ekfutsuaru yeru iya; haa ya l’eke ono tugbua.

14 Jekopu abya apalia mkpuma gvube l’eke ono, Ojeje nodu kfuru yeru iya ono; bya awua mee l’eli iya; wukwaa ya phu manu; gude gwaa ya. 15 Jekopu agua eke ono, Nchileke no kfuru yeru iya ono Betelu.

Anwuhu Rechelu ye Ayizaku

16 Epe egbeshi le Betelu tugbua. Efuratu adulephu epe ntse; ime awata ome Rechelu. Ime ono ataa ya ike. 17 Teke ono, ime ono shiru ike ono be nwanyi, eswi iya ime suru iya: “T’e b’o tsushi egvu. L’o kwa nwata nwoke odo be o-mu.” 18 Yo byade otu-bu ume; gua nwata ono Benoni;‡ E mehetsua; nna nwata ono abya agua ya Benjaminu. §

19 Ya ndono; Rechelu anwuhu; e lia ya l’uzo, e shi eje Efuratu, bu iya bu Betulehemu. 20 Jekopu eswita mkpuma gvube l’eli ili ono. Mkpuma ono nophu l’eli ili ono jeye ntanu-a l’ekoshi l’o bu ili Rechelu.

21 Izurelu atugbukwaa odo; je egvube ulo-ekwa l’azu ulo-eli mkpukpu Eda. 22 Yo buru teke

‡ 35:18 35:18 Ipe “Benoni” bu bu “nwa, ya muru l’aphu.”

§ 35:18 35:18 Ipe “Benjaminu” bu bu “nwa, no iya l’eka-utara”.

Ízurelu bu l'ẹke ono be Rúbenu raru Biliha, bu nnuflu nna iya. Nna iya; mbụ Ízurelu anụ ya.

Jékoṗu mụtaru unwoke iri l'ẹbo.

²³ Ụnwegirima ke Lii bu Rúbenu, bu iya bu ọkpara Jékoṗu; me Símiyọnu; Lívayi; Júda; Ísaka; me Zébulọnu.

²⁴ Ụnwegirima ke Rechelu aburu Jósefu; me Bénjaminu.

²⁵ Ụnwegirima ke Biliha; mbụ onye Rechelu guderu egude bu Dánu; me Náfutali.

²⁶ Ụnwegirima ke Zilipa; mbụ onye Lii guderu egude aburu Gádu; me Ásha.

Ndu onanu bu unwoke, a mụshikotaru Jékoṗu le Padanu-Áramu.

²⁷ Jékoṗu alakfuta nna iya, bu Áyizaku le Mamure l'iku Kiriyatu Aruba, bu iya bu Héburonu, bu ẹke Ébirihamu yele Áyizaku shi jiko buru.

²⁸ Iphe Áyizaku nọru bu ụkporo afa tete; ²⁹ b'ọ nwuhuderu; lakfushia ndiche iya phe. O kakporu nka ọhuma. Yọ nwuhutsua ono; unwu iya; mbụ Íso yele Jékoṗu elia ya.

36

Eri Iso

¹ Owaa bu eri Iso, bu iya bu Édomu.

² Iso luru unwanyi ndu Kénanu. Nwanyi k'odungu bu Ada, bu nwatibe Elonu onye

Hetu. Nwanyi k'ẹbo ọ́ Ọholibama, ọ́ nwatibe Ana; ọ́kwaruphu nwanwa Zibiyonu onye Hevu. ³ Nwanyi k'ẹto ọ́ Basematu, ọ́ nwatibe Ishimelu; ọ́kwaruphu nwunne Nebayotu.

⁴ Ada mọ́taru Íso Elifazu; Basematu amọ́taru iya Ruwelu. ⁵ Ọholibama amọ́taru iya Jewushi; mọ́taru iya Jelamu; mọ́fua Kora. Ndu ono ọ́kọta unwu, a mọ́taru Íso le Kėnanu.

⁶ Íso abya eduta unyomu iya; mọ́ unwegirima iya ndu k'unwoke; mọ́ ndu k'unwanyi; duta iphe, ọ́ ndibe iya l'ẹphe ha; ruta elu iya; mọ́ iphe ọ́ anu, ọ́ kpataru le Kėnanu; yọ́ ọ́buru iya ọ́la ẹke, teru ẹnya l'ẹke nwunne iya; mbu Jekọpu bu. ⁷ Iphe ẹphe nweru hatabewa nshinu; k'ọ́phu ọ́ l'ẹphe ẹbo te ebukotahedu l'ekalanu. Elu ẹphe emee; alı́ ono, ẹphe ọ́ ndu mbyamumba ono te edzuche ẹphe ebubu. ⁸ Yọ́ ọ́buru iya meru iphe Íso, ọ́ iya ọ́ Ẹdomu jeru je eburu l'alı́ ugvu Séyi.

⁹ Ọwaa eri Íso, ọ́ nna ndu Ẹdomu teke o bu l'alı́ ugvu Séyi:

¹⁰ Ọwaa ẹpha unwu Íso: Elifazu ọ́ nwata nwoke ọ́phu Ada mọ́taru iya. Ruwelu ọ́ nwata nwoke ọ́phu Basematu mọ́taru iya.

¹¹ Unwegirima unwoke ọ́phu Elifazu mọ́shiru ọ́: Tėmanu; Omaru; Zefo; Getamu; mọ́ Kenazu.

¹² Elifazu nweru nwanyi ọ́phu ọ́ nnufu iya. Onye onanu ọ́ Tımına. Tımına mọ́taru iya nwata nwoke lanu, aza Amaleku. Ndu onanu ọ́ unwu-nwa Ada, ọ́ nyee Íso.

¹³ Unwegirima unwoke ọ́phu Ruwelu mọ́taru ọ́: Nehatu; Zera; Shama; mọ́ Miza. Ndu onanu ọ́ unwu-nwa Basematu, ọ́ nyee Íso.

14 Ụnwegirima unwoke ọp̄hu Oholibama m̄taru Íso b̄: Jewushi; Jelamu; m̄ Kora. Oholibama ono b̄ nwatibe Ana bya ab̄ru nwanwa Zibiyonu.

15 Ọwaa ndu b̄ ishi l'eri Íso ndo-ọ: Ụnwegirima k̄ Elifazu, b̄ ọkpara Íso b̄: T́manu; Omaru; Zefo; Kenazu; ¹⁶ Kora; Getamu; m̄ Amaleku. Ndu ono b̄ ndu b̄ ishi l'eri Elifazu l'alì Édomu. Ẹphe b̄ ụnwunwa Ada.

17 Ndu ọp̄hu b̄ ndu ishi l'ụnwegirima k̄ Ruw̄lu b̄: Nehatu; Zera; Shama; m̄ Miza. Ndu onanu b̄ ndu b̄ ishi l'eri Ruw̄lu l'alì Édomu. Ẹphe b̄ ụnwunwa nyee Íso, b̄ iya b̄ Basematu.

18 Ụnwegirima ọp̄hu Oholibama m̄taru Íso b̄: Jewushi; Jelamu; m̄ Kora. Ndu onanu b̄ ndu b̄ ishi l'eri nyee Íso, b̄ iya b̄ Oholibama, b̄ nwatibe Ana.

19 Ndu ono l'ẹphe ha b̄kota ụnwu Íso, b̄ iya b̄ Édomu; b̄ru ẹphe b̄gbaa ndu ishi l'ikfu ẹphe iche iche.

20 Ụnwegirima k̄ Séyi, onye H̄ru, b̄ iya b̄ onye nwe alì ono b̄: Lotanu; Shobalu; Zibiyonu; Ana; ²¹ Dishonu; Eza; m̄ Dishanu. Ụnwegirima Séyi ono, bu l̄ Édomu ono b̄ ẹphe b̄gbaa ndu ishi ndu H̄ru.

22 Ụnwegirima k̄ Lotanu b̄: Hori; m̄ Hemanu. T́mína b̄ nwunne Lotanu k̄ nwanyi.

23 Ụnwegirima k̄ Shobalu b̄: Aluvanu; Manahatu; Ebalu; Shefo; m̄ Onamu.

24 Ụnwegirima k̄ Zibiyonu b̄: Aya; m̄ Ana. Ana ọwananu b̄ iya ch̄-vuru nwogvu ọbu,

ekpo oku l'echi-egu l'eke oocheru nna iya, bu Zibiyonu nkakfu-igara.

²⁵ Unwegirima ke Ana bu: Dishonu; me Oholibama, bu nwatibe iya ke nwanyi.

²⁶ Unwegirima Dishonu bu Hemudanu; Eshubanu; Ituranu; me Keranu.

²⁷ Unwegirima ke Eza bu: Bilihanu; Zevanu; me Ekanu.

²⁸ Unwegirima ke Dishanu bu: Uzu; me Aranu.

²⁹ Owaa ndu ishi ndu Horu: Lotanu; Shobalu; Zibiyonu; Ana; ³⁰ Dishonu; Eza; me Dishanu. O bu ephebedua bu ndu ishi ndu Horu l'ege ephe shitsua l'ikfu l'ikfu l'alj Seyi ono.

Ndu eze, achi ndu Edomu

³¹ Owaa bu ndu eze, vuru uzo chia ndu Edomu; be eze odo, shi Izurelu chideru ephe:

³² Bela Beyo buru eze ndu Edomu.

Mkpukpu iya bu Dinuhaba.

³³ Bela anwuhulephu;

Jobabu Zera, bu onye Bozura
abya aburu eze l'ozori iya.

³⁴ Jobabu anwuhulephu;

Hushamu, bu onye Temanu
abya anodu l'ozori iya chilahaa.

³⁵ Hushamu anwuhulephu;

Hadadu Bedadu, bu iya
lu-gburu ndu Midiya le
Móabu abya aburu eze l'ozori iya.
Mkpukpu nk'iya bu Avitu.

³⁶ Hadadu anwuhulephu;

Samula ke Masureka
abya anodu l'ozori iya chilahaa.

37 Samúla anwuhulephu;
Shawulu ke Rehobotu,
no l'iku Enyimu Yufurétusu
abya anodu l'ozori iya chilahaa.

38 Shawulu anwuhulephu;
Bálu-Hanano Akubo
abya aburu eze l'ozori iya.

39 Bálu-Hanano anwuhulephu;
Hada aburu eze l'ozori iya.
Mkpukpu iya be eeku je Pawu.
Epha nyee ya aburu Mehetabelu,
bu nwatibe Maturedi.
Maturedi bukwanu ada Mezahabu.

40 Owaa epha ndu bu ishi l'eri Iso l'ege ephe
shitsua l'ikfu l'ikfu; me eke ephe butsua, eekut-
sua epha ephe alaru: Timina; Aluva; Jitetu;
41 Oholibama; Ela; Pinonu; 42 Kenazu; Temanu;
Mibiza; 43 Magudelu; me Iramu. Ndu-a l'ephe
ha bukota ndu ishi ndu Edomu; l'ege ephe gude
bua l'ali ono, ephe lutaru ono.

Ephe l'ephe ha tuko buru ndibe Iso, bu nna
ndu Edomu.

37

Nro, Josefu roshiru

1 To du iya bu; Jekopu eburu l'ali ono, nna iya
shi buru ono, bu iya bu ali Kenanu.

2 Owaa ako ehu Jekopu:

Josefu anolephu afa iri l'esaa wata otso
unwanna iya phe l'eche aturu. Unwanna iya
phe ono bu unwegirima nyee nna iya phe; mbu
Biliha; me Zilipa. Yo buje; ephe -lata; yo

dooru nna ephe ejo iphe, unwana iya ndu ophu anoduje eme.

³ Ízurelu aka oyeru Jósefu obu me l'ege o yeru unwu iya ndu ophu. Ishi iya aburu l'ọ bu nwa, a muru iya le nka. Yo bya akwaaru Jósefu uwe-nlọkpuru ẹka-ogologo, e dengashiru edengashi. ⁴ Teke unwana iya bya amaru le nna ephe ka iya oyeru obu me l'ege o yeru ephebedua; ephe abya akpo ya ashi; ephe te ekfujeheru iya okfu oma.

⁵ Yo be ujiku lanu; Jósefu arọ nrọ; bya ezeeru iya unwana iya ono. Nrọ ono emee; ephe akabakpo ya ru okpo ashi. ⁶ Yo su ephe tephe gebe te ya zeeru ephe nrọ, ya roru. ⁷ Wo ephe: "Le ya roru nrọ; ephe ajiko l'esweshi oshiwitilegu. A nonyaa; iswe witu nk'ia egbeshi vudo evudo; iswe iya nk'ephe abya anophee nk'ia mgburumburu; l'eforu nk'ia ono ifu l'ali."

⁸ Unwana iya ono asu iya: "?Bu iya bu l'iri l'oo nggu e-mekochaa buru eze l'achi ephe to? Mbụ; ?bu nggu e-mekochaa buru ishi ephe to?" Nrọ ono, o roru ono yele okfu ono, o kfuru ono emee; ephe akabaa ya ru okpo ashi.

⁹ Yo be mboku odo; yo byakwa bya arọ nrọ odo; bya ezekwaaru iya phu unwana iya ono. Ono b'ọ suru ephe: "Unu gebe te ya zeeru unu nrọ odo, ya roru. Ya roru nrọ; enyanwu; me onwa; owaa mkpo-kpodo iri le nanu abya efooru iya ifu l'ali."

¹⁰ Teke o zeru nna iya nrọ ono ege o zeru iya unwana iya phe be nna iya baru iya mba; su iya: "?Bu egbe nrọ ngunu du ege onanu? ?O

bụ lẹ nne ngu; mẹ yẹbedua, bụ nna ngu; mẹ ụnwunna ngu p̄hẹ e-mekochaa bya efooru ngu ifu l'alị ọ̀o?" ¹¹ Ụnwanna iya ono awataru iya okoru okopho. Obenu lẹ nna iya wotaru iphe ono kwachia l'ọkpoma.

Ụnwanna Jósefu ere iya

¹² Ya ndono; ụnwanna iya achita aturu nna ephe jeshia echeche l'iku Shékemu. ¹³ Ízurelu asụ Jósefu: “?Mgbẹ ị marua l'ụnwanna ngu p̄hẹ eche aturu l'iku Shékemu. Ngwaa; bya tẹ ya zi ngu t'i je agbaphee ephe.”

Jósefu ekwe iya.

¹⁴ Nna iya asụ iya t'o je agbaphee ụnwanna iya l'ẹke ephe nọ l'eche aturu; maru ẹge ephe dụ; ephe l'aturu ono. Teke ọ phutsuaru ephe; yọ lata bya akọoru iya. Yọ buru lẹ nsuda Héburonu b'ọ nọ zia ya ozi ono.

Jósefu erua Shékemu; ¹⁵ nwoke ọbu aphụ iya l'ẹke ọogha-phe l'egu l'ẹke ono; ị iya: “?Bụ ngunu bẹ ịicho?”

¹⁶ Yọ sụ iya: “L'ọ kwa ụnwanna iya p̄hẹ; bẹ ya achọ. Ọ -buru l'ị maru ẹke ephe nọ l'eche aturu ephe; byiko tunuru iya ọnu iya.”

¹⁷ Nwoke ono asụ iya: “L'ephe lufuakwaru l'ẹke-a. Lẹ ya nụkwaru teke ephe shi ekfu t'ephe je Dótanu.”

Tọ dụ iya bụ; Jósefu achọru ephe tugbua; je achọ-vu ephe l'uzo Dótanu. ¹⁸ Ephe aphụ l'iya phụ l'uzenya; wata ọchi idzu ẹge ephe e-shi gbua ya.

¹⁹ Ephe asụ onwephe: “Ọ-rọ-nrọ-a abyakwa-a!

²⁰ Unu bya t'ayi gbua ya; chee lẹ nsụ lanụ l'ẹke-a.

Teke e metsuaru; ayi asù l'ò bụ anụ-egu-egbudu gburu iya. T'ayi mawaruru ẹge nrọ iya ono e-shi vua.”

²¹ Rúbenu anùle iya phụ; chọlahaa ẹge ya e-shi dzọo ya t'ẹphe bẹ egbu iya. Yọ sù: “Unu t'ayi be egbukwa iya egbugbu. ²² Unu be egbukwa ọchi. Iphe unu e-mechia bụ t'unu paru iya chee l'iduma-wa, nọ l'echi-egu ẹke-a. Olobu; unu be emekakwa iya iphe.” Iphe kparu iphe Rúbenu kfurú ẹge ono bụ k'ọphu ọo-dzọfuta iya; duta iya dulaaru nna iya.

²³ Ya ndono; Jófefu abyarutalephu ẹke unwanna iya ono nọ; ẹphe egude iya; yefu iya uwe-nlọkpuru ẹka-ogologo iya ono, e dengashiru edengashi ono; ²⁴ kpụta iya chee l'iduma. Iduma ono kpọhuru nkù; to nwe iphe nọ iya nù.

²⁵ Ẹphe anọdukwadua k'ori nri; bya apalia ẹnya; phụa ndu Ishimelu, liberu shi lẹ Giledu; ẹphe l'inya-ivu ẹphe, vutsua manụ, eshi mkpọ; manụ bamụ; * yeru mọeru gude l'eje Íjiputu.

²⁶ Júda asù unwanna iya ndu ọphu; “?Bụ ngunu bẹ ayi e-rita iya mọ ayi gbua nwanna ayi woru odzu iya lia? ²⁷ Unu bya t'ayi ree ya ndu Ishimelu. T'ẹ b'ọ dukwa iphe ayi e-je iya ememe; l'ọ kwa nwanna ayi, ayi ẹya bụ mee lanụ.” Unwanna iya ono ekwe.

²⁸ Ndu Mídiya ono, l'agba nghọ ono eswedelephu; unwanna Jófefu ono akpụfuta iya l'iduma

* **37:25** 37:25 Iphe e kuru manụ bamụ l'ẹke-a bụ ọgvu, eeteje onye iphe eme; bukwaruphu ọgvu, eeteje odzu t'ẹ b'ọ rehu ẹgwegwa.

ono; woru iya ree ndu Ishimelu ono ukporo pongu. Ephe eduta iya lashia Ijiputu.

²⁹ Rubenu abya enyoo iduma ono; bya aphu le Josefu ta anohedu iya; yo gude ehu-eghughu woru uwe iya lajaa. ³⁰ Yo jekfushia unwana iya phe ono; je su ephe: "Me nwata ono ta anohekwa l'eke ono. ?Nanu uzo, ya e-shi iya nta-a?"

³¹ Ya ndono; ephe akputa egbu lanu gbu; chita uwe Josefu tsee le mee egbu ono. ³² Ephe achita uwe-nlokpuru aka ogologo ono chilaaru nna ephe; su iya: "T'o lekwa uwe, ephe detataru. T'o leedu iya enya; maru m'o bu ke nwatibe iya te t'o budu iya."

³³ Jekopu abya elee ya enya; yo buru iya. Yo su: "L'o kwa uwe nwatibe iya! O dukwa l'o bu ejo anu-egu-egbudu gburu iya. L'o kwa anu-egu-egbudu labushiru Josefu viviviri!"

³⁴ Jekopu egude aphu lajaa uwe iya; chita uwe-aphu yee; kwaa ekwa nwa iya ono abali olemole. ³⁵ Unwegirima iya: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi abya egboo ya nta; gboo ya imo; to kwe t'e gbota iya. Yo su ephe: "T'ephe haa ya te ya gua aphu nwa iya ono jeye teke ya a-lakfu iya l'ili." O bu ege ono be nna iya gude kwaa ekwa iya.

³⁶ Ya ndono; ndu Midiya ono eje eworu Josefu ree Potifa le Ijiputu. Potifa ono bu onye lanu le ndu ejeru Fero ozi; buru iya bu onye ishi ndu soja, eche Fero nche.

38

Júda yele Téma

¹ Ya ndono; yọ bọru teke ono bẹ Júda haru ụnwunna iya; tųgbua jeshia kẹ nwoke Adulámu, eeku Hira je eburu. ² Yọ bọru l'ẹke ono bẹ Júda nọ phua nwatibe nwoke, eeku Shuwa, bụ onye Kénanu. Yọ lua nwata ono; yele iya abya azẹe; ³ yọ tsuta ime; bya amutaru iya nwata nwoke, ọ guru Ẹru. ⁴ Yọ bya atsuta ime ọdo; mụa nwata nwoke; gụa ya Onanu. ⁵ Yọ bya atsuta ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke; gụa ya Shela. Yọ bọru lẹ Kezibu b'ọ nọ mụa nwata ono.

⁶ Júda abya alọaru Ẹru, bụ ọkpara iya nwanyi. Ẹpha nwanyi, ọ luru iya bụ Táma. ⁷ Obenu lẹ Ẹru, bụ ọkpara Júda bụ onye menukaru ẹjo iphe. Ojejoje eworu iya chigbua.

⁸ Tọ dụ iya bụ; Júda asụ Onanu: “T'ọ lụpyabe nyee nwunne iya ono; k'ọphu oo-shi ẹge ono tọgboru nwunne iya ono akọ lẹ mgboko.” ⁹ Obenu lẹ Onanu mawaru lẹ nwata, nwanyi ono a-muta ta abudu nk'iya. Yọo buje yele nyee nwunne iya ono zeru; ọ -gbaa teke ọo-nyị iphe; yọ nyịru iya wushi l'alị; k'ọphu ẹ too doberu nwunne iya ono akọ. ¹⁰ Iphe ono, ọonoduje eme ono adu Ojejoje ẹji; yo wokwaru iya phụ chigbua.

¹¹ Ya ndono; Júda asụ nyee nwa iya ono; mbụ Táma t'ọ la kẹ nna iya je anọdu jeye tẹ Shela, bụ nwatibe iya vufuta. Ishi iya aburu l'ọ riru; sụ: “A maru; ?onye onanu ta anwuhufuduanu ẹge unwunne iya ndu ọphu nwushihuru.” Tọ dụ iya bụ; Táma atugbua; lashia kẹ nna iya.

¹² A bya anookwaru ophu baru ishi; nyee Júda, bu iya bu nwatibe Shuwa abya anwuhu. Júda akwagetsua ekwa iya; tugbua; yo buru iya oje Timina ogba-phe ndu akpuru iya aturu iya eji. Onya iya; mbu Hira, bu onye Adulamu etsoru iya; yo buru ephe ejeje.

¹³ Ya ndono; ama abya agbaaru Táma le nna nji iya ejekwa Timina obyishi aturu iya eji. ¹⁴ Yo yefuwaphu uwe, nwanyi, no l'ulo-maa, o yeru; chita ulari-ifu phu-kpua onwiya ifu t'e ba ahube iya ama; je adugaru l'onu eke, eeshije abahu Enemu, bukwanu uzo, e shi eje Timina; ke l'o mawaru le Shela vufutawaru; obule e te eduardu iya nu iya t'o lupyabe obu.

¹⁵ Júda abya aphua Táma tubesu l'oo nwanyi okpara; ke l'o phu-kpuru onwiya ulari l'ifu; ¹⁶ to ma l'o bu nyee nwa iya. Yo jekfube iya l'iku uzo ono; su iya t'ephe zee.

Táma aji iya iphe oo-kfu iya t'ephe zee obu.

¹⁷ Júda asu iya: "Le ya e-shi l'elu iya kpee ya nwada-eghu lanu."

Táma asu iya t'o wofuta iphe-itumo, ya e-gude jeye teke oo-kputaru iya nwada-eghu obu?

¹⁸ Yo ji Táma; su iya: "?Bu ngunu b'o du ngu te ya yeru ngu l'itumo obu?"

Yo su iya: "L'o bu iphe-olu iya; iphe-ohubama, tso iya nu; me mgboro ono, o gude l'eka ono." Júda ekwe iya; chiru iphe ono nu iya; yele iya eje aze. Táma atsutawaphu ime. ¹⁹ Júda atugbulephu; Táma aphufu ulari-ifu ono, o shi phu-kpua ifu ono; chita uwe nwanyi, no l'ulo-maa phu, o shi yee phu yepu azu.

20 E metsua; Júda abya akpùta nwada-eghu ono kpèe ọnya iya phù; mbù Hira t'o je akpèe nwanyi ono; chítakwanuru iya iphe phù, o yeru iya l'itumo phù. Yo shi rua èke ono; tọ phùhe nwanyi ono. 21 Yọ jì ndu èke ono: “Nanù nwanyi ọkpara ono, shi nọdu l'iku ọzo Enému* ono?”

Èphe asù iya l'ẹ to nwekwa nwanyi ọkpara, nọjeru l'ẹke ono.

22 Tọ dù iya bù; yọ laphushia azù; je asù Júda: “Lẹ ya ta aphùkwa iya. Ọdo abùru lẹ ndu, bu l'ẹke ono sùkwaru l'ẹ to nwekwa nwanyi ọkpara, nọjeru l'ẹke ono.”

23 Júda asù: “T'a haa ya t'o nwewaruru iphe ọphu, o gude; a nọnyakwaa; e gude iya nù chìlahaa ayi ọchi. Mbù; ?ya ta kpèdunua ngu-a nwada-eghu-a; nggu egude iya je achọ ya; t'ì phù iya?”

24 A nọlephu iphe ruru ọnwa ẹto; a bya asù Júda lẹ nyee nwa iya-a; mbù Táma gbe agbaakwanu ọkpara; l'o gbe dọakwanu ime.

Júda asù t'a kpùfuta iya; je akpọo ya ọku!

25 A kpùfutadele iya phù; yo gworu iphe ono, Júda chejeru iya ono nù t'e gwojeru iya; sù t'e kfuru iya: “L'ọ kwa onye nwe iphe-a bẹ yeru iya ime.” Sù t'e kfuru iya: “T'o gbuedu iphe-olu-wa igo; iphe-ọhubama, tso iya nù; mẹ mgbọro-wa t'ọ maru: ?ọo-maghe onye nwe iya nù?”

26 Júda aphùlephu iphe ono; maru l'ọo nk'iya; bya asù: “Ha! Nwanyi-a kakwa iya ọbu onye

* 38:21 38:21 O nweru Bayìburu, e deru l'onye nwoke ono sùru lẹ ya achọ bù nwanyi, agbaru ọmarali ọkpara.

doberu ẹka ndoo; kele ya sutsuaru le Shela alupyabe iya; e metsua; ya te emehe iya.”

²⁷ Yo gbaa teke oo-zeda; a maru l'ọ bu ejima unwoke labu, no iya l'ẹpho ono. ²⁸ Yo zedade; onye lanu evuru ọzo wofuta ẹka. Nwanyi, eswi iya ime ono abya ewota ọwuu uswe gbafe iya l'ẹka; su l'ọo onye onanu vu ọzo. ²⁹ Nwata ono ewobalephu ẹka ono; nwunne iya eyewaphu ishi; kwofuta. Nwanyi ono, eswi ime ono asu: “?Qwaa ege i shiru kpataru onwongu ọzo?” Ya ndono; a gu onye onanu Perezu.† ³⁰ Nwunne iya ophu a gbaberu eri owu uswe l'ẹka phu etsowa iya phu. A gu yebedua Zera.‡

39

Josefu yele nyee Potifa

¹ To du iya bu; e duru Josefu rua Ijiputu; Potifa azu-ghachi iya ndu Ishimelu ono. Potifa bu onye Ijiputu, tso le ndu Fero nuru oke-okwa. Yo buru iya bu onye ishi ndu soja, echeje Fero nche.

² Ojejoje eswiru Josefu; iphemiphe obule, o yeru ẹka l'ajahujeru iya. Yo buru l'ulo onye Ijiputu ono, bu nnajiufu iya ono. ³ Nnajiufu iya ono abya aphu le Ojejoje swiru Josefu eswiru; bya aphu l'iphemiphe obule, o yeru ẹka agajeru iya; ⁴ Josefu abya atuba iya l'obu; yo woru iya mee nwozi iya; mbu mee ya onye, elekota ufu iya kpamukpamu enya; bya ewokwaruphu iphemiphe obule, o nweru enweru ye iya l'ẹka t'o letajeru iya enya. ⁵ Tsube teke ono, Potifa

† **38:29** 38:29 Iphe “Perezú” bu bu “ekwofuta”. ‡ **38:30** 38:30 Iphe “Zera” bu bu “o-ke-too”.

meru Jósefu onye ishi, eletaru iya ufu iya ɛnya; mɛ iphemiphe ɔbule, o nweru enweru ono bɛ Ojejoje bya egude okfu ɛhu Jósefu gɔru nwoke Íjiputu ono ɔnu. ɔnu ono, Ojejoje gɔru iya ono emee iphemiphe ɔbule, Pɔtifa nweru l'ufu; mɛ ɔphu nɔ l'ɛgu; yo kweru iya. ⁶ Pɔtifa ahakɔtaru Jósefu iphemiphe ɔbule, o nweru enweru t'o letajeru iya ɛnya; k'ɔphu bu l'ɛ tɔ dɔhedu iphe, ɔokpajekwadu ishi ɛge ee-me iya. Iphe, ɔ malɛruphu nwenkinyi bu tɛ ya ria nri.

Jósefu bɛ gbaru ugbugba ɔma; l'amashi mma ike. ⁷ A nɔnyalephu; Jósefu atuba nyee nnajiufu iya ono l'ɛnya. Yɔ sɔ iya t'ɔ bya t'ɛphe zɛɛ.

⁸ Jósefu ajika; sɔ iya: “Lɛ keshinu nnajiufu iya meru iya onye ishi iphemiphe ɔbule, o nweru enweru b'ɛ tɔ ɔkpajehakwa ishi iphe eme nɔ l'ufu iya. Iphemiphe ɔbule, o nweru enweru b'o yekotaru iya l'ɛka tɛ ya letaru iya ɛnya. ⁹ ɔ bu ɛge ike kɛ nnajiufu iya ha l'ulo-wa bu ɛge ike nk'iya ha. To nwe iphe o wohajeru iya ewoha; a gɔfuphu nggubedua; kɛ l'i bu nyee ya. ?Nanu ɛge ya e-shi bya emee egbe akpamara ɔwaa; kpua Nchileke?” ¹⁰ Iphe bu mbɔku-mbɔku, mɔtaru amɔta; yo kfukwaruphu Jósefu tɛ yeɛle iya zɛɛ. Obenu lɛ Jósefu te kwedu; mbɔkponu tɛ yeɛle iya nɔdu l'ɛkalanu.

¹¹ Yo be ujiku lanu; Jósefu abahu l'ulo tɛ ya jee ozi, nɔru iya nɔ. Teke ono b'ɛ tɔ dɔdu ndu ejeje ozi l'ulo ono m'oo onye lanu, nɔ l'ime ulo ono. ¹² Nyee Pɔtifa ono awɔ iya l'uwe iya; sɔ iya t'ɔ bya t'ɛphe zɛɛ. Jósefu eyefu uwe iya ono haa ya l'ɛka gbafu etezi.

¹³ Yọ phulephu ọ Jófẹfu yefuru uwe iya haa ya l'ẹka kẹfufu etezi; ¹⁴ kukowaphu ndu ozi ọlo iya; sọ ẹphe: “Unu lenu! Nwohu-a, shi Híburu-a b'e dutaru t'ọ bya emeru ẹjo ahuma kpua ẹphe. Ọ bakfutaru iya l'ime ọlo l'ẹke-a tẹ yẹ l'iya zẹe. Ya eworu mkpu chia. ¹⁵ Yọ nulephu ọ ya echi mkpu t'a bya agbaaru iya mkpu; paru uwe iya haaru iya; kẹfufu etezi.”

¹⁶ Nwanyi ono egude uwe ono gbururu jeye nnajiufu Jófẹfu abata. ¹⁷ Yọ bya akọoru iya iphe, mọru nọ; sọ iya: “Lẹ nwohu Híburu-a, i dubataru ayi l'ẹke-a bẹ byakwaru t'o mee mu ẹjo ahuma ntan-a. ¹⁸ Ya echilephu mkpu t'a bya agbaaru iya mkpu; yọ haaru iya uwe iya kẹfufu etezi.”

¹⁹ Nnajiufu Jófẹfu anulephu iphe ono, nyee ya kfuru iya l'ọ bọ ẹge ohu iya meru iya ndono; voru ọku ghua ẹhu. ²⁰ Pọtifa akputa Jófẹfu je eye l'ọka-mkpọro, eze atọ-chije ndu mkpọro iya.

Obenu ọ Jófẹfu nọ ọ mkpọro ono; ²¹ Ojejoje eswiru iya; l'ekoshi iya ọ ya yeru iya obu. Yo mee onye eche ọka-mkpọro ono; yo yeru Jófẹfu obu. ²² Onye ono, eche ọka-mkpọro ono emee Jófẹfu ishi ndu nọkota l'ọka-mkpọro ono. Iphemiphe ọbule, eeme l'ẹke ono aburu Jófẹfu b'ọ nọkota l'ẹka. ²³ Iphe nọwa Jófẹfu l'ẹka bẹ onye eche ọka-mkpọro ono ta akpajehedu ishi ẹge ee-me iya; kẹle Ojejoje swiru Jófẹfu; iphemiphe ọbule, o yeru ẹka l'agajeru iya.

40

Jófẹfu akọ iphe, nrọ, ndu mkpọro rọru bu

1 A nonyaa; onye, agbajeru eze ndu Íjiputu mee; me onye eghejeru iya buredi emeswee nnajiufu ephe.* 2 Iphe eghulaha Fero eghughu l'eke umadzu labu ono, ejeru iya ozi ono no; mbu onye ishi ndu agbajeru iya mee; me onye ishi ndu ophu eghejeru iya buredi. 3 Yo chita ephe je atuchishia l'ufu onye ishi ndu soja, echeje Fero nche. O kwaphu l'eke ono b'a tuchiru Josefu. 4 Onye ishi ndu soja ono, echeje Fero nche ono eduru Josefu yeru ephe t'ephe zije iya ozi.

Ephe anonyaa le mkporo ono; 5 unwoke labu ono; mbu onye ono, agbajeru Eze ndu Íjiputu mee; me onye ophu eghejeru iya buredi abya ajiko roo nro l'enyashi ujiku lanu. Iphe nro ono ekfu adugbaa iche l'iche. 6 Yo be l'utsu iya; Josefu abya aphu l'ehu ta atsođu ephe ena. 7 Yo ji ndu ono, okwa ephe kpo-litaru l'oru Fero ono; mbu ndu ono, a jiko ephe l'iya tuchia le ke nnajiufu iya ono; su: “?Bu ngunu meru iphe ehụ ta atsođu unu ena ntanu?”

8 Ephe asu iya l'ephe ebo tukoru roo nro; to du onye a-karu ephe iphe nro ono butsua.

Josefu asu ephe: “?To du Nchileke bu onye akoje nro? Unu zenuaru iya nro obu.”

9 Onye ishi ndu ono, agbajeru Fero mee ono abya ezeeru Josefu nro nk'iya; su iya: “Le ya roru nro; phu onwiya oshi vayinu l'ifu. 10 Oshi vayinu ono nweru ekali eto. Yo bya erua iru;

* **40:1** 40:1 L'okfu Hiburú b'e deru l'onye-a bu “o-pa-okoro”; bu iya bu l'okwa iya ha nshinu l'obu-eze; buru iya aphu gbasaru nri eze; me mee eze. O bu yebedua egudeje aka iya gbegbe eze mee.

tsua igu; m̄ishia akpuru l'ofoko l'ofoko; bya achashia. ¹¹ Ya ndono; ya egude okoro Fero l'eka; bya ewota akpuru vayinu ono pyia ya apyipyi; pyita iya mini ye l'okoro ono; nu Fero.”

¹² Jósefu asu iya: “Owaa iphe nr̄o ono bu ndo-
o: Ekali oshi eto ono bu ujiku eto. ¹³ Abali eto
ntanu be Fero a-bya edufuta ngu l'eke-a; mee t'i
laphu azu l'oru ngu; gbalaharu Fero mee ege, i
shi agbaru iya eya. ¹⁴ Olobu; teke ono, iphe a-
duru ngu le mma ege ono, oo-duru ngu iya ono;
nyatabukwa yebe Jósefu; kfuaru Fero okfu eh
iya; k'ophu aa-tufu iya l'oka-mkp̄oro-a; ¹⁵ ke l'o
kwa ezita b'e zitaru iya l'ali Hiburu. A bya erua
eke-a; bya ekwekputa iya chee le mkp̄oro l'e b'o
du iphe, ya meru.”

¹⁶ Ya ndono; onye ishi ndu ophu eghejeru
Fero buredi aphulephu le Jósefu koru nr̄o ono
ohuma; su iya: “Le yebedua rokwaruphu nr̄o;
vuru nkata buredi eto. ¹⁷ Nkata ophu kp̄o-kfuru
l'eli iya b'e yeru iphe du iche l'iche, e gheshiru
Fero. Unwenu abya avukalahaa iphe, no le
nkata k'eli iya ono.”

¹⁸ Jósefu asu iya: “Owaa iphe nr̄o ono bu ndo-
o: Nkata eto ono bu abali eto. ¹⁹ Abali eto ntanu
be Fero a-bya akpufuta ngu; woru ngu swigbua
l'eli oshi. Unwenu abya avukaa anu ngu.”

²⁰ Ya ndono; yo be mboku k'eto ono; yo gbaa
le mboku, a muru Fero. Yo bya anodu l'agbaru
ndu ozi iya aji, o gude ekoshi l'oo mboku ono
b'a muru iya. L'aanokwadu l'agba aji ono b'o
ziru; e je edufutaru iya onye ishi ndu onanu,
agbajeru iya mee ono; me onye ishi ndu ophu

eghejeru iya buredi. E je edufuta ephe dobe l'ifu ndu ozi iya ndu ophu. ²¹ Yò bya anu-phu onye ishi ndu onanu, agbajeru iya mee ono okwa iya azu; yò wataru iya ogbaru mee odo. ²² Obenu l'onye ishi ndu ophu eghejeru iya buredi b'ò swigbukwanuru.

Yò buru iya bu le nro ono avukota l'ege ono, Jósefu kfuru iya ono. ²³ Obenu l'onye ishi ndu ono, agbajeru Fero mee ono ta nyatahedu Jósefu; yo woru iya zahaa.

41

Jósefu ekfu iphe Nro Fero bu

¹ A nlephu afa ebo; Fero abya arò nro; phu eke o vudo l'iku Enyimu Náyilu. ² A bya ele enya; eswi esaa, bukotaru eji tayingu; dukota bemubemu eshi le Enyimu Náyilu ono rufuta; bya awushiru l'iku eke ono l'akpa nri. ³ A nonyaa; eswi esaa odo, dutsua ejo adudu; dukota nyago-nyago-nyago eshikwaphu l'enyimu ono rufuta bya anonyabe ndu ophu l'iku enyimu ono. ⁴ Eswi esaa ono, dutsua ejo adudu; bya adukota nyago-nyago-nyago ono abya ajiko eswi esaa ophu, bukotaru eji tayingu phu; dukota bemubemu phu takota. E megee; Fero abya elutehu.

⁵ A nonyakwaa; mgbenya abya eziru iya odo. Yò rò nro k'ebo. L'onanu b'ò roru nro; oke-akpe esaa, hakota okporokpo; du mma fokotaru l'ishi akpe lanu. ⁶ A nonyaa; oke akpe esaa odo, bukota mgbapya akpe, pherephere uzo enyanwu-ahata mebyishiru

emebyishi afoshikwaaphu; ⁷ oke akpe esaa ono, bugbaa mgbapya akpe ono abya ajiko oke akpe esaa ophu du okporokpo; fọ afọfo phu lekota. Fero elutehu; bya amaru l'ọ bu nrọ.

⁸ Yo be l'utsu; nrọ ono akwata tsulaha ya l'ehu nshinu. Yo zia t'e je ekuaru iya ndu njibya; me ndu Ijiputu, maru mmamiphe. Fero abya ezeeru ephe nrọ ono. Tọ du ephe onye duru ike kọoru iya iphe, nrọ ono bu.

⁹ Tọ du iya bu; onye ishi ndu agbajeru Fero mee asu iya: "L'ọ kwa ntanu-a be ya nyataru iphe, ya meru, e ta dudu mma. ¹⁰ Teke ono, ehu ghujeru nggube Fero eghughu l'eke yebe nwozi ngu no, a gbajeru ngu mee; me onye ophu eghejeru ngu buredi. Iphe eghutabe ngu eghughu; k'ophu i chitaru ephe je atuchia l'ufu onye ishi ndu soja, echeje ngu nche. ¹¹ Yo be enyashi ujiku lanu; ephe ebo arọ nrọ; nrọ ono enwekotaru iphe, o bu. ¹² Yo nweru nwokorọbya, bu onye Hiburur, ejeru onye ishi ndu soja, echeje ngu nche ozi, ayi l'iya tuko nodu l'eke ono. Ayi ezeeru iya nrọ ono; yo kọoru ayi iphe, o bu. Onyenonu b'ọ kọru iphe, nrọ nk'ia bu. ¹³ Yo buleruphu ege ono, o kọru iya ono b'ọ vukotaru. Mbẹdua, agbajeru ngu mee-a b'i nu-phuru okwa mu azu; bya eworu onye ophu kfu-gbua."

¹⁴ Tọ du iya bu; Fero abya ezia t'e je ekua Jofesu. Nta-a nta-a b'a tofuwaru iya le mkporo ono. Yo bya akpu a ishi; chita uwe odo yee; yo buru iya oje l'ifu Fero.

¹⁵ Fero asu Jósefu: “Lẹ ya rọru nrọ; tọ dụ onye duru ike kọoru iya iphe ọ bu. Obenu lẹ ya nwaru l’oobuje; e zeeru ngu nrọ; nggu akọoru onye ophu iphe nrọ ophu bu.”

¹⁶ Jósefu asu Fero: “Lẹ tọ kwa yebedua akoje iya. L’ọ kwa Nchileke bẹ a-kọru nggube Fero iphe nrọ ono bu ẹge oo-ji ngu ẹpho.”

¹⁷ Fero asu Jósefu: “Lẹ ya rọru nrọ; vudo l’iku Ẽnyimu Náyilu; ¹⁸ phua eswi ẹsaa, bukotaru ẹji tayingu, dukota bemubemu ẹke ẹphe shi lẹ mini ono rufuta bya anọdu l’iku mini ono l’akpa nri. ¹⁹ Eswi ẹsaa ọdo, dutsulephu ẹjo adudu; dukota nyago-nyago-nyago erufutakwaphu. Ya ta aphubudua eswi, dujeru ẹji ẹge ono lẹ Ijiputu! ²⁰ Eswi ẹsaa onanu, dutsua ẹjo adudu; dukwaphu nyago-nyago-nyago ono; abya ajiko eswi ẹsaa k’ivuzọ phu takota. ²¹ Yọ tatsua ya; dukwaphu ẹjo adudu ẹge ọ duhawa; k’ophu bu l’ẹ tọ dudu onye e-kweta l’ọo ya taru eswi ndu ophu. Ya ndono; ya elutehu.

²² “Ya abyakwa bya ekuru mgbenya ọdo; watakwa ọro nrọ ọdo. Lẹ k’ugbiya-a bẹ ya phuru oke-akpe ẹsaa, fọru afofo; dụ mma; l’ẹke ọ bya apakota l’ukfu akpe lanu. ²³ A nonyaa; ya abya aphukwaaphu oke-akpe ẹsaa ọdo, dutsua mgbapya mgbapya; bukotaru mkpegbafu akpe; pherephere ọzo ẹnyanwu-ahata ephenwushia ya ephenwushi l’ẹke ọ patakotakaruphu. ²⁴ Oke-akpe ẹsaa ono, dukota mgbapya mgbapya ono abya ajiko ndu ophunanu, dụ mma phu lekota. Ya ezekotaru ndu njibya nrọ ono; tọ dụ onye duru ike kọo iphe ọ bu.” ²⁵ Tọ dụ iya

bụ; Jósefu asụ Fero: “Lẹ nrọ ẹbo ono, nggube Fero rọru ono bukwa iphe lanu b’ọ bu. L’ọ kwa Nchileke eme tẹ ya koshi nggube Fero iphe, ya abya ememe. ²⁶ Eswi ẹsaa phụ, dukota mma phụ bu afa ẹsaa. Ẹge ono kwaphu bẹ oke-akpe ẹsaa phụ, dukota mma phụ bukwaphu afa ẹsaa. Oo ya bu lẹ nrọ ono jiko buru nrọ lanu. ²⁷ Eswi ẹsaa phụ, dutsua nyago-nyago-nyago; bya adu ẹjo adudu, wufutaru nu lẹ ndu ophu wufutatsuaru phụ; mẹ l’oke-akpe ẹsaa phụ, dutsua mgbapya mgbapya; pherephere, shi uzo ẹnyanwu-ahata phepyashiru ephepyashi phụ bu afa ẹsaa, ẹjo-ẹgu e-me.

²⁸ “O dua l’ọ bu ẹge ono, ya kfuhawaru ngu ono: L’ọ kwa Nchileke koshiru nggube Fero iphe, ya abya ememe. ²⁹ Afa ẹsaa bẹ nri a-ha nshinu lẹ Íjiputu gbaa mgburumburu. ³⁰ Obenu l’afa ẹsaa ophu tso iya nu bẹ ẹjo-ẹgu e-me. Afa ẹsaa phụ, nri a-ha nshinu lẹ Íjiputu phụ bẹ aa-zahakota; ẹgu emee madzụ ẹge ono jaa ya eze. ³¹ Ẹjo-ẹgu, a-byanu e-me to nwedu onye a-nyatakwadu teke ono, nri shi ha nshinu ono. ³² Iphe kparu iphe e meru tẹ Fero rọo nrọ ono uzi labu ẹge ono bu tẹ Fero maru lẹ Nchileke ribuwaru etomu iya; mbu l’ẹ to dudu ẹge aa-no-be; Nchileke emee ya.

³³ “Nta-a bukwa tẹ nggube Fero lee ẹnya; fota onye iphe edoje ẹnya; buru onye maru iphe; mee ya t’ọ buru onye ishi l’ali Íjiputu mgburumburu. ³⁴ Nngu afotakwaphu ndu a-no-tsota onye ishi Íjiputu ono; t’ẹphe keje iphe bu iphe, ndu Íjiputu kpataru l’okfu ẹphe uzo ise wota uzo lanu l’ime afa ẹsaa phụ, nri a-ha nshinu phu. ³⁵ T’ẹphe

nak̄o nri ono l'afa ono, nri a-ha nshinu ono. Teke ẹphe nak̄otsuaru iya; t'ẹphe gude ikike kẹ nggube Fero jee l'edukfu l'edufu l'al̄i-a gbaa mgburumgburu je akwak̄obetsua ya. ³⁶ Nri ono bẹ ee-doheru ndu al̄i-a kwaberu afa ẹsaa ono, ẹjo-ẹgu e-me lẹ Íjiputu ono; k'ophu ẹgu te eyechidu al̄i-a."

³⁷ Iphe ono, Jósefu kfuru ono adu Fero yẹle ndu ozi iya l'ẹphe ha mma. ³⁸ Fero aji ẹphe; su: "O nweru onye ọdo, ẹphe a-phu ọdo, e-gbe ka nwoke ọwaa, bu onye Ume Nchileke nọ l'ẹhu ẹge-a?"

³⁹ Tọ du iya bu; Fero asu Jósefu: "Keshinu ophu Nchileke meru ti mak̄otaru iphemiphe ọbule-a l'ọ ha b'ẹ to nwehekwa onye ọdo gbe ka ngu nọ lẹ k'iphe-odo-ẹnya; to nwe onye ọdo, ka ngu ọmaru iphe. ⁴⁰ Ọo nggubedua l'a-buru ishi l'ufu iya. Onyemonye ọbule, nọ l'al̄i-eze yẹbe Fero a-nodu anuru ngu okfu. Iphe yẹbe Fero e-gude ka ngu nwenkinyi buwa kẹ l'ọo ya bu eze."

Ndu Íjiputu l'ophu nọ Jósefu l'ẹka

⁴¹ Ya ndono; Fero asu Jósefu: "Al̄i Íjiputu l'ọ ha; bẹ ya yeekwaru ngu l'ẹka." ⁴² Fero agbata echi mkp̄ushi-ẹka iya gbabẹ Jósefu; bya eyee ya akpawuru uwe; bya anyabẹ iya iphe-olu mkp̄ola-ododo. ⁴³ Yọ bya ewota ugbo-inya k'ẹbo nọ Jósefu t'ogobaje. Ndu madzọ awata ọra t'e fooru Jósefu ifu l'al̄i. Yọ buru iya bu l'o woru al̄i Íjiputu l'ọ ha ye Jósefu l'ẹka.

⁴⁴ Ya ndono; Fero asu Jósefu: "L'ọo yẹbe Fero bu eze. Obenu l'ẹ to nwedu onye ha k'ome

iphe l'alì Íjiputu gbaa mgburumgburu; a -gufu l'ì sùru t'e mee iphe obu.” ⁴⁵ Fero abya agù-kwazi Jósefu epha; kulahaa ya Zafunatu-Paniya; byakwaphu bya eduta Asenatu, bù nwatibe Pọtifera, agwajeru ndu Onu iphe dee ya t'ò luru. Jósefu abya atuko alì Íjiputu l'ò ha jegbakota.

⁴⁶ Jósefu nowaru ukporo afa l'afa iri teke o wataru ojeru Fero, bù eze ndu Íjiputu ozi. Jósefu eshi le ke Fero jegbakota alì Íjiputu mgburumgburu. ⁴⁷ L'afa esaa ono, nri no ono be alì mehukotaru iphe ntumatu. ⁴⁸ Jósefu ajiko nri, a kotaru le Íjiputu l'afa esaa ono, nri no ono kwakokota; doo ya l'ulo eke, eedobeje nri l'edukfu l'edukfu. Yoo buje; o -bya l'edukfu; yo tuko iphe, bù nri, a kotaru l'egu, no l'uzo ibyiya onanu kwakobe. ⁴⁹ Jósefu wuleruphu akpe, e gbutaru egbuta jeye yo kuru l'ikpo, ha l'ò bù eveve mgbogidi enyimu. Nri ono hatabe nshinu; k'ophu a nonyaaru; e debuhu iya l'ekwo; ke l'ò kpowaru eka ege ee-me guta iya aguta.

⁵⁰ T'afa ejo-egu ono kwaa bya be Asenatu, bù nwatibe Pọtifera, agwajeru ndu Onu iphe mutawaru Jósefu unwegirima unwoke labu.

⁵¹ Jósefu guru okpara iya Manase;* su: “Le Nchileke mewaru te ya zahaa iphe-ehuka, byaru iya nu; zahaakwaphu ufu nna iya.” ⁵² Onye k'ebò b'ò guru Ifuremu;† su: “Oo Nchileke be meru te ya barahu l'alì-a, ya shi eje ntakfuru-wa.”

⁵³ Afa esaa ono, nri no le Íjiputu ono abya

* **41:51** 41:51 Iphe “Manase” bù bù “o-meru-t'a-zahaa”.

† **41:52** 41:52 Iphe “Ifuremu” bù bù “nwa omi”.

agvụ. ⁵⁴ Afa ẹsaa k'ejo-ẹgu phụ abya abya. Yọ buleruphu ẹge ono, Jósefu kfuru ono b'o meru. Ejo ẹgu ono emekota ndu mkpukpu ọdo; yọ buru Íjiputu nwenkinyi bu ẹke nri nọ. ⁵⁵ Ejo ẹgu ono emedelephu ndu Íjiputu; ẹphe eje aralahaaru Fero ẹkwa nri. Fero asu ndu Íjiputu kpamukpamu: “Unu jekfufe Jósefu. Iphe ọ sjueru t'unu mee; unu emee ya!”

⁵⁶ Ejo ẹgu ono edzuleruphu alì ono; Jósefu eworu ọlọ ono, e doru nri ono tūhashia; reshi-lahaa ndu Íjiputu nri; kẹ l'ejo-ẹgu ono ajawa madzụ eze l'alì Íjiputu gbaa mgburumgburu. ⁵⁷ Iphe bu mbakeshi abyajẹ Íjiputu ọkpata Jósefu nri; kẹ l'ejo-ẹgu ono ajawa madzụ eze l'iphe bu mgboko mgburumgburu.

42

Unwu Jékọpu eje Íjiputu ọkpata nri

¹ Jékọpu anụa lẹ nri nọ lẹ Íjiputu; bya aji unwu iya ẹge ọ du bẹ ẹphe nọdu; chiru ẹnya yeru onwẹphe ẹge ono? ² Wo ẹphe: “Lẹ ya nụkwaru lẹ nri nọ lẹ Íjiputu. Unu jekwa ẹke ono je akpata nri; k'ọphu ẹgu te egbushidu ẹphe.”

³ Tọ du iya bu; unwana Jósefu ẹphe iri atugbua jeshia ọkpata nri lẹ Íjiputu. ⁴ Obenu lẹ Jékọpu te kwedu tẹ Bénjaminu, bu nwanne Jósefu tsoru ẹphe; kẹ l'ọotsu egvu l'iphe e-me iya. ⁵ Tọ du iya bu; unwu Ízurelụ etsoru lẹ ndu jeru ọkpata nri; kẹ l'ejo-ẹgu ono rukwaruphu alì Kénanu.

⁶ Ya ndono; yọ buru Jósefu bú gòvano ndu Íjiputu; buru iya ereje ndu alì ono nri. Tọ dù iya bú; unwana iya phẹ ono erua bya ebyishi ikpere; puaru iya ifu l'alì. ⁷ Jósefu aphulephu unwana iya ono; hubewaphu ephe ama; melahaa l'ẹ tọ madu ephe; kfulahaaru ephe ntanwụ ntanwụ; ji ephe ẹke ephe shi?

Ephe asụ iya l'ephe shikwa alì Kénanu abya ọkpata nri.

⁸ Ọ bú oswi-okfu ọ Jósefu hubekotaru unwana iya ono ama; obenu l'ephebedua ta hubehedu iya ama. ⁹ Tọ dù iya bú; Jósefu abya anyata nro ono, ọ rojeru l'ehu ephe ono; sụ ephe: "L'ephe bú ndu ngge. L'iphe, ephe byaru bú t'ephe maru ẹke, a tuzoru ẹhu l'alì-a!"

¹⁰ Ephe asụ iya: "Onye nwe mu nụ; wawakwa; l'ọ kwa nri bẹ ephebe ndu ozi ngu byaru akpata. ¹¹ L'ọ kwa nna lanụ bẹ mukotaru ephe. L'ephebe ndu ozi ngu bukwa ndu ire-lanụ; l'ephe ta bukwa ndu ngge."

¹² Jósefu asụ ephe: "L'ọ ọjọ-ire! L'iphe ephe byaru bú t'ephe maru ẹke, a tuzoru ẹhu l'alì-a!"

¹³ Ephe asụ iya: "L'ephebe ndu ozi ngu dukwa iri l'ẹbo shi ọ nna lanụ l'alì Kénanu. Onye kẹ nwata bẹ yelẹ nna ephe nọ l'ufu; onye lanụ bẹ ta anọhedu nụ."

¹⁴ Jósefu asụ ephe: "L'ọ bú iphe ono, ya kfuru ono bẹ unu bú; mbụ l'unu bú ndu ngge! ¹⁵ Ọwaa ẹge ee-shi maru ire unu ndọ-ọ: Ọ -burua ọ Fero nọ-ọ ndzụ ẹge ọ nọ iya; bẹ unu ta aladu l'ẹ ba bú ọ nwanna unu kẹ nwata phụ b'e dutaru bya l'ẹke-a. ¹⁶ Iphe unu e-me bú t'unu zi onye lanụ

l'ime unu t'o je eduta nwanna unu ono; unu be ndu ophu l'unu ha be a-nodukota le mkporo. Oo ya bu; t'e shi ege ono; maru me iphe, unu ekfu; ?o bua oswi-okfu. Teke e t'o -dudu; Fero -nodu-a ndzu ege-a, o nonu iya-a be unu bukwa ndu ngge l'oswiya." ¹⁷ Yo chita ephe je eye le mkporo; ephe anoo abali eto.

¹⁸ Yo be mboku k'eto; Josefu asu ephe: "Unu -mewa iphe-a, ya abya ekfukfu-a be ndzu edzukwa-a unu; kele yebe Josefu bukwa onye atsü Nchileke egvu. ¹⁹ O -buru l'unu bu ndu irelanu l'oswiya; t'onye lanu l'unu nodu le mkporo l'eke-a; te ndu ophu wota nri wolaaru ndibe unu ophu egu eme l'ufu. ²⁰ Obenu le nwanna unu ke nwata ono be unu dutafuje dutaru iya l'eketa. Teke unu meru iya ege ono; ya amaru l'unu bu ndu irelanu; haa t'e b'e egbushi unu." Ephe ekweta; ²¹ kfulahaaru onwephe: "L'o kwa iphe ephe meru nwanna ephe be aanu ephe aphu iya ege-a. L'ephe phuru egbe aphu, o guru kpua ephe teke ono, o shi aroo t'e dobe iya ndzu ono; ophu ephe angaduru iya nchi. L'o kwa iphe ono kparu iphe ephe eje egbe iphe-ehuka-a ntanu-a."

²² Rubenu asu ephe: "?Ya te kfuduru unu t'e b'o du iphe unu e-me nwata ono; unu te yeru iya onu? Nta-a be ochi iya nonu ephe l'ishi." ²³ Ephe ta ma le Josefu anu iphe ephe ekfu; keshinu ophu o nweru onye atu-nweru iya iphe ephe ekfu.

²⁴ Josefu eshi l'eke ephe no lufu je awata ora ekwa; metsua laphutashia azu bya ekfuru yeru ephe odo. Yo su t'a kpu futa Simiyonu; kee ya egbu l'ifu ephe l'eke ono.

²⁵ Jósefu abya asụ t'e yejishiaru ẹphe nri l'ẹda ẹphe; yephukotaru ẹphe okpoga ẹphe azụ l'ẹda ẹphe; a nụ ẹphe nri, ẹphe e-ri l'uzo. E megetsulephu ẹge ono, o kfuru ono; ²⁶ ẹphe apatsuaru ẹda nri ẹphe ono doo l'eli nkakfụ-igara ẹphe; tugbua; yọ bụru ẹphe alala.

²⁷ Ẹphe erua l'ẹke ẹphe nọ-zitaru k'aradu; onye lanụ l'ime ẹphe abya atọshia ẹda iya tẹ ya hata nri nụ nkakfụ-igara iya; okpoga iya anọduwa l'ọnu ẹda ono. ²⁸ Yọ sụ unwunne iya ndu ọphu: “Inhii; mę okpoga iya b'e gbe yephukwaru iya azụ! Ọwaa ya l'ẹda iya l'ẹke-a!”

Meji atọfu ẹphe; ẹhu anmalahaa ẹphe anmanma. Ẹphe asụ onwẹphe: “?Bụ egbe ngunu bẹ Nchileke meru ẹphe ẹge-a?”

²⁹ Ẹphe alaruta Kénanu; bya atụko iphemiphe ọbule, meru nụ kọoru nna ẹphe; mbụ Jékọpu; sụ iya: ³⁰ “L'onye bụ ishi l'alị ono bẹ kfukwaru ẹphe ntanwụ ntanwụ; mee ẹphe l'ọ bụ ndu byaru ngge l'alị ẹphe. ³¹ Obenu l'ẹphe kfukwaru iya l'ẹphe kwa ndu ire-lanụ; l'ẹphe ta bụkwa ndu ngge. ³² L'ẹphe dukwa unwoke iri l'ẹbo shi lẹ nna lanụ. Onye lanụ ta nọhedu; onye kẹ nwata bẹ yele nna ẹphe nọ l'ufu lẹ Kénanu.

³³ “Ya ndono; onye ishi ono, achị ndu alị ono asụ: ‘L'ẹge ya e-shi maru mę ayi bụ ndu ire-lanụ bụ t'ayi haa onye lanụ l'ayi tẹ yele iya nọdu l'ẹke ono; ayibe ndu ọphu ewota nri wolaaru ndibe ayi, ẹgu eme. ³⁴ Ọlobu t'ayi dutakwaru iya nwanna ayi kẹ nshiji phụ. Ọo ya bụ; ya amaru l'ayi ta bụdu ndu byaru ngge; l'ayi bụ-a ndu ire-lanụ l'oswiya. Teke ono; ya eduru nwunne ayi

ọphu nụ ayi; ayi ejelahawaru ẹge dụ ayi mma l'ali ono.' ”

³⁵ L'ẹphe wataru ọtoshi ẹda ẹphe ono; bẹ ẹphe phutsuaru ẹkpa okpoga ẹphe l'ime ẹda ẹphe ono. Egvu egude ẹphe; gudekwaphu nna ẹphe.

³⁶ Nna ẹphe; mbụ Jékọpu asụ ẹphe: “Nta-a bẹ unu emewa t'unu nagee ya unwu iya. Jófẹfu ta nọhedu; Símiyọnu ta nọhe; nta-a bẹ unu emefua t'unu natafua ya Bénjaminu. Ẹ to nwehedu ẹke ya shiru iya nta-a, ọ dukwaduru iya lẹ ntse.”

³⁷ Rúbẹnu asụ nna iya: “Ọ -bụru lẹ ya te eduladuru ngu Bénjaminu; gbulephu unwegirima kẹ yẹbe Rúbẹnu; ẹphe ẹbo-ọ. Ye iya Bénjaminu l'ẹka; ya e-dulataru ngu iya-a.”

³⁸ Obenu lẹ Jékọpu sụru: “Wawa; nwa mu; Bénjaminu te tsodu unu; kẹle nwanne iya nwuhuhawaru; nta-a buwa-a yẹbedua nwenkinyi iya. O -nweru iphe meru iya nụ l'ụzo; buwa iphe unu eme bụ tẹ ya gude ishi-ẹwo iya-a gua aphụ laa maa.”

43

Unwanne Jósefu; du Bénjaminu eje Íjiputu

¹ Ya ndono; ẹjo-ẹgu ono te kwe ekwekwe l'ali Kénanu. ² Ndibe Jékọpu erigelephu nri ono, ẹphe shi lẹ Íjiputu wolata ono; Jékọpu asụ unwu iya t'ẹphe la azụ lẹ Íjiputu je azụtafuaru ẹphe nri!

³ Júda asụ iya: “Lẹ nwoke ono nmakwaru ẹphe ọkwa nmashia ya ike: l'ẹ te ekwekwa t'ẹphe phụ iya ọdo; m'ọ -bụru l'ẹphe lẹ nwanna ẹphe ono ta ayidu.” ⁴ Wo iya: “I -kwe t'ẹphe lẹ Bénjaminu

yiru; be epe e-jekwa-a je akpata ngu nri obu.
⁵ O -buru l'i ti kwedu; be epe te ejekwa; kele nwoke ono nmakwaru epe okwa nmashia ya ike: l'e te ekwekwa t'epe phu iya odo; m'o -buru l'epe le nwanna epe ono ta ayidu."

⁶ Izurelu aji epe: "?Nanu ege o du; be unu kfulahaaru nwoke ono l'unu nweru nwanna odo; shi ege ono wolataru iya egbe iphe-ehuka owaa?"

⁷ Epe asu: "L'o kwa nwoke ono jilahaaru epe njikponu; l'akpa epe ishi ehu epe; me ke ndibe epe. O jiru epe: 'Me nna ayi; ? o nokwadu-a ndzu? Me ayi nwefuaru nwunne odo?' Ayi ekwelephu l'eyekotaru iya onu l'iphe ooji. ?O nweru teke ayi maru l'oo-su t'ayi duta nwanna ayi obu byatashia eke ono?"

⁸ Ya ndono; Juda asu Izurelu; mbu nna iya: "T'o haa te yele nwata ono yiru; ege epe a-tugbu nta-a jeshia; k'ophu nggubedua; yebedua; me unwu epe a-waru; t'egu be egbushi epe.
⁹ Mbedua, bu Juda asuberu ngu ndzu mu l'ishi nwata ono. O -buru le mu te dulataduru ngu iya; taa mu uta iya jeye le gbururu.

¹⁰ "Ndege ayi te eshi keshinu ono noduta eke-a; mgbe nta-a be ayi ge ejewa nu gbe latawanu ugbo ebo."

¹¹ To du iya bu; nna epe ono; mbu Izurelu asu epe: "O -buru l'o bu ege ono; be ee-mefutaje iya; bukwa iya bu t'unu wotatsua iphe katsua mma l'iphe, a kotaru l'ali-a ye l'eda, unu a-nu nwoke ono. Unu gude nwa manu bamu; nwa manu-engu; etse; meeru; akpuru pisutasho; me

akpuru alumondu. ¹² Unu egude okpoga, ha l'ọ bu ọphu unu gudehawa ugbo labu; k'ọphu unu a-du ike nu-phu ẹphe okpoga ono azu; mbu okpoga ono, e yetsuaru unu l'onu ẹda unu ono; ke l'o nweru ike buru l'ẹphe te elebezidu ẹnya mee ya.

¹³ “Unu duta nwanna unu obu; tugbua jekfu nwoke obu nta-a! ¹⁴ Te Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike mee t'imiko unu du nwoke ono t'o kwe t'unu le Simiyonu; me Benjaminu jiko yiru lata. A bya le mbedua; o -buru l'oo ume-nwa; t'o menua mu.”

¹⁵ To du iya bu; ẹphe abya egwota iphe ono, ẹphe a-nu Josefu ono; bya ewota okpoga, ha l'ọ bu ọphu ẹphe gudehewa ugbo labu; bya eduta Benjaminu; yo buru ẹphe oje Ijiputu. ẹphe erua bya evudo Josefu l'ifu. ¹⁶ Josefu aphulephu Benjaminu l'ẹke ẹphe l'iya yi; su nwozi ulo iya: “T'o duta ndu ono je nk'iya.” Wo iya: “T'o gbua anu gude meeru ẹphe ke nri; ke l'ẹphe l'iya eriko nri l'eswe.”

¹⁷ Nwoke ono abya emee ege ono, Josefu kfuru iya ono; duta ẹphe lasha ke Josefu. ¹⁸ E dutalephu ẹphe je edobe l'ulo Josefu ono; egvu abya ẹphe l'ehu. ẹphe arilaha l'iphe, kparu iphe e dutaru ẹphe dobe l'ẹke ono bu k'okpoga phu, e yekwaziru ẹphe azu l'eda ẹphe le mboku k'ivuzo phu; l'ẹphe mawaru l'iphe, oome t'o mee bu t'o shi ege ono tso ẹphe ọgu lu-gbua ẹphe t'ẹphe buru ohu iya; kpatakota nkakfu-igara ẹphe nworu.

¹⁹ Ya ndono; ẹphe ejekfu nwozi Josefu ono l'onu ulo ono; su iya: ²⁰ “Byiko nna; l'ugbiya

ophu l'ephe byajeru okpata nri phu; ²¹ be ephe ruru eke ephe a-radu; bya atohaa ekpa ephe; phu l'okpoga, ephe gudetsua kpata nri be notsua l'onu ekpa ephe; to gbe nwe du ophu e wofuru m'oo afu. Le nta-a be ephe wolatakotakwaru iya unu." ²² Wo iya: "L'ephe gudekwaphu okpoga odo, ephe e-gude kpatafua nri. L'ephe ta makwa onye yekwaziru ephe okpoga ono azu l'ekpa."

²³ Onye oru Josefu ono asu ephe: "Unu noduru nwandoo; unu ba atsushi egvu! O bu Nchileke unu; mbu Nchileke ke nna unu be yeshiru unu okpoga ono l'eda unu; ke l'okpoga unu l'ogiya ophu be bu yebedua nataru iya." To du iya bu; yo je atufuta Simiyonu; duta iya jekfube ephe.

²⁴ Onye ozi ono eduta ephe je edobe l'ulo Josefu; bya ekee ephe mini; ephe akwo okpa; bya anu nkakfu-igara ephe nri. ²⁵ Ephe abya akwakobe iphe ono, ephe gude, ephe a-nu Josefu ono; mbu iphe, ephe a-nu iya teke o lataru l'eswe; ke l'ephe nuru l'o bu l'eke ono be ephe e-ri nri.

²⁶ Josefu alatalephu; ephe abya egworu iphe ono, ephe guderu iya ono nu iya; bya efooru iya ifu l'ali. ²⁷ Yo ji ephe ege ephe du; jikwaphu ephe ege nna ephe du; mbu nwoke ogurennya ono, ephe kfuru iya okfu iya ono? "O nokwadua ndzu?"

²⁸ Ephe asu iya: "L'o nwozi iya ono; mbu nna ephe nokwa-a ndzu; ehu adu iya mma." Ephe abya efokwaaru iya phu ifu l'ali odo.

²⁹ Yo bya apalia enya phua Benjaminu; onye ophu bu nwunne iya l'epho. Yo ji ephe: "Bunwunne unu ke nwata, unu shi ekfuru iya obu

ndọ-ọ?” Yọ bya asụ Bénjaminu: “Nwa mu; tẹ Nchileke meeru ngu eze-iphe-oma!” ³⁰ Imiko nwunne iya ono adu iya l'ọ phuru iya. Jósefu alufu-kebe; jeshia ọcho ẹke ọo-nọdu raa ẹkwa. Yọ bya abahụ l'ime mkpura iya je anọdu raa ẹkwa.

³¹ Yo metsua bya aswaa ifu; lufuta; kpade onwiya; sụ t'e gwofutaru ẹphe nri.

³² E doberu Jósefu nri nk'iya iche; doberu unwana iya nk'ẹphe iche; bya edoberu ndu Ijiputu, nọ l'ẹke ono nk'ẹphe iche; kẹ l'ọduje ndu Ijiputu oyi t'ẹphe lẹ ndu Híburu rigbabe nri.

³³ Ndu ono b'e doru; ẹphe aghaarụ Jósefu ifu; nọ l'ẹge ẹphe bu ọgurennya. Ẹphe shi l'ọkpara nọ jeye l'onye ọphu katsukpo ọburu nwata. Yọ dukota ẹphe biribiri. ³⁴ A bya eshi lẹ teburu kẹ Jósefu keeru ẹphe nri; oke iya kẹ Bénjaminu aka kẹ ndu ọphu ugbo ise. Ẹphe etsoru Jósefu ria; ngua; tee ẹswa.

44

A lọ-guderu Bénjaminu

¹ Ya ndono; Jósefu asụ onye ejeru iya ozi l'ulo: “T'o yejishiaru ndu ono nri l'ẹda ẹphe; yetabe l'iya phụ ẹge ẹphe e-gudeghe.” ² Wo iya: “T'o wota okoro mkpọla-ọcha kẹ yẹbe Jósefu ye l'ọnu ẹda onye kẹ nwata; mękwaphu okpoga, o gude bya ọkpata nri.” Yọ bya emee ya ẹge ono, Jósefu kfulu iya ono.

³ Yo be l'onma-ẹwa utsu echile iya; a bya edube ndu ono; ẹphe alashia; ẹphe lẹ nkakfu-igara ẹphe. ⁴ Ẹphe eshilephu lẹ mkpukpu ono tugbua;

ọle ẹ to nwedua ẹge ẹphe jeberu; Jósefu asu nwozi iya ono: “Tsopyabe ndu ono nta-a nta-a. Teke i gbakfuru ẹphe; nggu aji ẹphe: ‘?Ege ọ du be ẹphe gbe gude ejo iphe kfu a ugwo ọhuma, e meru ẹphe? ⁵ ?Tọ bu du okoro, nnajiufu iya anguje mini ndo-ọ; mbu okoro oogudeje aphu ẹnya-labu? Iphe ono, unu meru ono bu kwa ishi iphe, du eji b’o bu!’ ”

⁶ Onye ozi ono abya agbakfu ẹphe; bya ewotalephu iphe ono, Jósefu ziru iya ono kfu aru ẹphe. ⁷ Ẹphe asu iya: “Onye nwe mu nu; ? nanu ẹge ọ du be iikfu ẹge ono? Te njo gbakwa ẹgbudu; l’o ẹphebedua, bu ndu ozi ngu e-je ome egbe iphe onanu! ⁸ Mkpola-ocha, ẹphe phutsuaru l’eda ẹphe l’iche l’iche be ẹphe shiru le Kėnanu wolataru unu. ?Nanu ẹge ẹphe e-gbe bya eshi l’ulo nnajiufu ngu zita mkpola-ododo iya; m’o kwanu mkpola-ocha iya? ⁹ O -buru l’a cho ru iphe ono; yo nweru ẹphebe ndu ozi ngu-a onye, a cho-vuru iya l’eka; t’ishi onye obu lakwaa ya; ẹphebe ndu ophu l’ẹphe ha agho o hu ngube onye nwe mu nu.”

¹⁰ Yo su ẹphe: “L’o du mma; t’o du ẹge ono, ẹphe kfuru iya ono. Olobu l’o onye a phuru, gude iya nu be a-buru iya o hu; unu be ndu ophu l’unu ha ta du du iphe eeme unu.”

¹¹ Onyenonu abya apazitawaphu eda iya ẹgwegwa ono; tohaa ya. ¹² Onye ozi ono abya awata iya achocho. Yo shi l’eda k’onye ophu kakota obu ogurennya cho ya jeye l’eda k’onye ophu kakota o bu nwata. Yo rua l’eda ke Benjaminu; je aphu okoro ono l’eke ono.

13 Ya ndono; ẹphe eworu uwe ẹphe lajashia; bya apaa ivu ẹphe tukobetsua nkakfu-igara ẹphe l'okpurukpu-azu; yo buru ẹphe ọla azu le mkpukpu ono.

14 Teke Júda yele unwunne iya rutaru be Jósefu nọdukwadua l'ulo. Ẹphe abya adashia ya kpurumu kpurumu l'ifu. 15 Jósefu aji ẹphe ege o du be ẹphe meru egbe iphe onanu? Wo ẹphe: “?Unu ta amadu le nwoke, du l'o bu yẹbedua aphuje ẹnya labu to.”

16 Júda asu: “?Onye nwe mu nu; ?bu ngunu be ẹphe makwaduru, ẹphe e-kfuru ngu nta-a? ?Bukwadu ngunu be ẹphe e-kfu? Nanukwadu ege ẹphe e-shi dofu onwẹphe? Nchileke meekwaru t'iphe, du eji, ndu ozi ngu meru voo. Nta-a be ẹphe buakwa ohu nggube onye ishi; ẹphebedua; me onye a phuru okoro ono l'eka iya.”

17 Jósefu asu ẹphe: “Tuswekwa! Le ya te emekwa iya ege ono. L'o kwa onye ono, a phuru okoro ono l'eka ono a-buru iya ohu. Unube ndu ophu; unu lakfu nna unu le chiriru le werere.”

18 Ya ndono; Júda ejekfube Jósefu je asu iya: “Onye nwe mu nu; byiko; te yẹbe nwozi ngu kfunuru yeru ngu. O bu oswi-okfu le nggu le Fero ha. Olobu; byiko; t'ehu be eghukwa ngu eghughu l'ẹke ya no. 19 Onye nwe mu nu: ‘O bu nggubedua be jiru ayibe ndu ozi ngu; ?me ayi nweru nna; m'o bu nwunne nwoke?’ 20 Ayi asu ngu le nna ayi nokwa-a; ọle o buwa nwoke ogurennya; l'o nweru nwata nwoke, a muru iya le nka. Nwunne nwata ono be nwuhumarunu; yo buwarua yẹbedua nkinyi iya be phoduru

nụ ịe ndu ophu shi l'epho nne iya; nna iya eyekwanuru iya obu nshinu.

²¹ “Tọ dụ iya bụ; nggu abya asụ ayibe ndu ozi ngu t'ayi dutaru ngu nwata ono l'ẹke-a t'ị phụ.

²² Ayi asụ nggube onye nwe mu nụ ịe nwata ono te egbeshijekwa egbeshi l'ẹke nna iya nọ; l'o -gbeshi bẹ nna iya a-hakwa ishi. ²³ Obenu l'ị sụru ayibe ndu ozi ngu: ‘L'ọ -bụru ịe nwanna ayi kẹ nwata ono te etsodu ayi bya bẹ ayi ta aphuhekwa ngu ọdo.’ ²⁴ L'ayi ruru ufu bẹ ayi jeru je ekfuaru nwozi ngu, bụ iya bụ nna ayi ẹge nggube onye nwe mu nụ kfuru.

²⁵ “Onye ozi ngu ono, bụ iya bụ nna ayi asụ ayi: ‘T'ayi tughua je azutafua nri ọdo!’ ²⁶ Ayi asụ iya l'ayi te ejekwa; a gufukwa ịe nwanna ayi kẹ nwata ono tso ayi; kẹ l'ayi ta adudu ike ophu nwoke ono; l'ẹbe abụ ịe nwanna ayi kẹ nwata ono tso ayi.

²⁷ “Onye ozi ngu ono, bụ iya bụ nna ayi asụ ayi: ‘L'ayi marua ịe nyee ya mụtaru iya unwegirima unwoke labụ. ²⁸ Onye lanụ bẹ ya ta phuhedu; ya asụ ịe ya mawaru l'ọ bụ anụ-ẹgu-ẹgbudu bẹ fọgburu iya nụ. Keshinu teke ono bẹ ya ta phukwa iya. ²⁹ Wo ayi: L'ọ -bụru l'ayi dutafuaru onye ọwaa tughua; o -nweru iphe meru iya nụ bunu iya bụ l'unu mewaru tẹ ya gude ishi ẹwo; gụa aphụ laa.’

³⁰ “Oo ya bụ; ọ -bụru ịe nwata ono te etsodu ayi laa; lakfu nwozi ngu ono, bụ iya bụ nna ayi ono; mbụ; ọ -bụru ịe nna ayi ono, ndzụ iya yele kẹ nwata ono bụwa iphe lanụ ono; ³¹ -phụ ayi; ayi ịe nwata ono ta yi lata; bẹ ọo-hakwa ishi.

Iphe o bu aburu l'oo ayibedua be meru t'o gude nggumaphu laa le nka. ³² Mube nwozi ngu, bu Juda be kwekwaru nna mu ukwa l'e to dudu iphe e-me nwata-a. Mu suru iya: 'L'o -buru le mu te edulataduru iya eya; t'o taa mu uta iya gbururu jeye le gbururu.'

³³ "Oo ya bu; byiko te mube nwozi ngu nodunu l'eke-a buru ngu ohu l'ozori nwata ono; te nwata ono tsoruru unwunna mu ndu ophu la. ³⁴ ? Nanukpoo ege mu e-me lakfu nna mu; le mu le nwata ono ebe ayi? Byiko be emekwa te mu phu egbe aphu owaa a-byakfuta nna mu ege-a!"

45

Josefu eme t'unwunna iya maru onye ya bu

¹ Ya ndono; Josefu ta duhe ike kpade onwiya l'eke ndu, ejeru iya ozi no; yo chia mkpu; su t'e mee t'onnyemonye obule lufu iya l'ifu. Epe awufu; to nwehe onye yele iya nokwadu l'eke ono. O bu teke b'o meru t'unwunna iya maru onye ya bu. ² Yo wata ekwa; rashia ya ike; k'ophu bu le ndu Ijiputu nuru iya; ndibe Fero anukwaa ya phu.

³ Josefu asu unwunna iya ono: "L'o kwa yebedua bu Josefu! Nna iya; ?o nokwadia ndzu?" Yo kpoo unwunna iya ono okfu; ke l'egvu gudekotaru epe.

⁴ Josefu abya asu epe t'epe kpirita iya ntse. Epe ekwe bya akpirita. Yo su epe: "L'o kwa yebedua bu nwanna unu phu; mbu Josefu ono, unu reru ndu Ijiputu ono." ⁵ Wo epe: "Unu ba awakwa obu; ophu unu atakwa onwunu uta;

k'erere, unu reru iya. Kẹ l'ọ kwa ẹge ee-shi t'a dzoo ndiphe ndzu kparu iphe Nchileke zifuru iya te ya vuru unu uto bya. ⁶ Owaa kwewa afa ẹbo, ẹjo-ẹgu-a mewaru l'ali-a. L'ime afa ise ophu abya nu b'e to nwekwa onye emebe iphe l'ali; k'ophu o buru k'akpata iya. ⁷ O bu Nchileke zifuru yebe Josefu te ya vuru unu uto bya; k'ophu ya e-me t'eri unu phodu le mgboko; mekwaaphu t'unu le ndu eri unu du l'igwe wafu.

⁸ "Oo ya bu; l'e to bukwa unubedua be ziru iya te ya bya eke-a; o kwa Nchileke. O bu Nchileke ono meru iya; ya anodu onodu nna Fero; mee ya; ya aburu ishi l'ufu eze; bukwaru iya phu l'ali Ijiputu l'o ha. ⁹ Nta-a bukwa t'unu tugbua egwegwa je ekfuru nna iya: 'Le nwatibe iya; mbu Josefu suru le Nchileke mewaru yebe Josefu onye ishi ndu Ijiputu kparamkamu. T'o byalekwaphu nta-a lakfuta iya; te b'o jekwa okpo ukfu! ¹⁰ Eke oo-buru bu le Goshenu eke yebedua yele unwu iya; me unwu nwanwa iya e-bunyabe iya ebunyabe; mbu jeye l'aturu iya; eswi iya; mewaru iphemiphe obule, unu nweru enweru l'o ha. ¹¹ I -nodu le Goshenu be ya e-leta ngu enya; ke l'ejo-egu-a, byaru nu-a e-mefukwaa afa ise nta-a. Odumeka be yebedua; ndibe iya; me iphemiphe obule, bu nk'ia be egu e-gbukwa.'

¹² "Unubedua l'onwunu jeye le nwunne iya; mbu Benjaminu gudewa enya unu ele l'o bu yebedua, bu Josefu gedegede ekfu okfu-a anu unu. ¹³ Unu kooru nna iya k'egbe ugu, a kwaberu yebe Josefu le Ijiputu; me k'iphemiphe

obule, unu phukotaru l'onwunu. Unu dutakwa nna iya bya eke-a egwegwa!"

¹⁴ Yò bya agbakua nwunne iya; mbu Bénjaminu eka l'olu; wata ora ekwa. Bénjaminu arukotakwa iya phu; wata ekwa nk'iya. ¹⁵ Jósefu abya anmakota unwana iya ono akpa l'ephe ha; l'arakwaphu ekwa. E metsua yele unwana iya ono abya akoo akoo.

¹⁶ Nzi abya erua ke Fero le unwunne Jósefu be byaru nu; ehu atsoo Fero yele ndu ozi iya l'ephe ha ena. ¹⁷ Fero asu Jósefu: "T'o kfulu unwana iya phe t'ephe gwoo ivu ephe doo l'eli elu ephe; la Kénanu; ¹⁸ je eduta nna ephe; me ndibe ephe kpamukpamu gude bya. Ya a-nu ephe ali Íjiputu eke ophu kakota mma; k'ophu ephe e-buru iya l'eriji epho. ¹⁹ Kfulu ephe t'ephe pata ugbo-inya ndu Íjiputu gude je achita unwegirima ephe; unyomu ephe; me nna ephe bya. ²⁰ T'ephe ba yokwa oshi ege ephe e-me iphe, ephe a-ha l'ufu; ke l'iphe, bu ali, katsukpo mma le Íjiputu a-buru nk'ephe."

²¹ To du iya bu; unwu Izurelu abya emee ege ono, Fero kfulu ono. Jósefu abya anu ephe ugbo-inya ege ono, Fero kfulu ono; bya anukwaphu ephe nri, ephe e-ri l'ije ephe ono. ²² Yò bya anukota ephe uwe ophungu iche l'iche. Bénjaminu b'o nuru ukporo mkpola-ocha iri l'ise; owaa uwe, du iche iche uzo ise. ²³ Iphe o nuru t'a nu nna iya bu: nkakfu-igara iri, e dojishiru iphe katsukpo mma le Íjiputu edoji; me nne nkakfu-igara iri, e dojikotaru witu; buredi; mewaru iphe odo, nna iya a-nodu eri l'uzo

teke ọo-nọdu abya. ²⁴ E metsua; yọ bya edube ụnwanna iya ono; ẹphe alashia. Yọ sụ ẹphe t'ẹphe ba aswọkwa ụswo l'esu-ụzo.

²⁵ Tọ dụ iya bụ; ẹphe egbeshi ị Ịjiputu; yọ bụru ẹphe ọla kẹ nna ẹphe; mbụ Jékọpu l'ali Kénanu. ²⁶ Ẹphe erua je asụ nna ẹphe: “Lẹ Jófẹfu nọkwa ndzụ! L'ọ kwa iya bụ onye ishi ndu Ịjiputu mgburumgburu.” Yo tee Jékọpu ụkfu; to kweta l'ọ bụ oswi-okfu bẹ ẹphe ekfu. ²⁷ Obenu l'ẹphe bya akọkotaru iya iphe, Jófẹfu kfushiru; yọ phụlephu ụgbo-inya, Jófẹfu nuru t'e gude pata iya; woru ume zụ; meji alatashia ya l'oru iya. ²⁸ Ízurelu asụ: “Ya kwetawaru ị nwa iya; mbụ Jófẹfu nọkwadua ndzụ. Ya e-je aphụ iya; ịmanu ya anwụhude.”

46

Jékọpu ala Ịjiputu

¹ Ya ndono; Ízurelu abya egwokoo iphemiphe ọbule, o nweru tųgbua. Yo rua Besheba bya egwooru Nchileke kẹ nna iya, bụ Áyizaku ẹja.

² Nchileke abya eshi l'aphụ kfururu yeru Ízurelu l'enyashi ono; sụ iya: “Jékọpu! Jékọpu!”

Yọ za iya. ³ Nchileke asụ iya: “L'ọ kwa yẹbe Nchileke bụ Nchileke kẹ nna ngu. Ba atsukwa egvu ọla Ịjiputu; kẹle ya e-me ngu t'ị bụru mba, ha nshinu l'ẹke ono. ⁴ Ya e-duru ngu je Ịjiputu ono; dulatakwa ngu phụ azụ. Ọ bụ Jófẹfu a-nọ swiru ngu teke ị-nwụhu.”

⁵ Ya ndono; Jékọpu egbeshi ị Besheba; yọ bụru iya atųgbu. Ụnwu Ízurelu eduta nna ẹphe ono,

bụ iya bụ Jékoṗu ye l'ugbo-inya ono, Fero nuru t'e gude pata iya ono. Eṗhe edutakwaphu unwu eṗhe; me unyomu eṗhe ye l'ugbo-inya ono; yo buru iya eṗhe. ⁶ Eṗhe erutakota elu eṗhe; me iphemiphe obule, eṗhe setaru l'ali Kénanu. Jékoṗu yeḗle unwu iya kpamukpamu ekpolihu; yo buru eṗhe oḗa Íjiputu. ⁷ O dutaru unwu iya: ndu ke unwoke; me unwu nwanwa iya ndu k'unwoke; duta ndu k'unwanyi; me unwu nwanwa iya ndu k'unwanyi; tuko iphe bu iphe, shi l'eri iya; ruta; yo buru eṗhe oḗa Íjiputu.

⁸ Owaa unwu Ízureḗlu,
 bu iya bu Jékoṗu;
 me iphe bu iphe,
 shi l'eri iya, tso iya la Íjiputu:
 Rúbenu, bu okpara iya.

⁹ Unwu Rúbenu bu:
 Hanoku; Palu; Hézuronu;
 me Kami.

¹⁰ Unwu ke Símiyonu bu:
 Jimuwelu; Jaminu; Ohadu;
 me Jakinu; Zoharu;
 me Sholu, bu nwatibe
 nwanyi ke Kénanu.

¹¹ Unwu ke Lívayi bu:
 Geshonu; Kohatu;
 me Merari.

¹² Unwu ke Júda bu:
 Eru; Onanu; Shela;
 Pérezu; me Zera.
 Eru yeḗle Onanu;
 be nwuhuhawaru

le Kénanu.

Unwu Pérezu bu:

Hézuronu; owaa Hamulu.

13 Unwu ke Ísaka bu:

Tola; Puwa; Jashubu;

owaa Shimuronu.

14 Unwu ke Zébulonu bu:

Seredu; Elonu; me Jahulelu.

15 Ndu ono l'ephe ha bukota unwu, Lii mushiru Jékopu le Padanu-Áramu; a gufukwa nwatibe iya ke nwanyi, bu iya Dayina. Unwegirima iya ono l'ephe ha: unwoke l'unwanyi bu iphe ephe kpakoru du bu ukporo madzu l'umadzu iri l'eto.

16 Unwu ke Gádu bu:

Zefonu; Hagi; Shuni;

Ezubonu; Éri;

Arodi; me Areli.

17 Unwu ke Ásha bu:

Imuna; Ishiva; Ishivi;

owaa Beríya.

Nwunne ephe ke nwanyi bu Séra.

Unwu ke Beraya aburu:

Heba; me Milikiyelu.

18 Ndu ono bukota unwu, Zilipa mutaru Jékopu. Zilipa bu nwanyi ono, Lébanu duru yeru nwatibe iya ke nwanyi; mbu Lii l'ulo t'ọ buru iya ohu ono. Iphe ephe kpakoru du bu umadzu iri l'ishingu.

19 Unwu ke Rechelu,

bu nyee Jékopu bu:

Jósefu yele Bénjaminu.

20 Jósefu no le Íjiputu muta

Manáse; me Ífuremu.

Nwanyi, muru Jósefu unwegirima ono
bu Asenatu, bu nwatibe Pötifera.

Pötifera bu onye agwajeru ndu Onu iphe.

²¹ Unwu ke Bénjaminu bu:

Béla; Beka; Ashibelu;

Gera; Námanu; Ehi;

Roshi; Mupimu;

Hupimu; me Arudu.

²² Ndu ono l'ephe ha bu unwu, Rechelu
mutaru Jékopu. Iphe ephe kpakoru du bu
umadzu iri l'eno.

²³ Nwatibe ke Dánu bu Hushimu.

²⁴ Unwu ke Náfutali bu:

Jazelu; Guni;

Jeza; owaa Shilemu.

²⁵ Ndu ono bu unwegirima, Biliha mutaru
Jékopu. Biliha bu nwanyi ono, Lébanu duru
yeru nwatibe iya ke nwanyi; mbu Rechelu l'ulo
t'o buru iya ohu ono. Iphe ephe kpakoru du bu
umadzu esaa.

²⁶ Iphe ephe kpakoru du mbu ndu tsoru
Jékopu laa Íjiputu bu ukporo umadzu eto
l'umadzu ishingu; mbu ndu be unwu iya; a
gufukwa unyomu unwu iya phe. ²⁷ A -gukobe
iya umadzu labu ono, a mutaru Jósefu le Íjiputu
ono be iphe ephe kpakoru du; mbu ndibe
Jékopu, laru Íjiputu bu ukporo umadzu eto
l'umadzu iri.

²⁸ To du iya bu; Jékopu abya eyefu Júda t'o
vuru uzo je eduta Jósefu t'o bya ekoshi ephe eke
e shi eje Góshenu. Ephe erulephu ali Góshenu;

²⁹ Jósefu abya ewota ugbo-inya iya mee ya ege

o-o-du t'o gude iya je epe ndzuta. Yo rua je atu nna iya ono gbirimu; rukua ya eka; wata ekwa; raa ekwa ono ogologo.

³⁰ Izurelu asu Josefu: "Te ya nwuhuwaru nta-a; keshinu ophu ya gudewa enya iya phu li nokwadua ndzu!"

³¹ To du iya bu; Josefu asu unwunna iya; me ndibe nna iya l'epe ha: "Le ya e-je ekfuru Fero l'unwunna iya; me ndibe nna iya, shi l'ali Kenanu be lakfutaakwaru iya nu. ³² Ya e-kfuru iya l'epe bukwa ndu eche aturu; mbu l'epe bu ndu azu elu; l'epe chikwa aturu epe; me eswi epe; me iphemiphe obule, epe nweru enweru lo ha." ³³ Wo epe: "O -buru le Fero kuru unu; ji unu iphe bu eka-oru unu; ³⁴ unu sukwa iya l'unube ndu ozi iya shikwaru le dedeedee butaru ndu azu elu; ege nna unu oche phe shihawa buru. Ono kwa ege ee-shi; e kwe t'unu buru le Goshenu; kele ndu eche aturu adujekwa ndu Ijiputu ashi."

47

¹ Josefu abya ejekfu Fero je asu iya: "Le nna iya yele unwunne iya; aturu epe; eswi epe; me l'iphemiphe obule, epe nweru enweru be shiakwa Kenanu byaruta Goshenu." ² Yo bya afota unwunne iya ono umadzu ise gude jekfu Fero.

³ Fero abya aji epe iphe bu eka-oru epe.

Epe asu iya: "L'ephebe ndu ozi iya bukwa ndu eche aturu. Lo kwa ege ono be nna epe oche phe cheru iya." ⁴ Epe asukwa iya phu: "L'epe byaru t'epe butota l'eka-a; ke l'ejo-egu,

eme l'alì Kénanu ta dudu k'ekfukfu; k'ophu bu l'è to nwedu èke aturu ndu ozi ngu a-kpajè nri. Oo ya bè ephe ekfu; sù byiko t'ì haaru t'ephebe ndu ozi ngu buru lè Góshenu."

⁵ Fero asù Jófèfu: "Lè nna ngu; mè unwunne ngu byakfutaakwaru ngu. ⁶ Alì Íjiputu bu nggu b'ò nò l'èka. Hata èke kagee mma l'alì-a nù nna ngu yèlè unwunne ngu t'ephe buru. Woru alì Góshenu nù ephe t'ephe buru. O -buru l'o nweru ndu ophu, ì maru l'ephe ha, ike-ozì dù; nggu eye ephe t'ephe chejeru iya elu nk'iya."

⁷ Tò dù iya bù; Jófèfu abya eduru nna iya; mbù Jékòpu jekfu Fero. Jékòpu abya agòoru Fero ònu.

⁸ Fero ajì iya afa ole, ò nòwaru.

⁹ Jékòpu asù iya "L'ò kwadua ukporo afa ishingu l'afa iri bè ya nòwaru; òlè ò bùlephu iphe-èhuka l'ò ha; k'ophu bù l'oo-se tẹ ya ba anòruhe ège nna iya oche phe nò-ruru." ¹⁰ Jékòpu abya agòoru Fero ònu òdo; lufushia.

¹¹ To dù iya bù; Jófèfu abya emee tẹ nna iya; mè unwunna iya phè buru lè Íjiputu. Yò nù ephe alì Íjiputu, èke kagee mma t'ephe buru, bù iya bù alì Ramesesu, bù ège Fero sùru t'o mee ya.

¹² Jófèfu l'anù ndu ono nri l'ephe ha; bù iya bù nna iya; mè unwunna iya; mè iphe bù ndibe nna iya l'ephe ha. Qonoduje anù ephe nri l'ège unwegirima ephe ha.

Jófèfu yèlè èjo-ègu ono

¹³ Nri agvukota l'alì ono gbaa mgburumgburu; kẹ l'ègu ono kpòru èka. Alì Íjiputu mè alì Kénanu ajìko gbajòshihu; l'okfu èjo-ègu ono.

14 Ndu Íjiputu; ẹphe ẹ ndu Kėnanu atuko okpoga, ẹphe nweru kpafokota ẹ nri l'eka Jofefu. Jofefu evuta okpoga ono je akube l'ulo Fero. 15 Okpoga onyemonye obule agvulephu; ndu Íjiputu abyakfutashia Jofefu bya asu iya: "T'o nu ẹphe nri! O -dudu be ẹphe a-nwushihukwa; ke l'okpoga ẹphe gvakwaru ẹ nri."

16 Jofefu asu ẹphe: "O -buru l'okpoga ẹphe gvukwaru; t'ẹphe kputajeru iya elu ẹphe l'ugwo nri, ya a-nu ẹphe." 17 Tsube teke ono; ẹphe akputalahaaru iya elu ẹphe; mbu inya ẹphe; aturu; egu; eswi; me nkakfu-igara ẹphe. Yo nataje ẹphe elu ẹphe; nu ẹphe nri ozori iya. Yo buru ege ono b'o gude zu ẹphe afa ophu.

18 Afa ono agvulephu; ẹphe abyakfuta iya l'afa ophu tso iya nu bya asu iya: "L'e to nwekwa iphe ẹphe edomiru ngube onye nwe-ẹphe edomi. ẹ keshinu ophu okpoga ẹphe gvuru; elu ẹphe abukotawaru nke ngu; b'e to duhekwa iphe ẹphe tokfu eka, ee-gudeje akfu ngube nnajiufu ugwo; a gufu ẹphebedua l'onwẹphe; me ali ẹphe." 19 Wo iya: "?O du l'oo-kwe t'ẹphe buru kpurupyata; ẹphebedua; me ali ẹphe? L'iphe, ẹphe ekfu bu t'o wota ẹphebedua; me ali ẹphe gude kfu ugwo nri ono; t'ali ẹphe buwaruru ke Fero; ẹphebedua aburu iya ohu. Yo nu ẹphe iphe t'ẹphe mebe l'ali te ndzu dzuaru ẹphe; k'ophu ali-a ta adabuduru ochobo."

20 To du iya bu; ndu Íjiputu l'ẹphe ha erekota ali ẹphe; ke l'egu ono ta budu iphe e gude onu ekfu ekfukfu. Jofefu azukota iphe, bu ali, no ẹ Íjiputu l'o ha; yo buru ke Fero. 21 Jofefu emee

ndu Íjiputu l'ẹphe ha; ẹphe aburu ohu. ²² Alì ndu ọphu ẹ tọ zudu nwenkinyi bu alì ndu achijeru ndiphe ẹja; ke l'ọ bu Fero anuje ẹphe nri. Nri ono, Fero anuje ẹphe ono edzujekwanuru ẹphe. Yọ buru iya meru iphe ẹphe te eredu alì nk'ẹphe.

²³ Jósefu asu ẹphe: “Lẹ keshinu ọphu ya zuwaru unu; zua alì unu nu Fero; owaa iphe, unu e-gude mebe l'alì. ²⁴ Teke unu kpatajeru iphe ono; unu ekee ya ọzo ise; nu Fero ọzo lanu. Ọzo ẹno ọphu be unu e-shi l'eri nri; shi iya l'anu ndibe unu; me unwegirima unu nri; shikwa iya phu wofu ọphu unu e-dobe aku.”

²⁵ Ẹphe asu iya: “L'ọ dzowaru ẹphe ndzu! Byiko; t'ọ dunu nggube onye nwe-ẹphe mma t'ẹphe buru ohu Fero.”

²⁶ Jósefu abya atua ya; yọ buru ekemu l'alì Íjiputu. Ekemu ono be vukwa irè jeye ntanua; mbu ekemu ono, a turu su l'uzi lanu l'uzo ise l'iphe a kpataru l'okfu a-bujeru ke Fero. O buphu alì ndu achijeru oha ẹja nwenkinyi be ta budu alì ke Fero.

²⁷ Ya ndono; ndu Ízurelu abya eburu Góshenu le Íjiputu. Ẹphe eburu l'ẹke ono nweru ẹku; nodu iya zushia; bya aka l'igwe.

²⁸ Jékopu ebua le Íjiputu afa iri l'ẹsaa; teke o gbaru ukporo afa ẹsaa l'afa ẹsaa. ²⁹ Yọ gbadelephu Ízurelu l'anwuhu; yo kua nwatibe iya; mbu Jósefu; su iya: “O -buru le ya no ngu-a l'obu l'oswiya; gude nu iya ẹka l'utakfu; riaru iya angu l'ẹ tii lidu iya l'alì Íjiputu. ³⁰ L'ii-patachia ya je elia l'ẹke e liru nna iya oche phe.”

Jósefu asụ iya l'ọ bụlephu ẹge ono, o kfulu iya ono bụ ẹge ya e-me iya.

³¹ Yọ sụ iya t'ọ riaru iya angụ l'oo-me iya-a. Jósefu abya eriaru ya ẹya. Ízurelu abya efoo ifu l'oshi-azẹe ya; baaru Nchileke ẹja.

48

Jékoṗu agoṛu Manáse yẹle Ífuremu ọnu

¹ Yo be ujiku lanụ; a bya ezia Jósefu lẹ nna iya be ẹhu ta dudu mma. Yo duta ụnwegirima iya ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Manáse; me Ífuremu; yọ buru ẹphe ejeje. ² Ẹphe erua; e je ezia Jékoṗu lẹ nwatibe iya; mbụ Jósefu be byakwaru iya ajiji. Yo keshia ẹhu gbeshi bya anọdu l'oshi-azẹe ya.

³ Jékoṗu asụ Jósefu:

“Lẹ Nchileke,
bụ Okaribe-Kakọta-Ike
byakfutaru yẹbe Jékoṗu lẹ Luzu
l'alí Kénanu; bya agoṛu iya ọnu l'ẹke ono;

⁴ sụ iya: ‘Lẹ ya e-me iya tẹ ya zua azuzu;
ya ha l'igwe.

Lẹ ya e-me iya tẹ ya buru
mba k'ẹka iya; nụ iya alí-a
t'ọ buru òkè-iphe ndu eri iya
jeye lẹ tutu yoyo.’

⁵ “Ụnwegirima labụ ono,
ọ mụtaru lẹ Íjiputu tẹmanu ya abyade ono;
bụ iya bụ Ífuremu me Manáse
be ya gụwaru yeru ụnwu
kẹ yẹbe Jékoṗu.
Ífuremu yẹle Manáse bụwa

unwu iya ẹge ono, Rúbẹnu;
mẹ Símiyọnu bụ iya ono.

⁶ Ọ bụ ndu ọphu aa-mụtaru ngu nta-a
tsoke ndu ọwaa a-buru unwu ngu.
Òkè-alì, ẹphe a-hata bẹ e-shi l'ẹka
unwunne ẹphe ono, bụ iya bụ
Ífuremu; mẹ Manáse.

⁷ Ọ bụ ẹ ya shi Padanu alata;
bẹ ụmuruku mụru iya;
kẹle Rechẹlu nahuru iya nwụhu
ẹ Kénanu l'ẹphe nọkwaduru l'uzo
ẹ mgboro Efuratu.
Ya eworu iya lia l'iku ụzo ono,
eeshi eje Efuratu ono,
bụ iya bụ Bétulehemu.”

⁸ Ízurelụ aphụlephu unwu Jósefu ono; jì iya:
“?Bụ ndu ole ndọ-ọ?”

⁹ Jósefu asụ iya: “L'ọ kwa unwegirima,
Nchileke nuru iya l'ẹke-a.”

Ízurelụ asụ iya t'o dutaru iya ẹphe tẹ ya gọoru
ẹphe ọnu.

¹⁰ Teke ono bẹ nka lawaru Ízurelụ l'ẹnya;
t'ọ phụfuhe ụzo ọhuma. Jósefu abya eduta
unwegirima ono donyabe iya ntse; nna iya ono
abya etsuta ẹphe ọnu; nmaa ẹphe akpa.

¹¹ Ízurelụ asụ Jósefu: “Lẹ ya te shikwa
arịkwadu ẹ ya a-phụkwadu ngu ifu ọdo;
Nchileke abya emewa nụ nta-a; ya egbe phụfua
unwu ngu yekobe iya.”

12 Jófèfu abya edufuta ùnwegirima ono l'ùtakfu* Ízurèlu; bya efurita; wota ifu kpube l'alì; 13 bya esekputa ephe èbo; gude ephe ège ono machiàru Ízurèlu. Ífuremu b'o sekpu l'èka-ùtara; nù iya Ízurèlu l'èka-ibyita. Manásè b'o sekpu l'èka-ibyita; nù iya Ízurèlu l'èka-ùtara. 14 Obenu lè teke Ízurèlu wataru ephe ogoru onu; b'ò kù-swiberu èka iya akù-sibe; woru èka-ùtara iya byibe Ífuremu, bù onye kè nwata l'ishi; woru èka-ibyita iya byibe Manásè, bù okpara.

15 Yò bya agòoru Jófèfu onu; sù:
 “Tè Nchileke ono, nna iya oche phè,

bù iya bù Èbirihamu;

mè Áyizaku tsoru ụzo iya ono;

mbù Nchileke ono, shi keshinu

ya bù nwata chee ya jeye ntanù-a ono;

16 mè Ojosi-imigwe ono, dzòkotaru iya nù l'iphe, bù iphe-èhuka ono, byaru iya nù ono; gòkwaru onu-oma nù ùnwegirima-a.

T'e kujekwa ephe ùnwegirima-a laa l'ephe kè yèbe Jékòpu yèlè kè nna iya oche phè,

bù Èbirihamu; mè Áyizaku;

ephe azùà ìnyinwuruku lè mgboko-a.”

17 Jófèfu aphùlephu lè nna iya byiberu Ífuremu èka-ùtara l'ishi; èhu adaa ya kòo. Yo

* **48:12** 48:12 L'okfu Hìburu bù “ìkpere” b'a kwata dee l'èka-a. Obenu l'okfu kè Ikwo bù “l'ùtakfu” bè eeheje nwata. Iphe “ìkpere” ono kwata bùru l'ome-l'alì kè ndu Hìburu bù l'ò bùwa amùpyabe bè Ízurèlu mùpyaberu ùnwunwa iya ono ephe èbo. È te egbe agbanwehedu iya agbanwe òdo. Phù iphe e gude chjà Mbù 24:2 èka l'azù.

je azu nna iya l'eka; te ya lofuta iya eka ono, o byiberu Ifuremu l'ishi ono byibe iya l'ishi ke Manase. ¹⁸ Josefu asu iya: "Wawakwa nna; o kwa onye ophu bu okpara ndo-o. O kwa yebedua be ii-byibe eka-utara l'ishi!"

¹⁹ Obenu le nna iya jikaru; su iya: "Nwa mu; ya marua. Ya marua. Oo-zu-a azuzu; buru mba k'eka iya; bya aha nshinu. Obenu le nwunne iya ke nwata a-ka iya; ege ono kwaphu be eri iya aburu igweligwe mba." ²⁰ Yo bya agooru ephe onu mboku ono; su:

"Ndu Izurelu l'e-gudeje epha
ngu ago onu; su:

"Te Nchileke mekwaa ngu

t'i du l'o bu Ifuremu yele Manase.' "

Ya ndono; yo mee;

Ifuremu aka Manase.

²¹ Izurelu abya asu Josefu: "Le ya abyaakwa anwuhu; obule Nchileke e-swikwaru-a unu; du-laa unu azu l'ali nna unu. ²² Ya nuwaru ngu okè-ali lanu t'i gude ka unwunne ngu phe. Ali ono be ya gude ogu-mbeke; me akfu luta l'eka ndu Amoru."

49

Jekopu agoshiru unwu iya onu

¹ Ya ndono; Jekopu abya ekua unwu iya; su ephe:

"Unu dzukobe te ya kooru unu iphe,
a-muru unu l'uzo l'ifu!

² Unu dzukoo; ngaberu iya nchi;
unube unwu yebe Jekopu!

- Unu ngabere iya nchi;
 yebe nna unu Izurelu!
- ³ Rubeu; o bu nggu bu
 okpara iya;
 bya agburu-ike iya;
 O bu nggu vu uzo kpo iya ifu;
 koshi le ya bu nwoke.
 O bu nggu be aa-kakota okwabe ugvu;
 buru nggu a-kakota ike.
- ⁴ Keshinu ophu itu akpara l'o bu utso;
 be ti kahedu ndu ophu.
 Ishi iya aburu le nggu le
 nyee nna ngu zeru;
 nggu eshi ege ono farua oshi-azee nna ngu.
- ⁵ Simiyonu; me Livayi bu unwunne.
 Ephe e-gudeje ogu-mbeke
 l'eme iphe-kpaa.
- ⁶ Ya te etsokwa l'ejo idzu,
 ephe achi; to nwe le
 ya anoo l'eke ephe no;
 ke l'ephe gude ehu-iwe gbushia ndiphe;
 bushia oke-eswi
 akwara-achi ke manu.
- ⁷ T'ehu-eghughu ephe ono
 vukwaru mburonu;
 ke l'ephe nwenukaru okpoma-oku.
 T'okpoma-oku ephe ono
 vukwaru mburonu;
 ke l'ephe nwunukaru onwuu.
 Ya a-chikashi ephe t'ephe
 dzuru ali Jekopu; dokashia ephe;
 t'ephe dzuru ali Izurelu kpamu.
- ⁸ Juda; unwunna ngu phe

a-nọdu aja ngu ajaja.
 Ndu ọhogu ngu;
 bẹ ịi-pyitaje l'ẹkpiri.
 Ụnwunna ngu l'ẹphe ha
 a-nọdu ebyiru ngu ikpere l'alị.

9 Júda; ị bụ nwa agụ.*

Nwa mu; i shiwa l'ẹke
 i gbushiru anụ lata.
 Nta-a b'i byishiwaru ikpere l'ọ bụ agụ.
 Ị zẹwa l'ọbu nne agụ;
 ?bụ onye ha kẹ t'ọ kpatee ngu?

10 Júda ta abụ-buhudu
 eze abụ-buhu.

Mgboro-eze ono
 te nwedu l'ọ lufu ngu l'ẹka;
 gbururu jeye teke
 onye ọ kuru ishi l'ẹka
 a-bya.

Ọ -byalephu bẹ iphe bụ mbakeshi
 a-nọdu anuru iya okfu.

11 Oo-libeje nkakfu-igara iya
 l'oshi vayinu;

Nwa nkakfu-igara iya ono;
 bẹ oo-libeje l'oshi vayinu,
 katsukpo amimi.
 Oo-gudeje mee saa uwe iya;
 gude mini akpuru vayinu
 ono, ekeje kfuu ono l'asa
 uwe-eze iya.

12 Ọo-ngutaje mee; ẹnya achaa ya vij;
 yọ ngua ẹra eswi;

* 49:9 49:9 Ógú 24:4; Àph 5:5.

- eze acha iya pemu-pemu.
- 13 Zébulonu e-buru l'iku eze enyimu.
Onu-enyimu iya a-buru odu ugbo-mini;
Ókè-alì iya eje akpaa lẹ Sayidonu.
- 14 Ísaka bụ nkakfụ-ìgara,
shihuru ike.
Ooze azẹe lẹ mgbaku
ẹkpa-ivu labụ.
- 15 Teke ọ phuru ẹge ẹke
ọonoduje atụta ume duta-be mma;
mẹ ẹge alì iya dụ-be ugu;
bẹ ọo-pata ivu-ẹra iya
tukobe onwiya l'ukuvu;
ghọo ohu; jelahaa ozi mkpọ-nyị-ẹnya.
- 16 Dánu a-nọduje ekpe ndu nk'iya ikpe,
dụ mma;
l'ọ bụ ndu ikfu ndu Ízurelu ndu ọphu.
- 17 Dánu a-dụ l'ọ bụ agwo, nọ l'iku ọzo;
mbụ l'ọ bụ ogiji, nọ l'iku ọzo, abuje:
ọ -taa ìnya ẹra l'ichirukfu;
ìnya ọbu atụfu onye agba iya nụ.
- 18 Nggube Ojejoje;
ya ele ẹnya tii dzọo yẹbe Jékọpu.
- 19 Gádu† bẹ ndu ọ-lụa-ọlaa
a-furu;
Obenu l'ì-chì ẹphe
agada-eru-alì.
- 20 Ásha a-nọdu akọfuta nri,
dụ mma.
Nri, ọo-nọdu akọ bụ nri, atsọ ẹna;
bụru nri, gbaru ndu eze.

† 49:19 49:19 Iphe Gádu bụ bụ ọ-lụa-ọlaa.

- 21 Náfutali bú ele, akfú ẹge ọ dú iya.
 Ọonoduje amushi ụnwu, ama mma.
- 22 Jósefu bú oshi vayínu,
 míru akpuru wọkfuru awọkfuru.
 Ọ bú vayínu, gvuru l'iku mini
 l'amị akpuru ntumatu;
 Ẹkali iya abakahụ; tuko ụpho-mkpuma
 sweta.
- 23 Ndu akfú gude ẹhu-eghughu
 tso iya ọgu.
 Ẹphe egude akfú ono
 gbanwua ya ẹhu;
- 24 Obenu l'akfú iya shihulerua ike
 ẹge o shihuru iya;
 ọkpụ ẹka iya eshihu ike.
 Yọ buru ike kẹ Ọkaribe
 kẹ Jékọpu;
 bẹ kparu iya nụ;
 mbụ onye ono, bú iya bú onye
 nche aturu; buru iya bú
 oke mkpuma kẹ Ízurelu ono.
- 25 Onye ike ono shi l'ẹka
 bú Nchileke kẹ nna nggube Jósefu,
 bú onye eyejeru ngu ẹka;
 Mbụ onye ono,
 bú Ọkaribe-Kakọta-Ike,
 bú iya agojeru ngu onu-oma.
 Ooshije lẹ mini achichi
 gọoru ngu onu; shi lẹ mini ime-alị;
 gọoru ngu onu; shi l'elu;
 mẹ nwa gọoru ngu onu.
- 26 Onu ophu nna ngu gọru ngu
 kakwa k'eze ugwu ndiche;

ka ukwa k'ugvu, shi l'oge ndiche.
 T'iphe-oma ono l'ọ ha
 bukwaru ke Jósefu;
 mbu ke onye ono, a ọfuru;
 dobe iche l'ẹke unwunne iya phe no ono.

27 Bénjaminu bu ejo
 nkuta-ọswa, ẹgu egvu
 akurepho kfurukfuru.
 O -bee l'utsu; yo taa anu,
 o gburu.
 O -bee l'urenyashi;
 yo kee iphe, o lutaru l'ogu.”

28 Ndu ono bukota ndu ikfu Ízurelu; ẹphe iri
 l'ẹbo. Iphe ono bukota iphe nna ẹphe kfuru nu
 ẹphe teke ọgoru ẹphe onu. Iphe, bu onyenonu
 b'ọ goru onu, gbaru iya nu nu.

Anwuhu Jékọpu

29 Ya ndono; yo bya ekeeru ẹphe ekpe; su ẹphe:
 “Le ya abyaakwa ọla-kfu ndiche iya phe. Unu
 likwa-a ya l'ẹke e liru nna iya l'ogba, no l'ali
 ẹfuronu, bu onye Hetu; 30 mbu ogba ono, no
 l'ali Makupela l'iku Mamure le Kėnanu, bu ẹke
 ẹbirihamu zuru ẹfuronu onye Hetu yele ali, tso
 iya nu t'ọ buru ẹke ee-ije odzu. 31 O bu l'ẹke
 ono b'e liru ẹbirihamu yele nyee ya; mbu Sėra;
 buru l'ẹke ono b'e liru yizaku yele nyee ya;
 mbu Ribėka; bukwaruphu l'ẹke ono be ya liru
 Lii. 32 Ali ono yele ogba ono, no iya nu ono b'a
 zuru ndu Hetu.”

³³ Jékoṗu eketsuaru unwu iya ekpe ono; chiru okpa dobe l'oshi azee ya; tu-bua ume; lakfushia ndiche iya phe.

50

¹ Jósefu abya atu nna iya gbirimu; bya etsuta iya onu; wata ekwa. ² Ya ndono; Jósefu abya ezia ndu dokinta, ejeru iya ozi t'ephe kwakobe odzu nna iya t'e b'o rehu. Ephe ekwe bya akwakobe odzu ono. ³ Iphe o nataru ephe bu ukporo abali ebo t'ephe gude kwakobe odzu ono; ke l'o kwanu ege ono be onataje; t'e gude kwakobe odzu.

Ndu Ijiputu akwaa ekwa iya ukporo abali eto l'abali iri.

⁴ A ratsulephu ekwa iya ono; Jósefu asu ndu ozi Fero: "O -buru le ya no unu l'obu; unu kfuwu Fero ⁵ le teke nna iya abya anwuhu b'o sukwaru te ya riaru iya angu le ya e-jee je eli-a ya l'ili, o turu doberu onwiya l'ali Kénanu. Oo ya bu t'a haa ya te ya je elia ya. Teke ya litsuaru iya; ya alata."

⁶ Fero asu iya: "T'o jekwa je elia nna iya l'eke, o suru t'o riaru iya angu l'oo-je je elia ya."

⁷ To du iya bu; Jósefu atugbua jeshia oli nna iya. Iphe, bu ndu, bu ishi l'oru Fero awu-tsoru iya. Ndu, bu ogurennya l'ufu eze; ndu, bu ogurennya l'ali Ijiputu; ⁸ ndibe Jósefu kpamukpamu; unwunne iya; me iphe bu ndu nna iya l'ephe ha awu-lihu tsoru Jósefu; ephe ejeshia oli nna iya ono. O buphu unwegirima ephe; me elu ephe be ephe haru le Góshenu. ⁹ Ugbo-inya; me ndu l'agba inya; be ephe l'iya yikwaphu. O bulephu l'ephe zaru l'igwe je.

¹⁰ Èphe erua èke, eetsuje balì lẹ Atadu l'iku Ènyimu Jòdanu; nòdu l'èke ono raa èkwa Jékoṗu rashia ya ike. Jósefu anọo l'èke ono abalì esaa; nọoru nna iya l'ulo-èkwà. ¹¹ Ndu Kénanu, bu l'èke ono anọa èkwa-aphu, aara l'èke ono, eetsuje balì lẹ Atadu ono; sù: “Ọ kwa èkwa-anwuhu bẹ ndu Íjiputu akwa ege ono.” Ọo ya kparu iphe eekuje èke ono, nọ l'iku Jòdanu ono “Èbèlu-Mizaremu.”*

¹² Tọ dụ iya bụ; unwu Jékoṗu emee ege ono, ọ sùru t'èphe mee ono; ¹³ pata odzu iya jeshia Kénanu je elia ya l'ọgba, nọ l'ẹgu Makupela l'iku Mamure, bụ èke Èbirihamu zutaru Éfurọnu onye Hetu yele alì, tso iya nù; t'ọ buru èke, eelije odzu.† ¹⁴ Jósefu elitsua nna iya ono yele unwana iya; mẹ iphe bụ ndu ono, tso iya je oli odzu ono alashia azụ lẹ Íjiputu.

Jósefu aguru unwana iya nvu

¹⁵ Unwana Jósefu abya aphua lẹ nna pẹ nwuhwaru; bya asù: “L'o nwekwaru ege ọ-ọdù; Jósefu evukwaduru ejo iphe ono, èphe meru iya ono l'obu; bya kfuà èphe ugwo iya.” ¹⁶ Tọ dụ iya bụ; èphe abya ezia ozi t'e je ezia Jósefu; sù iya: “L'o nwekwaru okwa, nna ngu nmaru b'ọ nwuhuderu. ¹⁷ Ọ sùru t'ayi kfuru ngu: “Lẹ yebedua, bụ Jékoṗu arọ ngu t'ì gvaru unwana ngu-a nvu l'iphe, dụ eji ono, èphe meru ngu ono; mẹ l'iphe bụ èke, èphe meru ngu eji.” ’

* **50:11** 50:11 Iphe Èbèlu-Mizaremu bụ bụ “èkwa-anwuhu ndu Íjiputu”. † **50:13** 50:13 Ndu 7:16.

“Nta-a be epe arọ ngu t’i gwaru epe nvu l’ipe, du eji ono, epe meru ngu ono; l’epe bukwa-a ndu ozi ke Nchileke ke nna ngu.” Ozi ono erua Jósefu nchi; yo wata ekwa.

¹⁸ Unwanna iya ono awu-kfuta iya; bya ebyishiru iya ikpere; su iya: “L’epe l’epe ha bukotaakwa ohu ngu.”

¹⁹ Jósefu asu epe: “Unu ba atsushi egvu; ke le to budu iya bu Nchileke. ²⁰ O bu oswi-okfu l’unu riru t’unu mee yebe Jósefu ejo iphe; obu le Nchileke meru t’o buru iphe-oma; k’ophu ee-shi ege ono dzota ndu, du l’igwe, bunu iya bu iphe-a, eme nta-a. ²¹ Oo ya bu t’unu ba atsushi egvu. Ya a-nodu anu-a unu nri; unu l’unwu unu.” Yo gude olu-odoo kfuru yeru epe; mee t’obu rua epe ali.

Anwuhu Jósefu

²² Jósefu eburu le Ijiputu yele ndibe nna iya. Ipe o noru bu ukporo afa ise l’afa iri. ²³ O no ndzu; phu unwunwa Ifuremu; nodukwaphu ndzu; a mushia unwegirima ke Makiru, bu nwatibe Manase; yo hetatsua epe.

²⁴ Ya ndono; Jósefu asu unwanna iya: “Le ya abyaakwa anwuhu. Ole ya marua le Nchileke eyerua unu eka dufuta unu l’ali-a; dulala unu azu l’ali ono, o kweru Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu ukwa iya; tsua ya etomu ono.” ²⁵ Jósefu emee; unwu Izurelu eriaru iya nte le Nchileke eyeru-a epe eka; t’epe vuta odzu iya vulaa teke epe a-nodu ala.

²⁶ Tọ dọ iya bụ; Jófẹfụ anwụhu l'ọ nọtsuaru ụkporo afa ise l'afa iri. Ẹphe abya akwakọbe iya; tee ya manụ banụ; kọya ya l'igbe-odzu dobe lẹ Íjiputu.

clxxiii

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb